

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

UNIVERSITY OF PIRAEUS

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ
ΤΜΗΜΑ: ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΤΣΟΥΤΣΟΥ ΘΕΑΝΩ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: ΜΠ15031

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΜΠΟΧΩΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

ΜΠΟΧΩΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΠΕΚΚΑ-ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΒΙΚΤΩΡΙΑ, ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

ΓΚΟΥΣΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2018

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος με τίτλο “Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Πολιτικές στην Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Έρευνα”.

Στην πραγματοποίηση και ολοκλήρωση της εργασίας αυτής συνέβαλαν με τον δικό τους ξεχωριστό τρόπο πολλοί άνθρωποι, οι οποίοι πρόσφεραν τη βοήθεια και την υποστήριξή τους κατά τη διάρκεια του απαιτητικού αλλά πολύ διδακτικού ταξιδιού.

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής μου, κύριο Γεώργιο Μποχώρη, για την υποστήριξη που μου προσέφερε κατά τη διάρκεια συγγραφής της διπλωματικής μου και για την εκτίμηση που έδειξε προς το πρόσωπό μου.

Στη συνέχεια θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην καθηγήτρια Βικτωρία Πέκκα-Οικονόμου και τον διευθυντή του μεταπτυχιακού προγράμματος κύριο Χαράλαμπο Γκούσιο που δέχθηκαν να βρίσκονται στην τριμελή επιτροπή αξιολόγησης της εργασίας μου καθώς και την κυρία Φωτεινή Ασδεράκη για τις πλούσιες και πολύτιμες γνώσεις που μας μετέδωσαν σε όλη τη διάρκεια του μεταπτυχιακού. Όλοι οι καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος μας προετοίμασαν καταλλήλως για τη συγγραφή της διπλωματικής εργασίας, αντιμετωπίζοντάς μας πάντα ως ισάξιους συνάδελφους.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου που βρίσκεται δίπλα μου και με υποστηρίζει σε κάθε βήμα της ζωής μου, προσφέροντάς μου την απαραίτητη ηθική συμπαράσταση και πιστεύοντας στις δυνατότητές μου.

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

το έργο που εκπονήθηκε και παρουσιάζεται στην υποβαλλόμενη διπλωματική εργασία είναι

αποκλειστικά ατομικό δικό μου. Όποιες πληροφορίες και υλικό που περιέχονται έχουν αντληθεί από

άλλες πηγές, έχουν καταλλήλως αναφερθεί στην παρούσα διπλωματική εργασία. Επιπλέον τελώ εν

γνώσει ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ότι δεν συντρέχουν όσα βεβαιώνονται από μέρους μου, μου

αφαιρείται ανά πάσα στιγμή αμέσως ο τίτλος.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας με τίτλο “Η διαχρονική ανάγκη για συστήματα ποιότητας στην εκπαίδευση: η περίπτωση του αγγλικού μοντέλου αξιολόγησης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι ο κεντρικός ρόλος που κατέχει η αξιολόγηση και η ποιότητα σε όλους τους χώρους της κοινωνίας μας και συγκεκριμένα στην εκπαίδευση για την ανάπτυξη και βελτίωση της ζωής μας. Στοχεύει στην ανάδειξη του σύνθετου χαρακτήρα της εκπαίδευσης και της μεταβαλλόμενης φύσης της καθώς χρειάζεται συνεχώς να εκσυγχρονίζεται ανάλογα με τις εξελίξεις και τη μεταβολή των αναγκών της σημερινής μας κοινωνίας.

Στην εργασία αυτή μελετήθηκαν έγγραφα, άρθρα και ετήσιες αναφορές από τις ιστοσελίδες κυρίως του Ofsted αλλά και του ΟΟΣΑ αλλά και πανεπιστημιακά συγγράμματα που βοήθησαν κυρίως στο θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο στηρίχθηκε η εργασία αλλά και στην εύρεση γενικών πληροφοριών που αφορούν τις κεντρικές έννοιες της αξιολόγησης και της ποιότητας στην εκπαίδευση. Καθώς η εργασία αφορά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Αγγλία και η διενέργηση έρευνας σε χώρα του εξωτερικού είναι πολύ δύσκολη έως και αδύνατη, αξιοποιήθηκε η μέθοδος της βιβλιογραφικής ανασκόπησης επίσης από τη σχετική αρθρογραφία σχετικά με την εκπαίδευση.

Στην εισαγωγή αναφέρονται οι λόγοι που οδήγησαν στην επιλογή του συγκεκριμένου αντικειμένου ως θέματος της διπλωματικής μου εργασίας και το αποτέλεσμα στο οποίο αποσκοπεί να καταλήξει. Επίσης αναφέρονται προτεινόμενοι ορισμοί για την “ποιότητα” και την “αξιολόγηση” και πως αυτές οι δύο έννοιες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους αλλά και με τον χώρο της εκπαίδευσης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο που αποτελεί τη βιβλιογραφική ανασκόπηση παρουσιάζονται θέματα άμεσα συνδεδεμένα με τη διαδικασία της αξιολόγησης. Αρχικά αναφέρονται ο ορισμός και ο ευρύς ρόλος της αξιολόγησης. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι προσπάθειες αναδιαμόρφωσης του εκπαιδευτικού συστήματος της Αγγλίας και η ανάγκη για σύγχρονη προσέγγιση των δεξιοτήτων που πρέπει να ενισχύονται με ισότιμη εστίαση και στις μη γνωστικές δεξιότητες. Επιπροσθέτως τονίζεται η ανάγκη για μεταβολή των σημερινών σχολείων σε οργανισμούς μάθησης (School Learning Organisation) και τα θετικά που προσφέρει σε έναν οργανισμό, συμβάλλοντας σε ποιοτικές παροχές, στην ουσιαστικότερη ανάπτυξη όλων των μαθητών και στην αποτελεσματικότερη λειτουργία των σχολείων. Επόμενο υποκεφάλαιο ασχολείται με το προσωπικό υποστήριξης μάθησης και τον υποβοηθητικό του ρόλο προς τους εκπαιδευτικούς των σχολείων σε διάφορους τομείς ενώ στη συνέχεια αναδεικνύεται η σημασία του εκπαιδευτικού διαλόγου στη μαθησιακή διαδικασία καθώς επίσης παρουσιάζονται και οι δείκτες επιτυχίας των ευφυών μαθητών που προέρχονται όμως από μη υποστηρικτικό ή μειονεκτικό οικογενειακό περιβάλλον. Επίσης καθώς ο χώρος της εκπαίδευσης και τα σχολεία είναι “ζωντανοί οργανισμοί” και ανοικτά συστήματα που δέχονται αλλά και ασκούν επιρροή προς τα έξω αναφέρεται η σημασία αυτής ακριβώς της αλληλεπίδρασης του σχολείου με εξωτερικούς φορείς και

η συμβολή του κριτικού φίλου στην αυτοαξιολόγηση του σχολείου και φυσικά στην αντιμετώπιση εμποδίων. Στο τελευταίο κεφάλαιο γίνεται λόγος για τις παιδαγωγικές γνώσεις των εκπαιδευτικών ως παράγοντα επιρροής της ποιότητας εκπαίδευσης. Οι γνώσεις (όχι μόνο γνωστικού αντικειμένου τους) που καθιστούν τον εκπαιδευτικό προετοιμασμένο και ικανό για την αποτελεσματική διαχείριση της τάξης και τη διαμόρφωση κατάλληλου κλίματος μάθησης, γνώσεις οι οποίες πρέπει να προσφέρονται κατά τη διάρκεια της αρχικής εκπαίδευσης των εν δυνάμει εκπαιδευτικών.

Στο τρίτο κεφάλαιο και τα υποκεφάλαιά του παρουσιάζονται γενικές πληροφορίες για το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, για τη δομή του, για το πώς έχει μεταβληθεί και εξελιχθεί το σύστημα αλλά και οι γενικοί σκοποί αλλά και το περιεχόμενο του αναλυτικού προγράμματος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο Γραφείο για τα Πρότυπα στην Εκπαίδευση, στις Υπηρεσίες των Παιδιών και τις Δεξιότητες (Ofsted), που αποτελεί τον οργανισμό που είναι υπεύθυνος για την διεξαγωγή των επιθεωρήσεων στα σχολεία της Αγγλίας. Στο κεφάλαιο συμπεριλαμβάνονται οι στόχοι, τα καθήκοντα και οι προτεραιότητες του Ofsted και δίνεται μια μικρή εικόνα του έργου του.

Προχωρώντας στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το κεντρικό σημείο της διπλωματικής εργασίας που είναι η δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Αγγλία. Στο πρώτο υποκεφάλαιο παρουσιάζεται η εικόνα των σχολείων της δευτεροβάθμιας και οι διαφορές τους ανάλογα με την περιοχή της Αγγλίας στην οποία βρίσκεται το καθένα. Το δεύτερο υποκεφάλαιο επικεντρώνεται στα καλά και εξαιρετικά σχολεία και τα χαρακτηριστικά που διαθέτουν και οδήγησαν στον χαρακτηρισμό τους ως καλά ή εξαιρετικά. Στη συνέχεια γίνεται λόγος για τις επιδόσεις των μαθητών, οι οποίες διαφοροποιούνται ανάλογα με τον τρόπο λειτουργίας κάθε σχολείου αλλά και των ιδιαίτερων κοινωνικών χαρακτηριστικών των μαθητών. Περιλαμβάνεται ακόμη η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την αξιολόγηση, δηλαδή τα χαρακτηριστικά των σχολείων που αξιολογήθηκαν και ο ακριβής τρόπος με τον οποίον διεξήχθησαν οι επιθεωρήσεις. Στο τελευταίο υποκεφάλαιο παρατίθενται και αναλύονται τα κριτήρια αξιολόγησης με βάση τα οποία τα σχολεία αξιολογήθηκαν κάθε φορά ως “εξαιρετικά”, “καλά”, “χρηζοντα βελτίωσης” ή “ανεπαρκή”.

Το έκτο κεφάλαιο ασχολείται αποκλειστικά με τη συμβολή του Ofsted και τα θετικά αποτελέσματα που έχει αποφέρει έως σήμερα στο εκπαιδευτικό σύστημα της Αγγλίας αλλά και τους νέους στόχους που έχει θέσει για το μέλλον.

Ακολουθεί η σύνοψη των συμπερασμάτων αλλά και κάποιες εναλλακτικές προτάσεις, δηλαδή η αξιοποίηση των ευρημάτων και προσαρμογή κάποιων από αυτά στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Τέλος στο παράρτημα βρίσκεται ο πίνακας με τα κριτήρια αξιολόγησης και η λίστα με τους πίνακες που υπάρχουν μέσα στο κείμενο ή παρουσιάζονται στο παράρτημα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ	
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.1: Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2: Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΑΝΑΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΜΗ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ.....	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.3: Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΕ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΤΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.4: Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΟΜΑΛΟΤΕΡΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.5: ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΩΝ ΕΥΦΥΩΝ ΑΛΛΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΟΥΝΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.6: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΙΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΥ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΜΕ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.7: ΟΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.1: Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.2: Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΔΟ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙΡΙΑΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ.....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.3: ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: OFSTED, ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ, ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.1: Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΚΛΙΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΠΕΡΙΟΧΩΝ.....	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.2: ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.....	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.3: ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.....	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.4: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.5: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	72
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΟFSTED ΚΑΙ ΤΑ ΘΕΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	95
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	97
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	100
ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	114

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα της παρούσας εργασίας είναι η σημασία της αξιολόγησης στον χώρο της εκπαίδευσης και συγκεκριμένα η παρουσίαση και ανάλυση της εφαρμογής του αγγλικού μοντέλου αξιολόγησης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Καθώς ο σύγχρονος κόσμος χαρακτηρίζεται από ραγδαίες αλλαγές και εξελίξεις και οι απαιτήσεις αυξάνονται συνεχώς, ένα σημαντικό βήμα ώστε οι σημερινοί πολίτες να ενταχθούν ομαλά στην κοινωνία γενικά αλλά και στον εργασιακό χώρο ειδικότερα είναι να πραγματοποιείται η κατάλληλη αξιολόγηση στον χώρο της εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση αποτελεί βασικό συντελεστή για την ανάπτυξη κάθε χώρας και συνεπώς είναι απαραίτητο να βρίσκεται σε συμφωνία με τους τομείς προτεραιότητας της χώρας καθώς επίσης και ο χαρακτήρας του εκπαιδευτικού συστήματος να συνδέεται άμεσα με την αγορά εργασίας. «Η καλύτερη εκπαιδευτική απόδοση μπορεί να βελτιώσει τα αποτελέσματα της αγοράς εργασίας, να αυξήσει την ανάπτυξη, να μειώσει τις συνέπειες του μη προνομιούχου υπόβαθρου και να αυξήσει την κοινωνική κινητικότητα. Δεδομένης της αυστηρής δημοσιονομικής πολιτικής, οι βελτιώσεις πρέπει να προέρχονται από υψηλότερη απόδοση παρά από περαιτέρω δαπάνες.»¹ Σύμφωνα με το άρθρο “What is Education For? On Good Education, Teacher Judgement and Educational Professionalism”² της European Journal of Education η εκπαίδευση είναι μια σύνθετη διαδικασία, της οποίας ο σκοπός πρέπει να είναι σαφής και ευδιάκριτος, καθώς μόνον έτσι μπορούν να λαμβάνονται οι κατάλληλες αποφάσεις που υποβοηθούν την εκπαίδευση. Ο σκοπός της εκπαίδευσης αφορά την πιστοποίηση (προσόντων), την κοινωνικοποίηση και την υποκειμενικότητα (subjectification). Αυτές αποτελούν τους τρεις τομείς του εκπαιδευτικού σκοπού. Σημαντικός παράγοντας επίσης στην εκπαιδευτική διαδικασία θεωρείται ο εκπαιδευτικός, του οποίου οι κρίσεις και απόψεις πρέπει να εισακούονται. Όσον αφορά το περιεχόμενο της μάθησης των μαθητών, αυτά που μαθαίνουν πρέπει να υπάρχει λόγος για τον οποίο τα μαθαίνουν. Η πιστοποίηση αφορά τη μετάδοση και απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που εφοδιάζουν τους μαθητές, ενώ ο όρος κοινωνικοποίηση αφορά τη γενική εκπαίδευση, την κοινωνική, επαγγελματική, πολιτική, θρησκευτική και τις παραδόσεις. Με την υποκειμενικότητα εννοείται πως τα άτομα αντιμετωπίζονται ως πρόσωπα με καθήκοντα και υποχρεώσεις. Το βέλτιστο είναι να χρησιμοποιούνται παράλληλα και οι τρεις κατευθύνσεις του γενικού σκοπού της εκπαίδευσης και να υπάρχει ισορροπία μεταξύ τους. Ωστόσο είναι φυσιολογικό ανά περιόδους να δίνεται έμφαση σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση, που σε εκείνη τη φάση θεωρείται πιο σημαντική. Ο συγγραφέας του άρθρου υποστηρίζει πως η

---

¹ Όπως καταγράφεται στην αναφορά με τίτλο “Reforming Education in England (OECD)”, http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/economics/reforming-education-in-england_5k9gsh772h9q-en#.WP24amnyjIU, (web:24.4.2017)

² Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “What is Education For? On Good Education, Teacher Judgement and Educational Professionalism (European Journal of Education)”, http://www.squeaktime.com/uploads/1/0/0/4/10044815/european_journal_what_is_ed_for_10.1111_eje_d.12109.pdf, (web:13.1.2018)

υπερβολική έμφαση σε έναν τομέα, όπως παραδείγματος χάριν στην ακαδημαϊκή επιτυχία έχει αρνητικές επιπτώσεις, κυρίως στην αύξηση του επιπέδου του άγχους. Ιδιαίτερη σημασία για την καλύτερη και πιο δραστική μάθηση των μαθητών έχουν και άλλες αποφάσεις σχετικά με τις παιδαγωγικές μεθόδους και πρακτικές που αξιολογούνται, το αναλυτικό πρόγραμμα, την διαχείριση και οργάνωση της τάξης και του περιβάλλοντος μάθησης. Στο έργο για παροχή καλύτερης εκπαίδευσης είναι απαραίτητο να συνεργαστούν στενά και δημιουργικά η σχολική κοινότητα με τις κυβερνήσεις, και χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα παιδιά που προέρχονται από μειονεκτούντα οικονομικά ή κοινωνικά υπόβαθρα σχετικά με την πορεία τους στην εκπαίδευση. Σκοπός κάθε χώρας είναι να προσφέρει ίσες ευκαιρίες σε όλους τους πολίτες και ιδίως όσον αφορά την εκπαίδευση. «Η ανεπαρκής προσφορά επαγγελματικών προγραμμάτων υψηλής ποιότητας και χώρων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρεμποδίζουν τη δημιουργία και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου.»³ Η ποιότητα της εκπαίδευσης εξασφαλίζεται με την εφαρμογή αξιολόγησης, ώστε να εντοπίζονται άμεσα οι αδυναμίες και οι αστοχίες του εκάστοτε εκπαιδευτικού συστήματος και να γίνονται οι απαραίτητες αλλαγές και βελτιώσεις, εφόσον κρίνονται απαραίτητες. Η ποιότητα μπορεί να θεωρηθεί και μέσο για την επίτευξη της αριστείας (excellence) αλλά και ως τελικός σκοπός, καθώς κάθε εκπαιδευτικός οργανισμός ιδανικά στοχεύει στην προσφορά υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης στους μαθητές. «Οι Abbot και Feigenbaum όρισαν την ποιότητα ως αξία (value-based criteria). Η αξία αυτή καθορίζεται από την ποιότητα του παρεχόμενου προϊόντος ή της υπηρεσίας και της τιμής που προσφέρεται, τα οποία αποτελούν κριτήριο αποδοχής ή απόρριψης για τον πελάτη (Βασταρδή 2005).⁴ Η ποιότητα είναι ένα χαρακτηριστικό στο οποίο στοχεύουν όλα τα συστήματα (όχι μόνο τα εκπαιδευτικά) προκειμένου να εξελίσσονται συνεχώς και να είναι ικανοποιημένοι οι “πελάτες” τους. «Τέλος, ο Deming θεωρεί την ποιότητα ως έναν ατελείωτο κύκλο συνεχούς βελτίωσης. Σύμφωνα με αυτή τη μέθοδο, πριν εφαρμοστεί μία διαδικασία, σχεδιάζεται, εκτελείται, μελετούνται τα αποτελέσματα και γίνονται ανάλογες ενέργειες προς έναν νέο κύκλο βελτίωσης.»⁵

---

³ Όπως καταγράφεται στην αναφορά με τίτλο “Reforming Education in England (OECD)”, http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oced/economics/reforming-education-in-england_5k9gsh772h9q-en#.WP24amnyjiU, (24.4.2017)

⁴ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Η Φιλοσοφία και η Έννοια της Ποιότητας” <https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/D327/%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%A0%CE%B1%CF%80%CE%B1%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%B7%CF%84%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85/05.%20%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%20%CE%9F%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82%20%CE%A0%CE%BF%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%82.pdf>, (6.1.2018)

⁵ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Η Φιλοσοφία και η Έννοια της Ποιότητας” <https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/D327/%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%A0%CE%B1%CF%80%CE%B1%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%B7%CF%84%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85/05.%20%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%20%CE%9F%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82%20%CE%A0%CE%BF%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%82.pdf>, (6.1.2018)

Η αξιολόγηση είναι κύριος παράγοντας και προαπαιτούμενη διαδικασία για την εξέλιξη όλων των τομέων στη ζωή μας αλλά κυρίως της εκπαίδευσης, χώρος μέσα στον οποίο κάθε παιδί αναπτύσσεται, περνάει μεγάλο μέρος της ζωής του, επηρεάζεται άμεσα από αυτήν, κοινωνικοποιείται και παίζει καταλυτικό ρόλο στην εξέλιξη της μελλοντικής πορείας της ζωής του. Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση αποτελεί ενδιαφέρον θέμα μελέτης καθώς αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία, που παίρνει πολλές μορφές, συνεχώς εξελίσσεται και εμπλέκει πολλά άτομα, ολόκληρη την κοινωνία, επηρεάζει και επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες και άτομα. «Αξιολόγηση, σύμφωνα με τον πιο απλό και γενικό ορισμό που δίνεται στην έννοια αυτή, είναι η απόδοση ορισμένης αξίας σε κάποιο πρόσωπο, αντικείμενο, πράγμα, κατάσταση ή γεγονός, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και κατάλληλη μέθοδο εκτίμησης.» (Μιχάλης Κασσωτάκης, 2010:13). Είναι μια διαδικασία που αν πραγματοποιηθεί με προσεκτικό και κατάλληλο τρόπο, οδηγεί τα ενδιαφερόμενα μέρη σε εσωτερική αναζήτηση των δυνάμεων και αδυναμιών τους με αποτέλεσμα στη συνέχεια να ανακαλύψουν τον εαυτό τους και να προσπαθήσουν να επικεντρωθούν στα θετικά τους χαρακτηριστικά και να τα αξιοποιήσουν αλλά και να βελτιώσουν τις αδυναμίες τους.

Η μάθηση επίσης είναι κύριας σημασίας μέσα στην εκπαίδευση αλλά ο σκοπός της πρέπει να αναθεωρηθεί. Όπως αναφέρεται στο άρθρο “What is Learning For?”⁶, ο σκοπός της εκπαίδευσης είναι πολυεπίπεδος. Η πρόκληση που αφορά τον πλανήτη και όλη τη Γη, είναι πώς μέσω της μάθησης, μαθαίνουμε να ζούμε και να αξιοποιούμε σοφά και σωστά τις ανανεώσιμες πηγές του πλανήτη μας, γινόμαστε υπεύθυνοι καταναλωτές, είμαστε ικανοί να αναδιαμορφώσουμε την οικονομία και να θεμελιώσουμε συνθήκες ειρήνης, ανοχής και αποδοχής της διαφορετικότητας και σεβασμού. Ο σκοπός της μάθησης όταν αφορά την εθνική και τοπική κοινότητα σημαίνει ότι η μάθηση είναι το μέσο για την θεμελίωση της ισότητας, της δημοκρατίας και αυξάνει τον βαθμό της προσαρμοστικότητας των ανθρώπων όταν οι συνθήκες αλλάζουν. Μάθηση και εισόδημα γίνονται έννοιες αλληλένδετες καθώς ο κάθε πολίτης αξιοποιεί τη δημιουργικότητα και τις ικανότητές του για να επιζήσει και να προοδεύσει. Σε διαπροσωπικό επίπεδο η μάθηση στοχεύει σε αλλαγές στη δομή των οικογενειών όταν αυτές έχουν αρνητική αντί για θετική επίδραση, στην ανάπτυξη της ενσυναίσθησης, στην εξάλειψη ρατσιστικών, σεξιστικών συμπεριφορών, διακρίσεων και στο να μαθαίνει τους ανθρώπους από μικρή ηλικία να θέλουν να προσφέρουν στήριξη σε ανθρώπους που την έχουν ανάγκη, ενώ σε ενδοπροσωπικό επίπεδο η μάθηση είναι το μέσο με το οποίο τα άτομα γνωρίζουν καλύτερα τον εαυτό τους, εξοικειώνονται με την ευθύνη που έχουν να φροντίζουν οι ίδιοι την υγεία τους και την ευεξία τους καθώς μακροπρόθεσμα θα τους προσφέρει ευημερία. Γενικότερα στη σημερινή εποχή η εκπαίδευση και η μάθηση δεν συμβαδίζουν καθόλου με αυτή τη στοχοθεσία, δεν δείχνουν ενδιαφέρον για την ψυχική ανάπτυξη των ανθρώπων, μέσω της οποίας ο άνθρωπος αποκτά πραγματική σοφία και δεν συμβάλλουν στην ανάδειξη και προώθηση των αξιών.

---

⁶ Όπως αναφέρεται στο άρθρο της European Journal of Education με τίτλο “What is Learning For?”, <http://gelponline.org/sites/default/files/Theme1Reading.pdf>, (web: 13.1.2018)

Συγκεκριμένα η επιλογή της χώρας, της οποίας το μοντέλο αποτελεί το κεντρικό θέμα της εργασίας, οφείλεται στο γεγονός πως η Μεγάλη Βρετανία και κυρίως η Αγγλία είναι μια χώρα που δίνει ιδιαίτερη βάση στην αξιολόγηση. Τα παιδιά από μικρή ηλικία υπόκεινται σε εξετάσεις, οι οποίες είναι ένα είδος αξιολόγησης και επίσης είναι μια από τις χώρες του ΟΟΣΑ, όπως παρουσιάζεται από το TALIS, στην οποία έχουν διενεργηθεί μια πληθώρα ερευνών και προγραμμάτων που αφορούν την εκπαίδευση αλλά και συναφείς με αυτήν τομείς. Παρέχει με αυτόν τον τρόπο αρκετές πληροφορίες και αποτελέσματα που μας ενημερώνουν για την πρακτική εφαρμογή και για το πώς επηρεάζει η αξιολόγηση την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, δεδομένα και πρακτικές οι οποίες αφού εξεταστούν και τροποποιηθούν καταλλήλως μπορούν να εφαρμοστούν και να αξιοποιηθούν και στο δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα. Επίσης η αναφορά γίνεται συγκεκριμένα στον χώρο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και το αντικείμενο των σπουδών μου είναι η δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μέσω των ευρημάτων της διπλωματικής εργασίας ένας νέος εκπαιδευτικός μπορεί να πληροφορηθεί για την αξία της αξιολόγησης για όλη την εκπαιδευτική διαδικασία αλλά και για τη συμβολή στο δικό του έργο καθώς η αξιολόγηση λειτουργεί ως ανατροφοδότηση και επίσης αποτελεί μια προσπάθεια να αλλάξει τις αρνητικές αντιλήψεις που επικρατούν για την αξιολόγηση ως ένα είδος κριτικής. Ακόμη γνωρίζει θετικές και αποτελεσματικές διδακτικές πρακτικές άλλων χωρών τις οποίες μπορεί να αξιοποιήσει και ο ίδιος και να τις μοιραστεί με τους συναδέλφους του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.1: Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η παρούσα εργασία, προκειμένου να προχωρήσει στην παρουσίαση και ανάλυση του αγγλικού μοντέλου αξιολόγησης, όσον αφορά τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αρχικά είναι σημαντικό να αναδείξει τη σημασία, γενικότερα, της αξιολόγησης στον χώρο της εκπαίδευσης.

Η αξιολόγηση έχει αποτελέσει κεντρικό θέμα ενδιαφέροντος και σκέψης για πολλούς παιδαγωγούς αλλά και επιστήμονες όλων των ειδικοτήτων. Έχουν δοθεί πολλοί και ποικίλοι ορισμοί για την αξιολόγηση αναλόγως και του πρίσματος από το οποίο ο κάθε επιστήμονας την προσεγγίζει. Γενικότερα υπήρχαν και συνεχίζουν να υπάρχουν δυσκολίες στη προσπάθεια ερμηνείας του όρου “αξιολόγηση”, καθώς συχνά συγχέεται με άλλους όρους που με μια πρώτη ματιά λανθασμένα φαίνονται ταυτόσημοι, όπως οι όροι εκτίμηση, βαθμολογία αλλά και αντίστοιχα μεταξύ των όρων της αγγλικής, *assessment*, *evaluation* και *measurement*.

«Αξιολόγηση, σύμφωνα με τον πιο απλό και γενικό ορισμό, που στηρίζεται στην ετυμολογία της λέξης, σημαίνει απόδοση ορισμένης αξίας σε κάποιο πρόσωπο, αντικείμενο, πράγμα ή κατάσταση. Ο όρος αξία έχει περισσότερο πρακτική και λιγότερο φιλοσοφική ή ηθική έννοια. Αναφέρεται συνήθως: α) στην απόδοση μιας ιδιότητας, θετικής ή αρνητικής, σ’ ό,τι αξιολογείται, β) στο αποτέλεσμα της σύγκρισης κάποιου πράγματος με κάποιο άλλο ομοειδές και γ) στο βαθμό επίτευξης ορισμένου στόχου» (Μιχάλης Κασσωτάκης και Γεώργιος Φλουρής, 2006:455). Επίσης, κατά τον ΟΟΣΑ «οι αξιολογήσεις είναι συστηματικές αναλύσεις των σπουδαιότερων πλευρών ενός οργανισμού με έμφαση στην εγκυρότητα των αποτελεσμάτων και τη δυνατότητα χρήσης τους. Ο κύριος σκοπός των αξιολογήσεων είναι να συμβάλλουν στη βελτίωση της λήψης αποφάσεων, την κατανομή των πόρων και του επιπέδου υπευθυνότητας» (OECD, 1998).⁷ Προκειμένου να επιτευχθεί αλλά και να διασφαλιστεί η ποιότητα της ελληνικής εκπαίδευσης και να φτάσει στο ίδιο επίπεδο με το εκπαιδευτικό σύστημα των υπόλοιπων χωρών είναι σημαντικό να αξιολογηθούν όλες οι πτυχές και τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία, δηλαδή οι σχολικές μονάδες στο σύνολό τους, οι εκπαιδευτικοί, η σχολική ηγεσία και οι διευθυντές, οι μαθητές, οι εκπαιδευτικές πρακτικές και οι διδακτικές στρατηγικές που χρησιμοποιούνται καθώς και τα αναλυτικά προγράμματα. «Χρειάζεται καταρχήν να γίνει λόγος για αξιολόγηση της εκπαίδευσης στους εξής τομείς:

1. στις σχολικές μονάδες, που σημαίνει αξιολόγηση της υλικής επάρκειας και ποιότητας των σχολικών μονάδων,
2. στα στελέχη εκπαίδευσης, την αξιολόγηση δηλαδή της επάρκειας και ετοιμότητας των Σχολικών Συμβούλων, των Περιφερειακών Διευθυντών

---

⁷ Όπως αναφέρεται στο κείμενο της Άννα Σαϊτή με τίτλο “Εκπαιδευτική Αξιολόγηση”, http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/3706/1099_01_oaed_enotita11_v01.pdf, (web: 17.9.2016)

Εκπαίδευσης, των Διευθυντών Εκπαίδευσης και των Διευθυντών Σχολικών Μονάδων, ανάλογα με τη θέση που κατέχουν

3. στο εκπαιδευτικό προσωπικό, επικεντρώνοντας στην εκπαιδευτική επάρκεια και ετοιμότητά του στο εκπαιδευτικό του έργο.

Το επίπεδο της ελληνικής εκπαίδευσης, λοιπόν, οφείλει να πιστοποιείται, εκτός από την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των εκπαιδευτικών για την οποία κάνει λόγο το Υπουργείο Παιδείας, και από την αξιολόγηση των ίδιων των σχολικών μονάδων και των στελεχών εκπαίδευσης.»⁸ Καθώς η αξιολόγηση της εκπαίδευσης έχει ως βασικό τελικό σκοπό την ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών, η αξιολόγηση είναι σημαντικό να είναι μαθητοκεντρική. «Κυρίαρχος στόχος της μαθητοκεντρικής αξιολόγησης είναι πρωτίστως ο ίδιος ο μαθητής και σε δεύτερο βαθμό ο εκπαιδευτικός, αφού η αξιολόγηση έχει ως μοναδικό και αποκλειστικό στόχο τη βελτίωση της εκπαιδευτικής και διδακτικής επάρκειας και ετοιμότητάς του. Αποσκοπεί, δηλαδή, στην αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης μέσω της βελτίωσης της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού, η οποία έχει άμεσο αντίκτυπο στην ποιότητα της μαθησιακής διαδικασίας και κατ' επέκταση στους μαθητές.»⁹ Σύμφωνα με το ίδιο κείμενο λοιπόν, από την εφαρμογή μαθητοκεντρικής αξιολόγησης ωφελούνται πρωτίστως οι μαθητές, αλλά και οι εκπαιδευτικοί καθώς τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδακτικών τους πρακτικών λειτουργούν ως ανατροφοδότηση για τους ίδιους και έτσι τους δίνεται η ευκαιρία να εντοπίσουν τα αδύναμα σημεία της εκπαιδευτικής τους διαδικασίας και να τα βελτιώσουν, λαμβάνοντας υπόψιν τους και τις συμβουλές των αξιολογητών. Με αυτόν τον τρόπο μεταβάλλεται η λανθασμένη εικόνα και άποψη που έχουν κάποιοι εκπαιδευτικοί για την αξιολόγηση, οι οποίοι πιστεύουν πως η αξιολόγηση εφαρμόζεται για να τους “κρίνει” και να τονίσει τα αδύναμα στοιχεία της διδασκαλίας τους, ενώ στην πραγματικότητα λειτουργεί υποβοηθητικά στο εκπαιδευτικό έργο που επιτελούν. «Αν, δηλαδή, αντιληφθεί ο εκπαιδευτικός πως η αξιολόγηση έχει ως κύριο στόχο τη δική του αναβάθμιση και τη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού του έργου, έχει πολλούς λόγους να συμβάλει και ο ίδιος στην εφαρμογή της και να την επιζητήσει.»¹⁰

Στον ευρωπαϊκό χώρο, υπάρχουν δύο κύριες μορφές αξιολόγησης όσον αφορά την εκπαίδευση: η εσωτερική και η εξωτερική. «Η εξωτερική αξιολόγηση, που μπορεί να γίνει σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο, πραγματοποιείται από φορείς που δεν έχουν άμεση συμμετοχή στις σχολικές δραστηριότητες και ανήκουν συνήθως στις ανώτερες βαθμίδες της διοίκησης. Η εξωτερική αξιολόγηση βασίζεται σε κριτήρια διαμορφωμένα από την κεντρική διοίκηση και τα αποτελέσματά της μπορούν να

---

⁸ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των εκπαιδευτικών Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης, Ένα εναλλακτικό σχέδιο”, <http://www.inpatra.gr/georgogiannis/axiologisi.pdf>, (web:20.4.2017)

⁹ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των εκπαιδευτικών Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης, Ένα εναλλακτικό σχέδιο”, <http://www.inpatra.gr/georgogiannis/axiologisi.pdf>, (web:20.4.2017)

¹⁰ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των εκπαιδευτικών Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης, Ένα εναλλακτικό σχέδιο”, <http://www.inpatra.gr/georgogiannis/axiologisi.pdf>, (web:20.4.2017)

προσφέρουν ανατροφοδότηση στο σχολείο, αλλά κύριο αποδέκτη τους έχουν τις κεντρικές εκπαιδευτικές αρχές (Eurydice, 2004), ενώ μπορούν να έχουν άμεση επίδραση στους εκπαιδευτικούς ή τα σχολεία.»¹¹

«Η εσωτερική αξιολόγηση διενεργείται από τους ίδιους τους παράγοντες που ανήκουν στον οργανισμό ο οποίος αξιολογείται (Scriven, 1991).»¹² Αξιοποιώντας την ίδια πηγή κατανοούμε πως στην εσωτερική αξιολόγηση εμπλέκονται και συμμετέχουν άμεσα όλοι οι συντελεστές της εκάστοτε σχολικής μονάδας. Μέσω της διαδικασίας αυτής αναπτύσσεται περισσότερο η συνεργατικότητα μεταξύ των μελών του σχολείου και ενισχύονται οι σχέσεις μεταξύ τους, καθιστώντας το σχολικό κλίμα πιο φιλικό και αποτελεσματικό. Οι εκπαιδευτικοί ωφελούνται στο μέγιστο βαθμό καθώς η εσωτερική αξιολόγηση έχει έναν ανατροφοδοτικό χαρακτήρα και ουσιαστικά μέσω αυτής οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν καλύτερα τον εαυτό τους και βελτιώνουν τις εκπαιδευτικές τους πρακτικές. «Η εσωτερική αξιολόγηση συμβάλλει στην ανάπτυξη και στη βελτίωση του σχολείου με βάση τις δικές του δυνάμεις (Solomon, 1998) και εφοδιάζει τη σχολική μονάδα με μέσα βελτίωσης των διαδικασιών λήψης αποφάσεων. Αναγνωρίζει πρωτεύοντα ρόλο στους εκπαιδευτικούς, τους βοηθά να αισθανθούν περισσότερο υπεύθυνοι ως επαγγελματίες, καθώς τους παρέχει τη δυνατότητα να διερευνήσουν, να κρίνουν και να αναλάβουν πρωτοβουλίες, ενώ ενισχύει σταδιακά τον επαγγελματισμό τους. Ενθαρρύνει, επίσης, την ανάληψη δημιουργικών πρωτοβουλιών και διερευνητικών δραστηριοτήτων σε επίπεδο σχολείου, ενδυναμώνει τη συλλογικότητα και δημιουργεί κλίμα συνεργασίας, ενισχύει το κύρος της σχολικής μονάδας στο πλαίσιο της τοπικής κοινωνίας και μπορεί να συμβάλει στη συνδιαμόρφωση προτάσεων εκπαιδευτικής πολιτικής με όρους “bottom-up”, δηλαδή ουσιαστικής συμμετοχής και αυτενέργειας των “από κάτω” (Κατσαρού κ.ά., 2003).»¹³ Σύμφωνα με την ίδια πηγή η εσωτερική αξιολόγηση εφόσον αξιοποιηθεί σωστά από τα μέλη της σχολικής κοινότητας κρίνεται αποτελεσματική σε μεγάλο βαθμό και προτιμάται από την πλειοψηφία των ευρωπαϊκών χωρών καθώς εμπλέκει ενεργά όλα τα μέλη της, δηλαδή τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς, τους διευθυντές, τους γονείς και τους εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας. «Επιπλέον, φαίνεται να υιοθετείται τα τελευταία χρόνια μια προσπάθεια συνδυασμού της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης βασισόμενη στην αντίληψη ότι ουσιαστικές αλλαγές στα σχολεία δεν μπορούν να προκύψουν με διαδικασίες που έχουν φορά μόνο “από πάνω προς τα κάτω“ (top-down process), αλλά κυρίως με διαδικασίες που ξεκινούν και αναπτύσσονται στα σχολεία (bottom-up) και έχουν και την υποστήριξη της κεντρικής εξουσίας (McDonald, 2003).»¹⁴ Η μορφή της

---

¹¹ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου”, <http://www.pi-schools.gr/download/publications/epitheorisi/teyxos15/195-209.pdf>, (web:20.4.2017)

¹² Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου”, <http://www.pi-schools.gr/download/publications/epitheorisi/teyxos15/195-209.pdf>, (web:20.4.2017)

¹³ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου”, <http://www.pi-schools.gr/download/publications/epitheorisi/teyxos15/195-209.pdf>, (web:20.4.2017)

¹⁴ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου”, <http://www.pi-schools.gr/download/publications/epitheorisi/teyxos15/195-209.pdf>, (web:20.4.2017)

αξιολόγησης που διαμορφώνεται από τον συνδυασμό της εξωτερικής και εσωτερικής αξιολόγησης ονομάζεται “μετα-αξιολόγηση”.

Η αξιολόγηση διαθέτει ένα αρκετά ευρύ και σημαντικό ρόλο για την ανάπτυξη των μαθητών αλλά και γενικά για την ευημερία κάθε χώρας ξεχωριστά αλλά και τη μελλοντική πορεία και πρόοδο ολόκληρου του κόσμου. «...οι μέθοδοι και οι απαραίτητες προϋποθέσεις της αξιολόγησης πιθανόν έχουν μεγαλύτερη επιρροή στο πώς και τι μαθαίνουν οι μαθητές περισσότερο από κάθε άλλο παράγοντα. Αυτή η επίδραση μπορεί να έχει μεγαλύτερη σημασία από την επίδραση του διδακτικού υλικού (Boud, 1988, p.39).»¹⁵ Γίνεται απολύτως κατανοητό λοιπόν πως η αξιολόγηση είναι μια σύνθετη και πολύπλοκη διαδικασία, η οποία όμως δεν “ξεχνάει” πως η κύρια μέριμνα είναι ο μαθητής, και όλες οι διαδικασίες τις οφείλουν να εστιάζουν και να εξυπηρετούν τις δικές του ανάγκες. «Η αξιολόγηση κάνει περισσότερα από το να κατανέμει βαθμούς ή βαθμούς ταξινόμησης στους μαθητές– παίζει έναν σημαντικό ρόλο στο να εστιάζει την προσοχή και, όπως οι Sainsbury & Walker (2007) παρατηρούν, στην πραγματικότητα καθοδηγεί τη μάθησή τους. Ο Gibbs (2003) δηλώνει ότι η αξιολόγηση έχει 6 κύριες λειτουργίες:

1. Καταγραφή του χρόνου και της προσοχής των μαθητών.
2. Δημιουργία κατάλληλης μαθησιακής δραστηριότητας των μαθητών.
3. Παροχή έγκαιρης ανατροφοδότησης στην οποία οι μαθητές δίνουν προσοχή.
4. Να βοηθάει τους μαθητές να εσωτερικοποιούν τα πρότυπα πειθαρχίας και τις έννοιες της ισότητας.
5. Δημιουργία σημάτων ή βαθμών που διακρίνουν μεταξύ των μαθητών ή επιτρέπουν να λαμβάνονται αποφάσεις επιτυχίας/αποτυχίας.
6. Παροχή αποδεικτικών στοιχείων για άλλους εκτός του μαθήματος για να μπορέσουν να κρίνουν την καταλληλότητα των προτύπων στο μάθημα.»¹⁶

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.2: Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΑΝΑΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΜΗ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Ο στόχος που καλείται να επιτευχθεί μέσω της αξιολόγησης μακροπρόθεσμα είναι η αναδιαμόρφωση της εκπαίδευσης. Όπως αναφέρεται και στο άρθρο «Reforming Education in England» τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα και η δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου συνδέονται άμεσα με την οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία των πολιτών των χωρών. Αυτό που χρειάζεται να επιτευχθεί είναι κοινωνική κινητικότητα, η οποία πολλές φορές δεν είναι δυνατή καθώς τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα διαφέρουν και η σχολική επιτυχία ανήκει ως επί το πλείστον στους εισοδηματικά και κοινωνικά ανώτερους. Συγκεκριμένα στην Αγγλία, «εισοδήματα και εκπαιδευτικά αποτελέσματα είναι άνισα κατανομημένα στο Ηνωμένο Βασίλειο σε

---

¹⁵ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “UCD Teaching and Learning/ Resources-Teaching Toolkit-Role of Assessment”, <https://www.ucd.ie/t4cms/UCDTLT0026.pdf>, (web:22.4.2017)

¹⁶ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “UCD Teaching and Learning/ Resources-Teaching Toolkit-Role of Assessment”, <https://www.ucd.ie/t4cms/UCDTLT0026.pdf>, (web:22.4.2017)

σύγκριση με πολλές άλλες χώρες του ΟΟΣΑ και η κοινωνική κινητικότητα μεταξύ των γενεών είναι χαμηλή.»¹⁷ Η αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος πρέπει να προσεγγιστεί σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο κάθε χώρας. Τα όχι ιδιαίτερα αισιόδοξα_εκπαιδευτικά αποτελέσματα, όπως φαίνεται από τις αξιολογήσεις που έχουν διενεργηθεί, και η χαμηλή συμμετοχή κάποιων κοινωνικών ομάδων, κυρίως στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, οφείλονται σε ανισότητες που παρουσιάζονται στη διαμόρφωση δεξιοτήτων και στην αδυναμία κάποιων γονέων να επενδύσουν στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Τα παιδιά εισέρχονται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην ηλικία των πέντε ετών. Μετά από έξι χρόνια υποβάλλονται σε εξετάσεις (key stage 2), πριν μπουν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ενώ φοιτούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και συγκεκριμένα στην ηλικία των 15 ετών υποβάλλονται στις εξετάσεις GCSE (key stage 4). Οι εξετάσεις του A-Level είναι προαπαιτούμενο για τη συνέχεια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και διαρκεί δύο χρόνια. Αρμοδιότητες του Τμήματος Εκπαίδευσης (the Department for Education) είναι να επιβλέπει τα σχολεία της Αγγλίας και την εκπαίδευση που παρέχουν, ορίζει το περιεχόμενο του Εθνικού Προγράμματος Σπουδών και κατανέμει τη χρηματοδότηση, η οποία αρχικά δίνεται στις τοπικές αρχές και έπειτα διανέμεται στα σχολεία. Τα σχολεία χρησιμοποιούν το ποσό της χρηματοδότησης όπως αυτά κρίνουν καλύτερα εκτός από κάποια χρήματα που προορίζονται για συγκεκριμένο σκοπό. Σύμφωνα με το άρθρο, η τότε κυβέρνηση είχε προτείνει την παροχή ασφαλιστρού σε μαθητές, το οποίο θα εστίαζε περισσότερο στους μειονεκτούντες μαθητές που το έχουν μεγαλύτερη ανάγκη.

Το Ofsted είναι ο οργανισμός που παρακολουθεί την ποιότητα που διακρίνουν τα σχολεία. Εάν τα σχολεία χαρακτηρίζονται από ανεπαρκή ποιότητα υπόκεινται σε πιο στενή και ειδική μεταχείριση ώστε να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες αλλαγές. Τα αποτελέσματα είναι περιορισμένα και όχι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά αν και οι δαπάνες ανά μαθητή έχουν αυξηθεί κατά 4,8% μεταξύ των ετών 1997/98 και 2009/10 και ξεπερνούν κατά πολύ άλλες χώρες του ΟΟΣΑ. Αξιοποιώντας τις βέλτιστες πρακτικές του ΟΟΣΑ τα ίδια αποτελέσματα μπορούν να επιτευχθούν με λιγότερους πόρους και δαπάνες.

Η Αγγλία είναι μια χώρα που δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στους βαθμούς και στην αξιολόγηση με διαγωνίσματα. Αν και χρησιμοποιούνται ως εργαλείο αξιολόγησης της προόδου που σημειώνουν οι μαθητές, η ευρεία χρήση των “τεστ” έχει μια σημαντική έλλειψη: δεν μπορεί να μετρήσει τις μη γνωστικές ικανότητες που ασκούν μεγάλη επιρροή στην συνολική πορεία της μελλοντικής τους ζωής. Αυτό οφείλεται στο γεγονός πως η απόκτηση των γνώσεων αυτών συχνά θεωρείται μείζονος σημασίας στα σχολεία. Το ίδιο ισχύει και για τις κοινωνικές δεξιότητες που έχουν άμεση εφαρμογή και μεγάλη σημασία στην αγορά εργασίας και για την κοινωνική κινητικότητα. Τα σχολεία επιμένουν στην επίτευξη άριστων βαθμών για τους μαθητές τους προκειμένου να αποφύγουν τις επιθεωρήσεις-αξιολογήσεις. Η διαδικασία της

---

¹⁷ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “Reforming Education in England”, [http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5k9gsh772h9q-en.pdf?expires=1510655804&id=id&accname=guest&checksum=476D09C90E170E6132E93F3C7AE7B36C,\(web:10.11.2017\)](http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5k9gsh772h9q-en.pdf?expires=1510655804&id=id&accname=guest&checksum=476D09C90E170E6132E93F3C7AE7B36C,(web:10.11.2017))

αξιολόγησης όμως δεν εστιάζει μόνο στις επιδόσεις και βαθμούς των μαθητών αλλά και στην παρατήρηση των μαθημάτων (πώς διεξάγονται) και στο γενικότερο μαθησιακό περιβάλλον. Για να υπάρχουν καλύτερες εκροές-αποτελέσματα, χρειαζόμαστε και καλές εισροές. Ένας παράγοντας που είναι καταλυτικός για την αύξηση των επιδόσεων των μαθητών είναι η ποιότητα των εκπαιδευτικών (teachers' quality). Έτσι πρέπει να δίνεται προτεραιότητα και ιδιαίτερη προσοχή στην πρόσληψη αλλά και στη διατήρηση των πιο ικανών και αποτελεσματικών εκπαιδευτικών. Για να παραμείνει όμως η αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού προσωπικού υψηλή χρειάζεται να υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων δύο πολύ σημαντικές είναι οι εξής: βελτίωση των αποδοχών και συνθηκών εργασίας (καθώς λειτουργούν ως ισχυρά κίνητρα) και συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη. Η προσέλκυση και διατήρηση των πιο αποδοτικών εκπαιδευτικών είναι απαραίτητη καθώς αυτοί μπορούν να στηρίζουν καλύτερα τη μάθηση των πιο μειονεκτούντων μαθητών. Εκτός από την ποιότητα των εκπαιδευτικών, ένας άλλος παράγοντας που συνδέεται με την επίτευξη υψηλής βαθμολογίας των μαθητών και ιδιαίτερα για τους μη γηγενείς μαθητές, είναι οι εργασίες που δίδονται για το σπίτι και ο χρόνος που αφιερώνεται σε αυτές. Πρέπει λοιπόν να δίνεται έμφαση στην εξασφάλιση επαρκών πόρων, αποδοτικού και κατάλληλου ανθρωπίνου δυναμικού και αποτελεσματικών θεσμικών ρυθμίσεων. Οι διαφορετικές κατηγορίες των σχολείων της Αγγλίας έχουν ορίσει και διαφορετικά κριτήρια για την εισαγωγή των μαθητών σε αυτά. Η αύξηση της δυνατότητας επιλογής σχολείου από τους “πελάτες” (γονείς), προωθεί τον ανταγωνισμό μεταξύ των σχολείων, τα οποία προσπαθούν να παρέχουν τα μέγιστα αποτελέσματα. Απαραίτητη είναι επίσης η εύρεση χρηματοδοτήσεων για τη δημιουργία κατάλληλων σχολικών εγκαταστάσεων ή την ενοικίαση ήδη υπάρχοντων κατάλληλων χώρων. Γι' αυτό πρέπει να ανοίξει ο δρόμος για την είσοδο νέων παρόχων και εταίρων που επιθυμούν να ιδρύσουν νέα σχολεία, διαθέτοντας βέβαια τα πρότυπα ποιότητας που ζητούνται.

Ένα άλλο θέμα που θίγει το άρθρο “Reforming of Education in England”, είναι τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία αν και έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια παραμένει αρκετά χαμηλή. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αυτό το αρνητικό φαινόμενο χρειάζεται να αυξηθεί το ηλικιακό όριο των μαθητών για την υποχρεωτική εκπαίδευση στα 18 χρόνια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.3: Η ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΣΕ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΤΙΚΕΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ

Το σχολείο είναι σημαντικό να βρίσκεται σε συμφωνία με τη κοινωνία. Καθώς ο κοινωνικός και εργασιακός χώρος συνεχώς μεταβάλλεται είναι σημαντικό και το εκπαιδευτικό σύστημα να χαρακτηρίζεται από ευελιξία και ικανότητες προσαρμοστικότητας σε νέες συνθήκες, να είναι δηλαδή ένας οργανισμός μάθησης (a learning organisation). Το σχολείο ως οργανισμός μάθησης έχει την ικανότητα να αλλάζει και να προσαρμόζεται συστηματικά σε νέα περιβάλλοντα και περιστάσεις και

το ανθρώπινο δυναμικό του έχει πολλές ικανότητες, δεσμεύεται και εργάζεται από κοινού για την πραγματοποίηση ενός κοινού οράματος. Το σχολείο ως οργανισμός μάθησης θεωρείται, σύμφωνα με το άρθρο “What Makes a School a Learning Organisation?” των Marco Kools και Louise Stoll, ως ο ιδανικός τύπος σχολείου, καθώς μεγιστοποιείται η αποτελεσματικότητα του σχολείου και κυρίως τα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών, που αποτελεί και το κοινό όραμα του σχολείου. Επίσης για να μπορέσουν οι μαθητές να ανταπεξέλθουν ως μελλοντικοί πολίτες στις απαιτήσεις ενός συνεχώς μεταβαλλόμενου κόσμου χρειάζεται να διαθέτουν όχι μόνο γνωστικές ικανότητες αλλά και κοινωνικές και συναισθηματικές ικανότητες, των οποίων η σημασία έχει αρχίσει να αναγνωρίζεται τα τελευταία χρόνια. Ένας προτεινόμενος από τον Senge ορισμός για τον οργανισμό μάθησης είναι ο εξής: «είναι ο οργανισμός όπου οι άνθρωποι συνεχώς επεκτείνουν την ικανότητά τους να δημιουργούν τα αποτελέσματα που πραγματικά επιθυμούν, όπου νέα και εκτεταμένα μοτίβα σκέψης καλλιεργούνται, όπου η συλλογική επιδίωξη αφήνεται ελεύθερη, και όπου οι άνθρωποι συνεχώς μαθαίνουν να βλέπουν το σύνολο μαζί»¹⁸. Η έννοια του σχολείου ως οργανισμού μάθησης έχει προσεγγιστεί από διάφορους μελετητές και από πολλές οπτικές. Η πρώτη οπτική είναι αυτή των συστημάτων σκέψης (systems thinking). Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, της οποίας υποστηρικτής είναι ο Senge, ο οργανισμός μάθησης είναι ένα ανοικτό σύστημα, δηλαδή το εκπαιδευτικό σύστημα αλληλεπιδρά με το εξωτερικό περιβάλλον και έχει την ικανότητα να εντοπίζει και να αναλύει τις αλλαγές σε αυτό αλλά στη συνέχεια διαθέτει και τη δυνατότητα να αναπροσαρμόζεται σε αυτό, ώστε να επιτευχθεί ισορροπία. Σύμφωνα με τον Senge ο οργανισμός μάθησης πρέπει να διαθέτει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Ομαδική μάθηση δηλαδή να δίνεται έμφαση στις διαδικασίες μάθησης της ομάδας
- Κοινό όραμα και γνήσια δέσμευση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού του οργανισμού σε αυτό
- Διανοητικά μοντέλα
- Προσωπική μόρφωση
- Συστήματα σκέψης, να βλέπει και να κατανοεί τις αλληλεξαρτήσεις εντός ενός συστήματος.

Ο οργανισμός μάθησης βοηθάει το ανθρώπινο δυναμικό να κατανοήσει πως δουλεύει ο οργανισμός, να γνωρίσει και να υποστηρίξει το όραμά του και να συνεργαστεί ομαδικά για την επίτευξή του.

Η δεύτερη θεωρία είναι η προοπτική της μάθησης. Σύμφωνα με αυτή ο οργανισμός μάθησης είναι «ένας οργανισμός που διευκολύνει τη μάθηση για όλα τα μέλη του και ο ίδιος συνεχώς μεταλλάσσεται» (Pedler et al.,1989, p. 1)¹⁹ για να επιτύχει τους στόχους του.

---

¹⁸ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “What Makes a School a Learning Organisation?”, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jlwm62b3bvhen.pdf?expires=1507478539&id=id&accname=guest&checksum=EFA5FC5744F52114E15D37372D55D8CD>, (web: 8/10/2017)

¹⁹ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “What Makes a School a Learning Organisation?”, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jlwm62b3bvhen.pdf>

Η τρίτη θεωρία ονομάζεται στρατηγική προοπτική και ο Garvin (1993) ορίζει τον οργανισμό μάθησης ως «έναν οργανισμό ικανό στη δημιουργία, απόκτηση, και μεταφορά γνώσης, και στην τροποποίηση της συμπεριφοράς του για να αντανακλά νέες γνώσεις και απόψεις.»²⁰ Έμφαση δίνεται στην καινοτομία και την έρευνα. Τα δομικά στοιχεία του οργανισμού μάθησης κατά τον Goh είναι τα εξής: «

- Σαφήνεια και υποστήριξη για την αποστολή και το όραμα
- Κοινή ηγεσία και συμμετοχή
- Κουλτούρα που υποστηρίζει τον πειραματισμό
- Ικανότητα να μεταφέρει γνώση εντός των οργανωτικών ορίων
- Ομαδική εργασία και συνεργασία.»²¹

Η τελευταία θεωρία είναι η προοπτική ενσωμάτωσης. Οι Yang, Watkins and Marsick περιγράφουν το οργανισμό μάθησης, ως τον οργανισμό στον οποίο «οι άνθρωποι είναι ευθυγραμμισμένοι σε ένα κοινό όραμα, αισθάνονται και ερμηνεύουν το μεταβαλλόμενο περιβάλλον τους, δημιουργούν νέες γνώσεις τις οποίες χρησιμοποιούν, με τη σειρά τους, για να δημιουργήσουν καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες για την κάλυψη των αναγκών των πελατών.»²² Οι προσεγγίσεις αυτές έχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Συμφωνούν πως ο οργανισμός μάθησης αποτελεί μια σύγχρονη ανάγκη της κοινωνίας και κάθε οργανισμός με τη κατάλληλη καθοδήγηση μπορεί να μεταμορφωθεί σε οργανισμό μάθησης. Θεωρείται ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για το μέλλον και υπάρχει στενή σχέση και αλληλεπίδραση με το εξωτερικό περιβάλλον. Επίσης είναι μια πολυεπίπεδη έννοια γι' αυτό και καθένας την αντιλαμβάνεται διαφορετικά καθώς επίσης ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις πεποιθήσεις, αξίες και στα πρότυπα του ανθρώπινου δυναμικού του εκπαιδευτικού οργανισμού και στη συνεχή μάθηση.

Βασικό χαρακτηριστικό στοιχείο των σχολείων που λειτουργούν ως οργανισμοί μάθησης είναι ότι τα διέπει ένα κοινό όραμα το οποίο επικεντρώνεται στη μάθηση όλων των μαθητών. Ένα κοινό όραμα ενισχύει τις μαθησιακές εμπειρίες των μαθητών, τους εμπνέει και τους κινητοποιεί και βελτιώνει τα αποτελέσματα τους. Για την υλοποίηση του οράματος χρειάζεται η συμμετοχή όλου του σχολικού ανθρώπινου δυναμικού (μαθητές, εκπαιδευτικοί, ηγέτες, διευθυντές και βοηθητικό

[en.pdf?expires=1507478539&id=id&accname=guest&checksum=EFA5FC5744F52114E15D37372D55D8CD](http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jlwm62b3bvh-en.pdf?expires=1507478539&id=id&accname=guest&checksum=EFA5FC5744F52114E15D37372D55D8CD), (web: 8/10/2017)

²⁰ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “What Makes a School a Learning Organisation?”, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jlwm62b3bvh-en.pdf?expires=1507478539&id=id&accname=guest&checksum=EFA5FC5744F52114E15D37372D55D8CD>, (web: 8/10/2017)

²¹ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “What Makes a School a Learning Organisation?”, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jlwm62b3bvh-en.pdf?expires=1507478539&id=id&accname=guest&checksum=EFA5FC5744F52114E15D37372D55D8CD>, (web: 8/10/2017)

²² Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “What Makes a School a Learning Organisation?”, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jlwm62b3bvh-en.pdf?expires=1507478539&id=id&accname=guest&checksum=EFA5FC5744F52114E15D37372D55D8CD>, (web: 8/10/2017)

προσωπικό) αλλά και των γονέων, της εξωτερικής κοινότητας και άλλων εταίρων που συνεισφέρουν ο καθένας με τον τρόπο του στο εκπαιδευτικό έργο. Ουσιαστικά σύμφωνα με την ίδια πηγή²³, το όραμα δίνει σχήμα και μορφή στον οργανισμό και μια κατεύθυνση για να πορευτεί σύμφωνα με το πώς θέλει να είναι το σχολείο στο μέλλον. Όλο το σχολείο λειτουργεί σαν μια ομάδα σε έναν οργανισμό μάθησης. Επίσης κάθε άτομο πρέπει να αναπτυχθεί στο μέγιστο δυναμικό του. «Παραδοσιακές απαντήσεις στη ζήτηση για εκπαίδευση που είναι ουσιαστικά ποσοτικές και βασισμένες στη γνώση δεν είναι πλέον κατάλληλες. Δεν αρκεί να παρέχουμε σε κάθε παιδί μια αποθήκη γνώσεων που πρέπει να αξιοποιηθεί από τότε. Κάθε άτομο πρέπει να είναι εξοπλισμένο για να εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες μάθησης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, να διευρύνει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τη συμπεριφορά του και να προσαρμόζεται σε έναν μεταβαλλόμενο, πολύπλοκο και αλληλεξαρτώμενο κόσμο (Delors, 1996).»²⁴

Επίσης όπως θα αναφερθεί και στο παρακάτω τμήμα της εργασίας, σημαντική θεωρείται η διασφάλιση της ισότητας στην εκπαίδευση. Χρειάζεται να ενταχθούν εκείνοι που βρίσκονται στο περιθώριο της κοινωνίας και η μάθηση στην οποία έχουν πρόσβαση δεν είναι αρκετή και κατ' επέκταση δεν προωθεί την αυτοπεποίθησή τους. Η περιθωριοποίηση αποτελεί απειλή για τη δημοκρατία και δεν πρέπει να τυχαίνει ανοχής σε έναν χώρο που στόχος του είναι να παρέχει σε όλους ίσες ευκαιρίες όπως είναι ο χώρος της εκπαίδευσης. Η μάθηση εξάλλου είναι κάτι εφικτό για όλους. Είναι εφικτό με τις κατάλληλες τεχνικές και με πολλή προσπάθεια να επιτύχουμε ταυτόχρονα αριστεία και ισότητα στην εκπαίδευση. Είναι επίσης σημαντικό οι προσδοκίες που τίθενται για τους μαθητές να είναι απόλυτα ευκρινείς καθώς και οι προκλήσεις, όχι όμως σε υπερβολικό βαθμό πίεσης που μπορεί να επιφέρει τα αντίθετα αποτελέσματα, όπως την απογοήτευση των μαθητών. Επίσης είναι σημαντικό οι μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ιδιαίτερα σε θέματα που τους αφορούν άμεσα.

Άλλο ένα βασικό θετικό χαρακτηριστικό των οργανισμών μάθησης είναι πως προωθούν και υποστηρίζουν τη συνεχή επαγγελματική μάθηση και εξέλιξη του προσωπικού του. Τέτοιες ενέργειες είναι τα επιμορφωτικά προγράμματα, η διαδικασία υποστήριξης και καθοδήγησης (mentoring) καθώς και η παρακολούθηση προγραμμάτων σχετικά με την εκπαίδευση στην αξιολόγηση (ως μέσο ανατροφοδότησης). Προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και εξέλιξης είναι θετικό να πραγματοποιούνται και στο χώρο του σχολείου και να έχουν ως κεντρικό σημείο αναφοράς ζητήματα και θέματα που απασχολούν το εκάστοτε σχολείο και χρήζουν αποτελεσματικής αντιμετώπισης. Κάποια σχολεία διατηρούν και

---

²³ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “What Makes a School a Learning Organisation?”, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jlwm62b3bvh-en.pdf?expires=1507478539&id=id&accname=guest&checksum=EFA5FC5744F52114E15D37372D55D8CD>, (web: 8/10/2017)

²⁴ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “What Makes a School a Learning Organisation?”, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jlwm62b3bvh-en.pdf?expires=1507478539&id=id&accname=guest&checksum=EFA5FC5744F52114E15D37372D55D8CD>, (web: 8/10/2017)

συγκεκριμένο ταμείο για την οργάνωση και πραγματοποίηση τέτοιων προγραμμάτων. Επίσης προκειμένου να αναπτυχθεί μια κουλτούρα μάθησης σε κάθε εκπαιδευτικό οργανισμό είναι σημαντικό να αρθούν τυχόν εμπόδια για την επαγγελματική ανάπτυξη όπως το απαιτητικό εργασιακό πρόγραμμα ή το μεγάλο κόστος συμμετοχής σε αυτά και γι' αυτό το λόγο το εκπαιδευτικό σύστημα οφείλει να στηρίζει και πρακτικά τη συνεχή επαγγελματική εκπαίδευση. Η συνεχής μάθηση όλων των επαγγελματιών της εκπαίδευσης (εκπαιδευτικοί αλλά και ηγέτες) αποτελεί ανάγκη στη σημερινή εποχή καθώς όντας οι εκπαιδευτικοί “εργαζόμενοι υψηλού επιπέδου” και φορείς γνώσεων, επηρεάζουν θετικά την επίδοση των μαθητών αλλά συγχρόνως βελτιώνουν σημαντικά και τη δική τους πρακτική. Η λειτουργία καθοδήγησης (mentoring) είναι απαραίτητη για την ομαλή εισαγωγή και υποστήριξη των νέων εκπαιδευτικών που παρέχεται από έμπειρους συναδέλφους και σε κάποιες χώρες είναι υποχρεωτική και δεν προσφέρεται αποκλειστικά σε νέους συναδέλφους αλλά και σε όποιον εκπαιδευτικό τυχαίνει να αντιμετωπίζει δυσκολίες στο έργο του. Το mentoring είναι και ένα μέσο ανατροφοδότησης και ολόκληρη η σχολική κοινότητα χρειάζεται να είναι ανοικτή- δεκτική σε αυτή, να πραγματοποιείται σε κλίμα εμπιστοσύνης και σε καθημερινή βάση καθώς προωθεί την επαγγελματική εκπαίδευση και τις επιδόσεις του συνόλου του οργανισμού μάθησης. Εξάλλου αποτελεί και μια ευκαιρία για ομαδική μάθηση και συνεργασία μεταξύ του ανθρώπινου δυναμικού μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και εμπειρογνομosύνης μεταξύ επαγγελματιών σε κλίμα αμοιβαίας στήριξης και σεβασμού. Σε τέτοιο κλίμα μπορούν να πραγματοποιούνται ανοικτές και αληθινές συνομιλίες μεταξύ συναδέλφων, δηλαδή να αφιερώνονται κάποιες ώρες εβδομαδιαίως για ομαδικές συνεδριάσεις ή για παρατήρηση τάξεων συναδέλφων.

Στη σημερινή εποχή είναι να παράλογο να μην αξιοποιείται η τεχνολογία και στον χώρο της εκπαίδευσης. Μέσω της τεχνολογίας δημιουργούνται δίκτυα συνεργατικής μάθησης όπως το eTwinning Europe, μια κοινότητα σχολείων της Ευρώπης, όπου μεταξύ άλλων ενεργειών ανταλλάσσουν ιδέες και καλές πρακτικές και φέρουν εις πέρας διασυννοριακές εργασίες και με αυτό τον τρόπο προωθείται η συνεργασία, η επικοινωνία και η διαπολιτισμική συνείδηση. Η αξιοποίηση της τεχνολογίας (ICTs) οδηγεί τις καινοτόμες αλλαγές στην εκπαίδευση και υπηρετεί και διευκολύνει τη λειτουργία των δικτύων μεταξύ των σχολείων.

Επιπροσθέτως χρειάζεται να προωθείται η έρευνα, η εξερεύνηση και η καινοτομία. Να μην εμμένουν σε παραδοσιακές μεθόδους αλλά να πειραματίζονται με νέες ιδέες και πρακτικές και να καλλιεργούν ένα πνεύμα έρευνας και λήψης πρωτοβουλιών. Μέσω της διεξοδικής έρευνας εξάλλου και των ευρημάτων της παρέχονται πληροφορίες στην εκπαιδευτική κοινότητα ώστε με τη μελέτη και αξιοποίηση αυτών των πληροφοριών να οδηγούνται στην καλύτερη λήψη αποφάσεων. Επίσης μπορούν να εμπλέκουν και τους μαθητές στην ερευνητική διαδικασία και να γίνουν οι ίδιοι εξερευνητές της μάθησής τους.

Καθώς ο εργασιακός χώρος και ο χώρος της εκπαίδευσης χρειάζεται να συνδέονται μεταξύ τους, όπως στον χώρο της εργασίας είναι σημαντικά τα καινοτόμα προγράμματα και οι ιδέες έτσι και μέσω του σχολείου πρέπει να προωθείται η καινοτομία γιατί έτσι μόνο θα μπορέσουν να προσαρμοστούν και να ανταποκριθούν

στις προκλήσεις και αλλαγές του 21^{ου} αιώνα. Το ανθρώπινο δυναμικό ενός οργανισμού μάθησης (SLO) είναι ανοιχτό σε νέες ιδέες και αποδέχεται τη λήψη πρωτοβουλιών από τους συναδέλφους του. Εξάλλου προκειμένου ένα σχολείο να επιτύχει την αριστεία συνολικά, χρειάζεται να υπάρχει συνεργασία μεταξύ των “ανθρώπων” του και όχι ανταγωνιστικό κλίμα και αρνητική κριτική. Αλλά ακόμη και αν υπάρχουν τυχόν διαφωνίες, κάτι απολύτως φυσιολογικό, πρέπει να λύνονται άμεσα και με διαφάνεια μέσω ειλικρινών διαλόγων και συζητήσεων. Επίσης αν κάποιες νέες πρακτικές οδηγήσουν σε αποτυχία, αυτή πρέπει να γίνεται αποδεκτή και να θεωρείται διδακτική, ώστε να αποτελέσει ευκαιρία για πρόοδο. Το “ρίσκο” εξάλλου είναι μια θετική ευκαιρία και όχι απαραίτητα κίνδυνος που φέρει την αποτυχία. Μια άλλη πρακτική που προοδευτικά οδηγεί σε σημαντικές βελτιώσεις στον χώρο του σχολείου αλλά και στην εύρεση και υιοθέτηση των καλύτερων διδακτικών και μαθησιακών στρατηγικών είναι η δέσμευση στη συνεχή αξιολόγηση και αυτοαξιολόγηση του σχολείου. Επίσης αναγκαία είναι και η ανταλλαγή γνώσεων και ατομικών εμπειριών μεταξύ των συναδέλφων καθώς με αυτό τον τρόπο θα αναπτυχθεί μια “κουλτούρα μάθησης” στο σχολείο. Εκτός από την συλλογή πληροφοριών και στοιχείων, όπως μέσω της αξιολόγησης, πιο υψηλής σημασίας είναι η ορθή αξιοποίησή τους προς όφελός τους. Σύμφωνα με το άρθρο “What Makes a School a Learning Organisation?”²⁵ μια έρευνα έδειξε πως αν και υπάρχουν διαθέσιμες πηγές πληροφοριών, τα σχολεία πολλών χωρών όπως και της Αγγλίας, δεν τις αξιοποιούν προς όφελος των μαθητών τους αλλά και για ανατροφοδότηση.

Το σχολείο, όντας ένας οργανισμός μάθησης, είναι ένα ανοικτό σύστημα, το οποίο σκανάρει το εξωτερικό περιβάλλον προκειμένου να ανταποκριθεί άμεσα στις προκλήσεις και να αδράξει τις ευκαιρίες. Επίσης αποδέχεται τις προσεγγίσεις από πιθανούς εξωτερικούς συνεργάτες και κτίζει ισότιμες συνεργασίες (με γονείς-κηδεμόνες, κοινότητα, συνεργασία μεταξύ των μελών του προσωπικού) αλλά και δίκτυα συνεργασίας με συναδέλφους άλλων σχολείων, με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, επιχειρήσεις και δημόσιες ή μη κυβερνητικές οργανώσεις με σκοπό την παραγωγή γνώσης, μέσω της ανταλλαγής ιδεών και απόψεων. Μέσω των συνεργασιών αυτών προάγεται και η καινοτομία και έτσι μπορούν να υπηρετήσουν τις ανάγκες των μαθητών τους. Η ύπαρξη συνεργασιών και δικτύων συνεισφέρουν στη κοινότητα και ενδυναμώνουν τους συνδέσμους μεταξύ σχολείου και κοινότητας, αλλά χρειάζεται η συνεργασία να χαρακτηρίζεται από ειλικρίνεια και ισοτιμία ρόλων και δύναμης. Καθώς είναι ανοικτά συστήματα, οι οργανισμοί μάθησης είναι ευαίσθητοι σε ό,τι αφορά το εξωτερικό περιβάλλον δηλαδή στις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες που επικρατούν και ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την τοπική κοινότητα, στην οποία υπάγεται και το σχολείο. Συγκεκριμένα όσον αφορά τους γονείς, αυτοί αποτελούν τη γέφυρα μεταξύ της ζωής των μαθητών έξω από το σχολείο και της σχολικής καθημερινότητας. Οι οργανισμοί μάθησης μοιράζονται

---

²⁵ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “What Makes a School a Learning Organisation?”, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jlwm62b3bvhen.pdf?expires=1507478539&id=id&accname=guest&checksum=EFA5FC5744F52114E15D37372D55D8CD>, (web: 8/10/2017)

πληροφορίες με τους γονείς σε συχνή βάση και τους θεωρούν ενεργούς συνεργάτες στην εκπαιδευτική διαδικασία και οργάνωση του σχολείου. Η συνεργασία μεταξύ σχολείου και γονέων υποστηρίζει και προωθεί την προσωπική ανάπτυξη του παιδιού και με τη στήριξη και βοήθεια που προσφέρουν οι γονείς στο σχολείο αναπτύσσεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Επίσης σε συνεργασία με κοινωνικές υπηρεσίες και εξειδικευμένους στον τομέα τους επαγγελματίες το σχολείο οφείλει να καλύψει τις μαθησιακές και άλλες ανάγκες των μαθητών του αλλά κυρίως να υποστηρίξει επιπλέον την μάθηση των μαθητών από μειονεκτούντα κοινωνικά ή οικονομικά περιβάλλοντα ή μαθητών με ειδικές μαθησιακές ανάγκες.

Καίριας σημασίας για την ανάπτυξη και επιτυχία ενός σχολείου είναι να διαθέτει έναν ικανό ηγέτη που να το καθοδηγεί σωστά. Ο ηγέτης αποτελεί το κατάλληλο πρότυπο και για τους μαθητές και τους εμπνέει να αναπτύξουν και οι ίδιοι ηγετικές ικανότητες. Χαρακτηριστικά του ικανού ηγέτη είναι η δημιουργικότητα, η προσαρμοστικότητα και να μην διστάζει στη λήψη ρίσκου. Επίσης φέρνει την αλλαγή, την καινοτομία, αναπτύσσει την κουλτούρα αριστείας στο σχολικό περιβάλλον, διαμορφώνει τις δομές και τις κατάλληλες συνθήκες, οι οποίες διευκολύνουν τον επαγγελματικό διάλογο, την συνεργασία και την ανταλλαγή γνώσεων. Ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να συνεργάζονται δηλαδή μεταξύ τους για να βελτιώνουν τις διδακτικές τους πρακτικές και να τις διατηρούν πάντα σύγχρονες. Συνδέουν τις επιμέρους σχολικές δράσεις με το κοινό όραμα και τις αξίες. Όπως αναφέρεται και στο άρθρο “What Makes a School a Learning Organisation?”²⁶ δύο είναι οι λειτουργίες της ηγεσίας: α) η παροχή κατεύθυνσης και β) η άσκηση επιρροής και η συνεργασία με άλλους συναδέλφους. Ο ηγέτης όμως δεν αποφασίζει και ενεργεί μόνος του, αλλά συζητά διεξοδικά με το ανθρώπινο δυναμικό του σχολείου και αποφασίζει από κοινού, συμβουλευεται και μαθαίνει εξίσου από τους μαθητές αλλά και τους εκπαιδευτικούς. Είναι σημαντικό να διαμορφώσει περιβάλλον που προσφέρει ασφάλεια και εμπιστοσύνη, όπου το ανθρώπινο δυναμικό μπορεί να πάρει πρωτοβουλίες. Αλλά και ο ίδιος χρειάζεται να εμπνέει εμπιστοσύνη σε γονείς και κοινότητα ώστε να ευημερούν οι συνεργασίες που χτίζονται. Η ηγεσία είναι μια κοινωνική διαδικασία που χαρακτηρίζεται από αλληλεπίδραση. Οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες δεν συγκεντρώνονται αποκλειστικά στο πρόσωπο του ηγέτη αλλά διανέμονται ευρέως εντός και εκτός του σχολείου. Όταν οι εκπαιδευτικοί και γενικά το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού του συμμετέχουν ενεργά στη λήψη αποφάσεων του σχολείου νιώθουν μεγαλύτερη αυτοτέλεια και εργασιακή ικανοποίηση. Μια μορφή ηγεσίας που πρέπει επίσης να αναπτυχθεί σε ένα σχολείο είναι και αυτή των μαθητών. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί όταν οι μαθητές συμμετέχουν σε αποφάσεις που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του σχολείου και οι οποίες τους αφορούν άμεσα. Ασκοούνται στην ηγεσία όταν καλούνται να αντιμετωπίσουν προβλήματα ή προκλήσεις. Όταν οι μαθητές συμμετέχουν σε αυτές τις διαδικασίες, νιώθουν

---

²⁶ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “What Makes a School a Learning Organisation?”, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jlwm62b3bvhen.pdf?expires=1507478539&id=id&accname=guest&checksum=EFA5FC5744F52114E15D37372D55D8CD>, (web: 8/10/2017)

δέσμευση και ευθύνη για τη μάθησή τους καθώς επίσης αυξάνονται και οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών από αυτούς.

Ένα σχολείο δεν μετατρέπεται σε οργανισμό μάθησης (SLO)²⁷ από μόνο του αλλά χρειάζεται τις κατάλληλες συνθήκες: υποστήριξη, χρόνο, χρήματα, τους απαραίτητους πόρους, δέσμευση σε δίκτυα εκπαίδευσης και συνεργασία. Βέβαια αν και το άρθρο ανέπτυξε τα προαπαιτούμενα χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ένα σχολείο για να θεωρηθεί οργανισμός μάθησης, χρειάζεται να πραγματοποιηθεί περαιτέρω έρευνα σχετικά με το πώς ένα σχολείο (την ακριβή διαδικασία) μπορεί να μετατραπεί σε SLO.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.4: Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΟΜΑΛΟΤΕΡΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Για να επιτευχθεί ο κεντρικός στόχος του σχολείου, που είναι η παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης και η επιτυχία των μαθητών, μια προτεινόμενη επιλογή είναι η αξιοποίηση του προσωπικού υποστήριξης μάθησης. Σύμφωνα με το άρθρο του ΟΟΣΑ “Learning support staff: a literature review”²⁸, το προσωπικό υποστήριξης μάθησης (learning support staff ή LSS) συνδράμει το απαιτητικό έργο που έχουν να επιτελέσουν οι εκπαιδευτικοί αλλά παρέχει και υποστήριξη στο έργο των μαθητών και βοηθά τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ο ρόλος του LSS στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι πολύπλευρος, αλληλεπιδρά με όλους τους μαθητές, βοηθά τα παιδιά να ενταχθούν ομαλά στην τάξη και έχουν διαμεσολαβητικό ρόλο μεταξύ των stakeholders (όλων των προσώπων που συνδέονται με το δικό τους τρόπο ο καθένας με την εκπαιδευτική διαδικασία). Βοηθούν παράλληλα στην τάξη παιδιά που αντιμετωπίζουν δυσκολίες. Οι δύο χώρες που εμφανίζουν τα υψηλότερα ποσοστά προσωπικού υποστήριξης στα σχολεία είναι οι ΗΠΑ και το Ηνωμένο Βασίλειο. Η αξιοποίηση του LSS αποτελεί μια καλή στρατηγική για τη δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τη διασφάλιση πως όλοι οι μαθητές λαμβάνουν την κατάλληλη υποστήριξη σύμφωνα με τις ιδιαίτερες και προσωπικές τους ανάγκες.

---

²⁷ School Learning Organisation

²⁸ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “Learning support staff: a literature review”, <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5jrnzm39w451-en.pdf?expires=1512035323&id=id&accname=guest&checksum=BDEEE0DA844E9F0A33BA13A4110BB972>, (web:20/11/2017)

Στο Ηνωμένο Βασίλειο το LSS παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία και χωρίζεται στις εξής κατηγορίες:

- Βοηθοί εκπαιδευτικοί (Teaching Assistants ή TA) και σε υψηλότερο επίπεδο γίνονται Higher Level Teaching Assistants (HLTA)
- Εξειδικευμένο προσωπικό υποστήριξης εκπαίδευσης (Special education support staff)
- Minority ethnic pupil support staff (προσωπικό που βοηθά παιδιά μειοτήτων)
- Student support staff (που περιλαμβάνει μέντορες μάθησης, εκπαιδευτές κοινωνικής πρόνοιας, συμβούλους σταδιοδρομίας)
- Technicians (εκπαιδευτικούς εικαστικών, μουσικής και καθηγητές πόρων).

Οι βοηθοί εκπαιδευτικοί (teaching assistants) ακολουθούν μια διαδικασία εξέλιξης. Υποψήφιοι TAs μπορούν να είναι άτομα με μηδενική προϋπηρεσία ως TA ή HLTA. Χρειάζονται εκπαίδευση και ανάπτυξη δηλαδή επαγγελματική εκπαίδευση σε απαραίτητα προσόντα για να προηχθούν σε HLTA. Όσο ανεβαίνουν στην κλίμακα, όπως είναι φυσικό, αυξάνονται και οι αρμοδιότητες, τα καθήκοντα αλλά και ο βαθμός αυτονομίας τους. Προετοιμάζουν την τάξη για το μάθημα, βοηθούν μαθητές που τους χρειάζονται προκειμένου να ολοκληρώσουν τις εργασίες τους, συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς για τον σχεδιασμό των διδακτικών ενεργειών, αναλαμβάνουν εργασίες αρχειοθέτησης, βοηθούν στη διαχείριση της τάξης και επιθεωρούν. Οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι TAs, δηλαδή τα προσόντα και η πείρα ορίζονται από την τοπική κοινότητα (Local Education Authority ή LEA) στην οποία ανήκουν τα σχολεία και από το εκάστοτε σχολείο. Γενικά όμως τρία είναι τα βασικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται: α) καλές γνώσεις και δεξιότητες ανάγνωσης, γραφής και αριθμητικής, β) να ακολουθούν το πρόγραμμα ένταξής τους, το οποίο ορίζει η εκάστοτε τοπική αρχή και γ) να έχουν εμπειρία με παιδιά σχετικής ηλικίας. Ο αριθμός των LSS στο Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε ιδιαίτερα το 2003 με το National Agreement for England and Wales on “Raising Standards and Tackling Workload”, σύμφωνα με τον τίτλο του οποίου φαίνεται και η στοχοθεσία αξιοποίησης των LSS στην εκπαίδευση. Οι υποψήφιοι προκειμένου να γίνουν LSS περνούν από ειδική εκπαίδευση και πρόγραμμα αξιολόγησης. Αυτή η διαδικασία είναι πολύ σημαντική γιατί συμβάλλει ώστε το υποστηρικτικό προσωπικό να μετατραπεί σε ολοκληρωμένους και ειδικευμένους εκπαιδευτικούς. Η αναγνώριση των κατάλληλων TAs είναι αρμοδιότητα της πολιτικής “The Higher Level Teaching Assistants (HLTA). Ο ρόλος των HLTA είναι η υποστήριξη των εκπαιδευτικών στην τάξη, η ανάληψη δράσης σε θέματα στα οποία οι ίδιοι είναι εξειδικευμένοι, η επιθεώρηση του υποστηρικτικού προσωπικού και η ενεργή συμμετοχή τους στη διαδικασία σχεδιασμού του μαθήματος και στην ανάπτυξη και διαμόρφωση του μαθησιακού υλικού. Οι HLTA καθώς είναι ανώτεροι σε βαθμίδα δουλεύουν πιο ανεξάρτητα και ο ρόλος τους είναι πιο σύνθετος. Σε περιπτώσεις απουσίας ενός εκπαιδευτικού καλύπτουν τη θέση του, πραγματοποιώντας οι ίδιοι το μάθημά του. Υπάρχουν τέσσερα βήματα για να γίνει κάποιος HLTA. Αρχικά οι TAs χρειάζεται να έχουν την υποστήριξη του διευθυντή και αφού περάσουν το προαναφερθέν εκπαιδευτικό πρόγραμμα, μπορούν να ζητήσουν επιδότηση. Στη συνέχεια ξεκινάει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα μέσω του οποίου αναπτύσσουν ή βελτιώνουν τις δεξιότητες,

τις γνώσεις και την πείρα τους σύμφωνα με το επίπεδο που απαιτείται για τους HLTA και με βάση τις ιδιαίτερες ανάγκες του υποψηφίου. Έπειτα ακολουθεί η προετοιμασία για την αξιολόγησή τους και εν τέλει έρχεται ο αξιολογητής στο σχολείο ώστε να επακριβώσει αν πληρούν οι υποψήφιοι τα απαιτούμενα προσόντα για να προηχθούν σε HLTA. Στο Ηνωμένο Βασίλειο το προσωπικό υποστήριξης μάθησης έχει αυξηθεί τα τελευταία 15 χρόνια. Το 30% των βοηθών εκπαιδευτικών βρίσκεται στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα οι student-teaching assistants υπολογίζονται σε 80.1 στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Παράλληλα έχουν αυξηθεί και τα χρήματα που διατίθενται για το LSS και ειδικά στα σχολεία που είναι υψηλό το ποσοστό των μειονεκτούντων μαθητών, τα οποία υπολογίζονται σε 4.1 δισεκατομμύρια. Επίσης ο ρόλος τους έχει διευρυνθεί σε ολόκληρη τη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία. Στη περίοδο 2000-2007 ο αριθμός του LSS τριπλασιάστηκε, ενώ ο αριθμός των εκπαιδευτικών αυξήθηκε κατά 14%. Γενικά όλοι οι άμεσα ενδιαφερόμενοι της εκπαιδευτικής διαδικασίας (stakeholders) δηλαδή γονείς, εκπαιδευτικοί, διευθυντές θεωρούν πως το LSS επηρεάζει θετικά την διδακτική αποτελεσματικότητα, τη διαχείριση της τάξης και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Συμβάλλει στην ολική επίτευξη των μαθητών, παρέχοντας ατομική προσοχή και υποστήριξη και διαχειριζόμενοι τη συμπεριφορά των μαθητών. Τα οφέλη της αξιοποίησης του LSS στην εκπαίδευση είναι στους εξής τομείς:

- **Ανάπτυξη της μαθησιακής εμπειρίας:** οι μαθητές μπορούν να είναι αποδέκτες ατομικής βοήθειας και στήριξης από τον δάσκαλο ή το προσωπικό υποστήριξης μάθησης. Με αυτόν τον τρόπο καλύπτονται οι ανάγκες τους και το τελικό αποτέλεσμα είναι η σχολική επιτυχία και ανάπτυξη. Το LSS προσφέρει μαθησιακή υποστήριξη, περισσότερες και ίσες ευκαιρίες μάθησης και ανατροφοδότηση στους μαθητές. Έχουν στη διάθεσή τους περισσότερο χρόνο να αφιερώσουν για αλληλεπίδραση με κάθε μαθητή ξεχωριστά. Ως αποτέλεσμα αυξάνεται η δέσμευση και η συμμετοχή των μαθητών στις δραστηριότητες της τάξης. Επίσης σε κάποιες περιπτώσεις τα παιδιά με παρόμοιες ανάγκες ή ιδιαιτερότητες (μαθησιακές ή συμπεριφοράς) μπορούν να ομαδοποιηθούν ώστε να βοηθηθούν στη μάθησή τους ή να τους βοηθήσουν και οι συμμαθητές τους, αναλαμβάνοντας τον ρόλο του δασκάλου.
- **Περιβάλλον τάξης και διαχείριση συμπεριφοράς:** το μαθησιακό περιβάλλον αποτελεί παράγοντα που ασκεί μεγάλη επιρροή στα μαθησιακά αποτελέσματα. Χρειάζεται να επικρατεί πειθαρχία ώστε να μη διαταράσσεται η ροή τους μαθήματος και να μην χάνεται πολύτιμος χρόνος μάθησης. Η πειθαρχία στην τάξη βέβαια εξαρτάται από τον δάσκαλο και τις πρακτικές που αξιοποιεί. Το θετικό κλίμα οδηγεί σε γνωστικά και κινητήρια αποτελέσματα, καλύτερες επιδόσεις, κινητοποίηση, σχολική ικανοποίηση, αύξηση της αυτοεκτίμησης και λιγότερες αρνητικές συμπεριφορές. Οι αρνητικές συμπεριφορές μειώνονται όταν υπάρχει αποτελεσματική επικοινωνία και θετική αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών με δασκάλους και LSS.
- **Κάλυψη της απουσίας των εκπαιδευτικών:** τυχόν απουσίες των εκπαιδευτικών φέρουν αρνητικές επιδράσεις καθώς δημιουργούνται κενά στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία και χάνεται πολύτιμος χρόνος. Κανονικά

ο δάσκαλος αντικαθίσταται από αναπληρωτές που αγνοούν τις ιδιαιτερότητες και ανάγκες των μαθητών, έχοντας κόστος στη συνολική επίδοση της τάξης. Αντίθετα, η αξιοποίηση του LSS μειώνει τις δαπάνες και υπάρχει μια φυσική συνέχεια στη ροή της διδασκαλίας και μάθησης αφού το υποστηρικτικό προσωπικό γνωρίζει τους μαθητές που έχει απέναντί του.

- **Ένταξη των παιδιών:** το LSS βοηθάει κάθε παιδί να δεσμευτεί και να συμμετέχει ενεργά σε κοινωνικό και ακαδημαϊκό επίπεδο στο σχολείο παρέχοντας ίσες ευκαιρίες. Διασφαλίζουν ότι δίνεται η κατάλληλη προσοχή και υποστήριξη σε κάθε παιδί χωρίς διακρίσεις. Το Ηνωμένο Βασίλειο χρησιμοποιεί δίγλωσσους βοηθούς για την υποστήριξη δίγλωσσων μαθητών ή μεταναστών. Το LSS λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ σχολείου και μειονοτήτων και τους βοηθά να συμμετέχουν ως ισότιμα μέλη στις σχολικές δραστηριότητες.
  - **Εναλλακτική επιλογή στο φαινόμενο επανάληψης της τάξης:** η επανάληψη της ίδιας τάξης είναι μια στρατηγική που χρησιμοποιείται κυρίως για μαθητές με χαμηλές επιδόσεις. Είναι όμως μη αποτελεσματική και ιδιαίτερα δαπανηρή. Τα παιδιά με αυτόν τον τρόπο χάνουν πολύτιμο χρόνο, δυσκολεύονται κατά την είσοδό τους στην αγορά εργασίας και στο σχολείο παρατηρούνται ανισότητες. Η αξιοποίηση του LSS είναι μια αξιόπιστη πρακτική λύση στην επανάληψη της τάξης ώστε οι μαθητές να βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο με τους συμμαθητές τους. Όταν υπάρχει ελεγχόμενο και υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης, μπορούν να εντοπίζονται έγκαιρα τυχόν προβλήματα ή κίνδυνοι και έτσι να προλαμβάνεται το αρνητικό φαινόμενο της επανάληψης της τάξης και αντ' αυτού να παρέχεται υποστήριξη στους μαθητές που αντιμετωπίζουν κάθε είδους δυσκολίες.
- Υπάρχουν όμως βέβαια και οφέλη στην αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών, όπως παρουσιάζονται στο άρθρο του ΟΟΣΑ “Learning support staff: a literature review”:
- **Μείωση του φόρτου εργασίας:** προκειμένου να διατηρηθεί υψηλό το επίπεδο ποιότητας, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να φέρουν εις πέρας επιτυχώς ένα σύνολο εργασιών, εκτός του βασικού τους καθήκοντος που είναι η διδασκαλία. Σύμφωνα με δεδομένα του TALIS οι εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αφιερώνουν περισσότερες ώρες στη διδασκαλία και έπειτα στο σχεδιασμό των μαθημάτων και τον έλεγχο των εργασιών των μαθητών. Λιγότερες ώρες ανά εβδομάδα αφιερώνονται σε θέματα σχολικής διαχείρισης, επικοινωνίας με τους κηδεμόνες και σε άλλες εξωσχολικές δραστηριότητες. Το LSS μπορεί να αναλάβει να φέρει εις πέρας κάποιες αρμοδιότητες των εκπαιδευτικών, ώστε αυτοί να ασχοληθούν κατά κύριο λόγο με το εκπαιδευτικό έργο, τη διδασκαλία ή με θέματα στα οποία είναι εξειδικευμένοι.
  - **Πιο αποτελεσματική αξιοποίηση του χρόνου:** εφόσον οι εκπαιδευτικοί σε συνεργασία με το LSS καταφέρουν να οριοθετήσουν τις προβληματικές συμπεριφορές που κάνουν την εμφάνισή τους στην τάξη, παρέχονται περισσότερες και ίσες ευκαιρίες σε όλους τους μαθητές.

Σύμφωνα με πληροφορίες του TALIS (2013) το 9% με 20% του συνολικού χρόνου δαπανάται στη διαχείριση της τάξης. Σε χώρες όπου οι εκπαιδευτικοί ξοδεύουν πολύ χρόνο στη διατήρηση της τάξης, η παρουσία δύο εκπαιδευτικών σε μία τάξη θα ήταν σωτήρια, υποβοηθώντας στη διαξαγωγή του μαθήματος. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την Αγγλία, εκεί παρουσιάζεται καλή διαχείριση του χρόνου της τάξης. Σύμφωνα με την ίδια έρευνα, οι εκπαιδευτικοί φάνηκε να χρειάζονται βοήθεια στους εξής τομείς: στην εκπαίδευση παιδιών με ειδικές ανάγκες, σε θέματα διαχείρισης της τάξης και μαθησιακής συμπεριφοράς αλλά και σε πολυπολιτισμικές και πολυγλωσσικές καταστάσεις. Σε σχολεία της Μεγάλης Βρετανίας έχουν εφαρμοστεί τρία διαφορετικά μοντέλα αξιοποίησης του προσωπικού υποστήριξης. Το πρώτο μοντέλο ονομάζεται “διαχείριση χώρου” (room management) σύμφωνα με το οποίο το LSS ασχολείται με διαφορετικούς ρόλους ανάλογα με τις ανάγκες της εκάστοτε τάξης και το προσωπικό υποστήριξης διαμορφώνεται ως εξής: από τον ατομικό βοηθό (individual helper), τον διαχειριστή δραστηριοτήτων (activity manager) και τον υποκινητή (mover). Το δεύτερο μοντέλο είναι ο “διαχωρισμός σε ζώνες” όπου κάθε επαγγελματίας (εκπαιδευτικός και προσωπικό υποστήριξης) αναλαμβάνει μια ομάδα μαθητών ανάλογα και με τη “γεωγραφία” και δομή της τάξης, και το τρίτο μοντέλο, η “στοχαστική ομαδική εργασία” όπου όπως δηλώνει και η ονομασία του, εκπαιδευτικοί και LSS λειτουργούν ως ομάδα. Τα κριτήρια με βάση τα οποία αξιολογήθηκαν τα τρία προαναφερθέντα μοντέλα ήταν τα αποτελέσματα που επέτυχαν ως προς τη δέσμευση των μαθητών και την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών. Το πρώτο μοντέλο προωθούσε την ανεξαρτησία και ωφελούσε μαθητές με επιπλέον μαθησιακές ανάγκες. Υπήρχε καλή επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ LSS και εκπαιδευτικών στο σχεδιασμό και στο σύνολο των δραστηριοτήτων. Καλύτερα αποτελέσματα επιτεύχθηκαν στη δέσμευση των μαθητών αλλά το μοντέλο αυτό απαιτεί πολύ χρόνο που δεν είναι σίγουρο πως έχει πρακτική εφαρμογή. Το δεύτερο ωφέλησε ιδιαίτερα το ανθρώπινο δυναμικό, δεν διέκρινε τους μαθητές σε ομάδες και επίσης βελτίωσε τη συμπεριφορά τους. Τέλος, το τρίτο μοντέλο ωφέλησε την αλληλεπίδραση και αποτελεσματικότητα. Βέβαια η καλύτερη προσέγγιση θα ήταν ένας συνδυασμός των τριών. Μια εναλλακτική πρακτική είναι η συν-διδασκαλία η οποία συμβάλλει στην αποτελεσματική συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ όλων, κυρίως του γενικού εκπαιδευτικού και του βοηθού που εξειδικεύεται σε κάποιον τομέα. Η πρακτική αυτή έχει ως στόχο την κάλυξη των αναγκών κάθε μαθητή. Αρχικά η συν-διδασκαλία εφαρμοζόταν στην ειδική αγωγή αλλά πλέον αξιοποιείται και στη γενική εκπαίδευση. Το προσωπικό υποστήριξης μάθησης χρειάζεται να είναι καταλλήλως εκπαιδευμένο ώστε να υποστηρίζει σωστά και τη μάθηση των παιδιών. Γι’ αυτόν ακριβώς τον λόγο είναι απαραίτητη η παροχή υψηλής ποιότητας εξειδικευμένης εκπαίδευσης στο LSS. Αυτή η εκπαίδευση εφοδιάζει το LSS με τις απαραίτητες δεξιότητες, γνώσεις και αυτοπεποίθηση. Στο Ηνωμένο Βασίλειο τα προαπαιτούμενα προσόντα για να γίνει κάποιος TA τίθενται από την τοπική κοινότητα και το σχολείο, τα οποία και είναι υπεύθυνα για την εκπαίδευσή τους. Στην εκπαίδευση υπάρχουν δύο επίπεδα: το επίπεδο δύο απευθύνεται σε βοηθούς εκπαιδευτές, νέους στο επάγγελμα ενώ το επίπεδο τρία απευθύνεται σε έμπειρους TAs. Το “κλειδί” για την αποτελεσματικότητα του έργου του LSS είναι να

διαχωρίζονται οι ρόλοι και αρμοδιότητες μεταξύ δασκάλων και προσωπικού υποστήριξης από τη διαχείριση του σχολείου. Διαφορετικά, όταν η διαχείριση του σχολείου είναι αδύναμη, υπάρχουν ασάφειες όσον αφορά τις εργασίες που φέρει εις πέρας ο καθένας και εμφανίζονται προβλήματα. Οι πρακτικές που αξιοποιούνται από το σχολείο πρέπει να ευνοούν ολόκληρη την τάξη. Να δίνεται βάση στην εις βάθος μάθηση και κατανόηση και είναι θετικό να εμπλέκονται ενεργά και οι ίδιοι οι μαθητές στην ανακάλυψη της γνώσης, πρακτική η οποία ενισχύει την αυτοπεποίθησή και το ενδιαφέρον τους. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα δεδομένα από τις έρευνες σχετικά με την επίδραση του LSS, οι γνώμες δίστανται για το πώς επηρεάζεται η μάθηση των παιδιών. Για να υπάρξει αποτέλεσμα, η παρέμβαση με την αξιοποίηση του LSS πρέπει να έχει διάρκεια. Η μελέτη Tennessee's Project STAR, ανακάλυψε πως η επίδοση των μαθητών είναι καλύτερη όταν τα τμήματα των τάξεων είναι μικρότερα. Ένα άλλο πρόγραμμα-μελέτη είναι το Numeracy Support Assistants (NSA) με στόχο να υποστηρίξει τους μαθητές με χαμηλές επιδόσεις στα μαθηματικά. Η υποστήριξη παρέχεται και κατά τη διάρκεια αλλά και μετά το μάθημα. Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόστηκε το 2000 σε σχολεία της βορειοανατολικής Αγγλίας, πρώτη φορά στο στάδιο-κλειδί 1 (μαθητές 5 έως 7 ετών). Η μεγαλύτερη έρευνα για το LSS έγινε στο Ηνωμένο Βασίλειο και ήταν το Deployment and Impact of Support Staff (DISS) το 2003-2009. Το πρόγραμμα αυτό ταξινομήσε διαφορετικά το προσωπικό υποστήριξης μάθησης. Η έμφαση δίνεται στους βοηθούς διδασκαλίας (Teaching Assistants ή TAs) καθώς η παρουσία τους είναι πιο έντονη. Οι TAs διαθέτουν το ήμισυ του συνολικού χρόνου εργασίας τους υποστηρίζοντας και αλληλεπιδρώντας με τους μαθητές. Η παροχή υποστήριξης γίνεται σε ομαδικό επίπεδο στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση και σε ατομικό επίπεδο στη δευτεροβάθμια. Η αξιολόγηση διενεργείται μέσω των ερευνών των δασκάλων και συστηματικών παρατηρήσεων. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής έδειξαν πως υπήρχε θετική επίδραση των TAs στους εκπαιδευτικούς και στη διδασκαλία. Επίσης με την απασχόληση των βοηθών διδασκαλίας μειώθηκε το άγχος, οι ώρες εργασίας και δημιουργήθηκε εργασιακή ικανοποίηση. Βοήθησαν στον σχεδιασμό μαθημάτων, παρείχαν εξειδικευμένη βοήθεια και συνέβαλαν στη δημιουργία ενός πιο πειθαρχημένου περιβάλλοντος. Επίσης όσον αφορά τους μαθητές, υπήρχε έντονη και θετική συμβολή στη συμπεριφορά, στη μάθηση, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων (κοινωνικών) και στη δέσμευση των μαθητών μέσα στη τάξη. Δεν είχε όμως θετικά αποτελέσματα στην ακαδημαϊκή πρόοδο ή στις θετικές προσεγγίσεις της μάθησης (Positive Approaches of Learning ή PAL) όπως τα κίνητρα και η αυτοπεποίθηση. Αυτό το φαινόμενο οφείλεται στην έλλειψη σχεδιασμού και χρόνου προετοιμασίας των TAs και των εκπαιδευτικών, στον φόρτο εργασίας (εκτεταμένο ωράριο εργασίας) και στο γεγονός πως δεν πληρώνονται οι TAs για τις συναντήσεις με τους εκπαιδευτικούς, εκτός του ωραρίου εργασίας. Δύο πιο σύγχρονες έρευνες που έχουν εφαρμοστεί στην Αγγλία διεξήχθησαν από το Education Endowment Foundation (2014) και αφορά τη σημαντική συμβολή στην ανάγνωση και αριθμητική συγκεκριμένων μαθητών σε μικρές ομάδες μέσω της αξιοποίησης του LSS. Η πρώτη έρευνα ήταν το Switch-on Reading για το έτος 7 (Year 7) δηλαδή τον πρώτο έτος της δευτεροβάθμιας για παιδιά που είχαν δυσκολίες. Το πρόγραμμα αποτελούνταν από συνεδρίες ανάγνωσης είκοσι λεπτών ένας προς

έναν από τους TAs. Η δεύτερη ονομαζόταν Catch up Numeracy στο οποίο πραγματοποιούνταν υποστήριξη μαθηματικών ένας προς έναν και αφορούσε ηλικίες 6 έως 11 ετών. Πραγματοποιήθηκε επίσης έρευνα το 2010 στην Αγγλία για τη σχέση μεταξύ αύξησης δαπανών για το LSS και αλλαγών στην σχολική επιτυχία. Συμμετείχαν 83 δημόσια σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αφορούσε το στάδιο-κλειδί 4 (ηλικίες 14-16 χρονών). Βρέθηκε υψηλή σύνδεση μεταξύ αύξησης δαπάνης για τους TAs (to 2005-2008) και αύξησης σχολικής επιτυχίας, δηλαδή για 100% αύξηση δαπανών υπήρχε 19% αύξηση σχολικής επιτυχίας. Επίσης για 100% αύξηση του αριθμού των TAs (2005-2008) υπήρχε 37% αύξηση της σχολικής επιτυχίας. Αυτή η ισχυρή σύνδεση τυχόν οφείλεται στην έντονη παρουσία των TAs στα σχολεία και στη καλύτερη αξιοποίησή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.5: ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΤΩΝ ΕΥΦΥΩΝ ΑΛΛΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΟΥΝΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Ένας από τους βασικούς στόχους της εκπαίδευσης είναι να παρέχονται ίσες ευκαιρίες μάθησης σε όλους τους μαθητές και να διασφαλίζεται η εκπαίδευση όλων. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός χρειάζεται να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή και υποστήριξη σε μαθητές που σημειώνουν χαμηλές επιδόσεις και μειονεκτούν σε σχέση με τους συμμαθητές τους καθώς έχουν μη υποστηρικτικό οικογενειακό περιβάλλον. Σύμφωνα με το άρθρο με τίτλο “The drivers of academic success for ‘bright’ but disadvantaged students: A longitudinal study of AS and A-level outcomes in England”²⁹, υπάρχουν όμως και μειονεκτούντες μαθητές (όσον αφορά το χαμηλό υπόβαθρο) που σημειώνουν υψηλές επιδόσεις. Αυτές όμως οι ανισότητες και αρνητικές συνέπειες στις οποίες οδηγεί το χαμηλό υπόβαθρο των μαθητών αυξάνονται σταδιακά ανά επίπεδο εκπαίδευσης και κορυφώνονται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι μαθητές αυτοί παρουσιάζουν μικρές πιθανότητες να συμμετάσχουν στις εξετάσεις Advanced Subsidiary level ή AS level και A2 level, που είναι οι προαπαιτούμενες εξετάσεις για την συμμετοχή στην ανώτερη εκπαίδευση (Higher Education). Για τη χαμηλή τους συμμετοχή ευθύνεται σημαντικά και η περιοχή στην οποία κατοικούν και είναι μειονεκτική. Εκτός από τους ατομικούς παράγοντες, τα χαρακτηριστικά του παιδιού, των γονέων και της γειτονιάς ασκούν μεγάλη επιρροή στα ακαδημαϊκά και κοινωνικο-οικονομικά αποτελέσματα. Το επίπεδο αποτελεσματικότητας του σχολείου επηρεάζει σε μεγαλύτερο βαθμό τα μειονεκτούντα παιδιά. Για τον λόγο αυτό η σχολική αποτελεσματικότητα πρέπει να διαθέτει τα εξής χαρακτηριστικά για να είναι υψηλή, ποιότητα και ισότητα, να

---

²⁹ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “The drivers of academic success for ‘bright’ but disadvantaged students: A longitudinal study of AS and A-level outcomes in England”, “Studies in Educational Evaluation” δημοσιευμένο στην εκπαιδευτική εφημερίδα Elsevier, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0191491X17301426>, (web: 29/12/2017)

βασίζεται δηλαδή στην “αρχή της δικαιοσύνης”. Η ποιότητα αυξάνει τα μαθησιακά αποτελέσματα συνολικά ενώ η σχολική αποτελεσματικότητα όσον αφορά την ισότητα είναι το κατά πόσον το σχολείο μειώνει τις ανισότητες και τις διαφορές στα μαθησιακά αποτελέσματα. Σημαντική είναι και η εφοροποίηση των εκπαιδευτικών αλλά και του σχολείου στη μάθηση. Η επιρροή των εκπαιδευτικών είναι άμεση ενώ του σχολείου έμμεση, γι’ αυτό δεν είναι εύκολα διακριτή αν και διαμορφώνει όλο το περιβάλλον και το περιεχόμενο της μάθησης. Για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος της επίδρασης του χαμηλού κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος των μαθητών στις σχολικές επιδόσεις τους χρειάζεται να πραγματοποιηθεί παρακολούθηση της πορείας των μαθητών κατάλληλα από την προσχολική έως και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ο παράγοντας του οικογενειακού μαθησιακού περιβάλλοντος όπως έχει ερευνηθεί επηρεάζει τις νοητικές ικανότητες των παιδιών στα πρώτα χρόνια της σχολικής τους ζωής, την ανάγνωση, την αριθμητική και γενικά την πρόοδό τους στο δημοτικό σχολείο. Με τον όρο οικογενειακό μαθησιακό περιβάλλον εννοείται η δέσμευση των γονέων στην απασχόληση με τα παιδιά τους μέσω δημιουργικών δραστηριοτήτων που κάνουν μαζί και η συχνότητα αυτών. Ο παράγοντας αυτός σχετικά με παιδιά προσχολικής ηλικίας ερευνήθηκε μέσω συνέντευξης των γονέων, ενώ μέσω ερωτηματολογίων σε παιδιά ηλικίας 14 ετών ερευνήθηκαν οι δημιουργικές και εξωσχολικές δραστηριότητες, ως δείκτης για την ακαδημαϊκή τους πορεία στην ηλικία των 16 ετών. Το συγκεκριμένο άρθρο ασχολείται κυρίως με την πορεία των μαθητών, κυρίως ηλικίας 11 έως και 18 ετών και σκοπός του ήταν να βρει τους δείκτες επιτυχίας και να συγκρίνει τις επιδόσεις άριστων μαθητών από προνομιούχο οικογενειακό περιβάλλον με τις αντίστοιχες επιδόσεις των άριστων μαθητών που προέρχονται όμως από μη προνομιούχο περιβάλλον. Επίσης μέσα από τη συγκριτική μελέτη μεταξύ παιδιών που είχαν παρακολουθήσει τάξεις προσχολικής εκπαίδευσης και παιδιών που δεν είχαν συμμετάσχει, βρέθηκε πως οι δεύτεροι παρουσίαζαν πιο χαμηλές επιδόσεις. Η διασφάλιση της ποιότητας δηλαδή της προσχολικής εκπαίδευσης είναι σημαντική καθώς επηρεάζει τα μαθησιακά αποτελέσματα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όσο και η αποτελεσματικότητα των σχολείων της πρωτοβάθμιας που ενισχύει την πρόοδο των μαθητών ηλικίας 7-11 ετών. Την επιθεώρηση και αξιολόγηση των σχολείων της δευτεροβάθμιας στην Αγγλία έχει αναλάβει ο Ofsted, ο Εθνικός Οργανισμός Αξιολόγησης, που αποτελεί κεντρικό μέρος της παρούσας εργασίας. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από ειδικά εκπαιδευμένους επιθεωρητές με τη χρήση ενός συγκεκριμένου δημοσιευμένου πλαισίου επιθεώρησης. Επηρεάζει το στάδιο-κλειδί 3 και 4 καθώς επίσης ο Ofsted αποτελεί σημαντικό δείκτη για τα αποτελέσματα των εξετάσεων AS και A-level. Ένας ακόμη παράγοντας που επηρεάζει τις σχολικές επιδόσεις των μαθητών αυτών είναι οι μαθησιακές εμπειρίες που βιώνουν στο σχολείο, η μέτρηση των οποίων γίνεται μέσω της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων και οι τέσσερις από τις πέντε μετρήσεις αφορούν την ποιότητα της διδασκαλίας καθώς αυτή καθορίζει με μεγάλο βαθμό τις εξετάσεις GCSE. Τα παιδιά που χαρακτηρίζονται ως μη προνομιούχα πρέπει να εμφανίζουν όλα ή τα περισσότερα από τα εξής χαρακτηριστικά όπως: το να τους παρέχεται δωρεάν σίτιση στο σχολείο, οι γονείς τους συνήθως είναι άνεργοι, έχουν χαμηλά εισοδήματα ή είναι χαμηλή η επαγγελματική τους εκπαίδευση αλλά

άλλος ένας παράγοντας που αναφέρθηκε και προηγουμένως είναι και η γειτονιά στην οποία διαμένει η οικογένεια. Οι μαθητές που είχαν τρία ή περισσότερα από τα χαρακτηριστικά αυτά ενδέχεται να εμφανίσουν γενικά χαμηλές επιδόσεις σε όλες τις βαθμίδες ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Κάποια από τα αποτελέσματα της έρευνας που αναφέρονται στο άρθρο είναι πως το 89% του δείγματος των παιδιών είχαν γονείς με χαμηλό ή καθόλου εισόδημα και το 60% είχαν πάνω από τρία χαρακτηριστικά της κατηγορίας των μειονεκτούντων. Σε σχέση με τις επιδόσεις στις εξετάσεις των κύριων μαθημάτων της έκτης τάξης (Year 6), λιγότερο από το ένα τέταρτο των μειονεκτούντων μαθητών (22,5%) ήταν επιτυγχόντες (με πολύ υψηλές βαθμολογίες) σε αντίθεση με το ποσοστό του 43,8% των μη μειονεκτούντων μαθητών. Για να συνεχίσουν οι μειονεκτούντες μαθητές την εκπαίδευση μετά τη συμπλήρωση των 16 ετών, βασικό προαπαιτούμενο είναι η επίτευξη υψηλής επίδοσης στις εξετάσεις GCSE. Όσον αφορά τη συμμετοχή των ευφυών αλλά μειονεκτούντων μαθητών στις εξετάσεις AS-level, το ποσοστό τους ανέρχεται στο 36%. Επιπροσθέτως η συμμετοχή στις A-level για την εισαγωγή στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση ανέρχεται στο ποσοστό του 35% και είναι πολύ κοντά στο ποσοστό συμμετοχής στις αντίστοιχες εξετάσεις του επιπέδου AS-level. Περισσότερες πιθανότητες για συμμετοχή στο επίπεδο A-level είχαν όσοι μαθητές φοιτούσαν σε ένα σχολείο που είχε χαρακτηριστεί ως “εξαιρετικό”. Η έρευνα όμως που παρουσιάζεται στο άρθρο “The drivers of academic success for ‘bright’ but disadvantaged students: A longitudinal study of AS and A-level outcomes in England” και πάνω στην οποία στηρίζονται τα ευρήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω είχε κάποιους περιορισμούς. Αν και το δείγμα ήταν αρκετά αντιπροσωπευτικό, ήταν μικρό και επίσης δεν υπήρχε χρηματοδότηση ούτε πόροι για πληροφόρηση από άλλες έρευνες. Στόχος της έρευνας ήταν να αναδείξει τους δείκτες που επηρεάζουν την περαιτέρω ακαδημαϊκή επιτυχία. Τα αποτελέσματα στα οποία κατέληξε η έρευνα ήταν: ο δείκτης που δεν επηρεάζει τελικά την επιτυχία στις ανώτερες βαθμίδες εκπαίδευσης ήταν το οικογενειακό μαθησιακό περιβάλλον. Αντιθέτως οι δείκτες που ασκούν μεγάλη επιρροή είναι οι ενισχυτικές δραστηριότητες στο σπίτι με τις οποίες ασχολούνταν τα παιδιά, η υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση, κυρίως η δευτεροβάθμια εκπαίδευση και η μετάβαση σε αυτή. Περισσότερες δυσκολίες αντιμετωπίζουν οι μαθητές μετά την ηλικία των 11 και στην αντίστοιχη εκπαιδευτική βαθμίδα, γι’ αυτόν τον λόγο αναδεικνύεται έντονα η ανάγκη για εύκολη πρόσβαση και φοίτηση σε αποτελεσματικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για ύπαρξη καλύτερων σχολείων σε μειονεκτικές κοινότητες και για υψηλής ποιότητας διδασκαλία των εκπαιδευτικών και παροχή θετικών εκπαιδευτικών εμπειριών στους μαθητές. Ένα επιπλέον άρθρο που ασχολείται με τα μαθησιακά αποτελέσματα και τις επιδόσεις των μαθητών είναι το άρθρο με τίτλο: “Educational dialogue and students’ performance.”³⁰ Τα συμπεράσματα αυτής της έρευνας συλλέχθηκαν καθώς

---

³⁰ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “Quality of educational dialogue and association with students’ academic performance”, “Learning and Instruction” δημοσιευμένο στην εκπαιδευτική εφημερίδα Elsevier, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959475217301949>, (web: 29/12/2017)

βιντεοσκοπήθηκαν και πραγματοποιήθηκαν παρατηρήσεις μαθημάτων καθώς και με τη χρήση του εργαλείου αξιολόγησης Classroom Assessment Scoring System-Secondary (CLASS-S). Στην σημερινή εποχή η διδασκαλία χρησιμοποιείται ως υποστήριξη και καθοδήγηση στο ταξίδι των μαθητών για την απόκτηση της γνώσης. Είναι σημαντικό να πραγματοποιούνται υψηλής ποιότητας δραστηριότητες και οι μαθητές να συμμετέχουν ενεργά σε αυτές. Ο εκπαιδευτικός διάλογος σύμφωνα με το συγκεκριμένο άρθρο αλληλεπιδρά θετικά στους βαθμούς των μαθητών ιδιαίτερα στην έκτη τάξη (Grade 6). Εφόσον ο διάλογος και η αλληλεπίδραση των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς είναι υψηλής ποιότητας, οδηγεί σε αποτελεσματική μάθηση. Ο διάλογος ενισχύει την κατανόηση των μαθητών και έχει πολλές ωφέλειες στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ακολουθείται μια κοινωνικοπολιτισμική προσέγγιση της μάθησης όπου κεντρικό ρόλο κατέχει η θεωρία του Vygotsky, ο οποίος θεωρεί πολύ σημαντικό τον ρόλο της γλώσσας αλλά και η θεωρία της σκαλωσιάς, γνωστή ως scaffolding. Scaffolding είναι η διαδικασία κατά την οποία ένας εκπαιδευτικός ή πιο έμπειρος συνομήλικος υποστηρίζει τη μάθηση του παιδιού μέσω της αλληλεπίδρασης. Χαρακτηρίζεται από συνάφεια και προσαρμογή, ακολουθεί σταδιακή απόσυρση της υποστήριξης και στο τέλος μεταφέρεται η ευθύνη (για την ολοκλήρωση μιας εργασίας) στον μαθητή. Η διαδικασία του scaffolding είναι συνυφασμένη με τον εκπαιδευτικό διάλογο, καθώς και πάλι ο εκπαιδευτικός υποστηρίζει τη συμμετοχή του μαθητή, τον κινητοποιεί να εξηγήσει τον τρόπο σκέψης του και παρέχει ανατροφοδότηση. Η συμμετοχή των μαθητών ενισχύεται όταν ο εκπαιδευτικός κάνει ερωτήσεις ανοικτού τύπου στους μαθητές. Επίσης σημαντικό είναι να παρέχει στους μαθητές την περίληψη των κύριων σημείων των μαθημάτων και να ενθαρρύνει τους μαθητές να εκφράζουν τις απόψεις τους και να επιχειρηματολογούν πάνω σε αυτές. Αν και για τον εκπαιδευτικό διάλογο δεν υπάρχει μια ξεκάθαρη ερμηνεία, γενικά είναι η έκφραση και ανταλλαγή ιδεών και απόψεων μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών, η διαπραγμάτευση και εξερεύνηση της γνώσης και ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αμοιβαία αλληλεπίδραση. Όταν πραγματοποιείται εκπαιδευτικός διάλογος η μάθηση αντιμετωπίζεται συνεργατικά, οι απόψεις όλων γίνονται σεβαστές, οι μαθητές “ανοίγονται” χωρίς φόβο και ανασφάλεια και βοηθούν τους συνομηλικούς τους στην κατανόηση. Οι ιδέες όλων συνδυάζονται μεταξύ τους και έτσι οικοδομείται η γνώση και εκφράζονται οι απόψεις όλων σχετικά με το θέμα που κάθε φορά εξετάζεται. Με τον εκπαιδευτικό διάλογο αναπτύσσονται οι γνωστικές και επικοινωνιακές δεξιότητες των μαθητών, οι οποίες συμβάλλουν στη μάθησή τους. Μια ανοικτή συζήτηση μπορούν να καθοδηγήσουν και οι ίδιοι οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στις απαντήσεις των μαθητών τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Επίσης είναι πολύ ωφέλιμο όταν ως αφορμή μιας συζήτησης αξιοποιούνται οι ιδέες των μαθητών. Όσον αφορά την αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικού διαλόγου και μαθησιακών αποτελεσμάτων, πιο έντονη παρατηρείται στο μάθημα της φυσικής καθώς σε αυτό οι μαθητές εκφράζουν περισσότερες προτάσεις και τις αιτιολογούν. Ο εκπαιδευτικός διάλογος όταν αξιοποιείται κατά τη διάρκεια του μαθήματος συμβάλλει στην αυτοπεποίθηση και κινητοποίηση των μαθητών, στην επίλυση προβλημάτων και στην επιτυχία ειδικά σε εξετάσεις φυσικής και μαθηματικών. Οι

συνεργατικές προσπάθειες, που αποτελεί και μία από τις αρχές του εκπαιδευτικού διαλόγου, οδηγούν σε καλύτερα αποτελέσματα και επίσης έχει παρατηρηθεί ανάπτυξη των ικανοτήτων κατανόησης στην ανάγνωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.6: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΡΙΤΙΚΟΥ ΦΙΛΟΥ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΜΕ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

Όπως αναφέρεται στο επιστημονικό άρθρο “School self-evaluation and the role of a critical friend”³¹, μια άλλη πολύ σημαντική παράμετρος για την ανάπτυξη της ποιότητας εκπαίδευσης που παρέχουν τα σχολεία, η οποία αναπτύσσεται μέσω της αξιολόγησης, είναι η υποστήριξη του “κριτικού φίλου” (critical friend). Τον ρόλο του κριτικού φίλου κατέχουν οι επιθεωρητές, οι σύμβουλοι, διευθυντές σχολείων, σύμβουλοι επιχειρήσεων και πανεπιστημίων, γονείς και άλλοι επικεφαλείς. Τα σχολεία είναι πιο πιθανό να αναπτυχθούν όταν λαμβάνουν εξωτερική βοήθεια και υποστήριξη καθώς είναι σημαντική η συμβολή τους στη διεύρυνση και την εμπάθυνση της αυτογνωσίας του εκάστοτε σχολικού οργανισμού. Οι “critical friends” διορίζονται είτε από εξωτερική υπηρεσία είτε από το ίδιο το σχολείο. Οι τομείς εστίασης και ο τρόπος αξιολόγησης που ακολουθούν οι critical friends χρειάζεται να βρίσκεται σε συμφωνία με το μοντέλο της αυτοαξιολόγησης. Όσον αφορά τα μοντέλα αξιολόγησης είναι τα εξής:

- «Παράλληλο (parallel): στο οποίο τα δύο συστήματα τρέχουν το ένα δίπλα στο άλλο, το καθένα με τα δικά του κριτήρια και πρωτόκολλα
- Διαδοχικό (sequential): στο οποίο τα εξωτερικά όργανα ακολουθούνται από μια αξιολόγηση του ίδιου του σχολείου και το χρησιμοποιούν ως το επίκεντρο του συστήματος διασφάλισης ποιότητας
- Συνεργατικό: στο οποίο οι εξωτερικές υπηρεσίες συνεργάζονται με τα σχολεία για να αναπτύξουν μια κοινή προσέγγιση αξιολόγησης (Alvik, 1996).»³²

---

³¹ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “School self-evaluation and the role of a critical friend” της Cambridge Journal of Education (2005), <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03057640500147037>, (web: 29/12/2017)

³² Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “School self-evaluation and the role of a critical friend” της Cambridge Journal of Education (2005), <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03057640500147037>, (web: 29/12/2017)

Αρχικά εφαρμόζονταν το παράλληλο μοντέλο αξιολόγησης στην εκπαίδευση. Η εξωτερική αξιολόγηση ήταν πιο διαδεδομένη και ήταν αυτή που ακολουθούνταν ευρέως για τον εντοπισμό των αδυναμιών των σχολείων και την αντιμετώπισή τους. Όμως με την πάροδο του χρόνου η αυτοαξιολόγηση κέρδισε έδαφος και από συμπληρωματική διαδικασία είναι τώρα πια αναπόσπαστο μέρος της γενικής αξιολόγησης. Το νέο πλαίσιο αξιολόγησης που τέθηκε σε λειτουργία τον Σεπτέμβριο του 2003 ανέδειξε τη σημασία των τεκμηρίων της αυτοαξιολόγησης, τα οποία χρειάζεται να αξιοποιούνται από τους ιθύνοντες που διενεργούν την εξωτερική αξιολόγηση. Ο Υπουργός της Κυβέρνησης έφερε στην επιφάνεια το διαδοχικό μοντέλο αξιολόγησης και έγινε συζήτηση για το ότι η εξωτερική αξιολόγηση πρέπει να εστιάζει στα αποτελέσματα της αυτοαξιολόγησης και στην ίδια τη διαδικασία. Στη συνέχεια όμως έγινε υπαινιγμός και προτάθηκε η εφαρμογή του συνεργατικού μοντέλου αξιολόγησης όπου σχολείο και φορείς της εξωτερικής αξιολόγησης εργάζονται αποτελεσματικά από κοινού. Η αυτοαξιολόγηση και οι “critical friends” εξαρτώνται άμεσα από το πλαίσιο στο οποίο βρίσκονται και το οποίο συνεχώς μεταβάλλεται. Χρειάζεται να λαμβάνεται υπόψιν και να αντιμετωπίζεται με κατανόηση ο φυσικός και πολιτισμικός χώρος όπου διενεργείται η αξιολόγηση και προσφέρεται η βοήθεια του κριτικού φίλου. Στις πρώτες φάσεις της δημιουργίας και οικοδόμησης των κατάλληλων σχέσεων μεταξύ σχολείων και των critical friends, τα μέρη πρέπει να είναι προετοιμασμένα για τα εμπόδια που φέρει η διαφορετικότητα και να ξεπεράσουν τις προκαταλήψεις, ώστε να μπορέσουν να συνάψουν ένα είδος “συμμαχίας” μεταξύ τους που θα οδηγήσει σε θετικά αποτελέσματα. Η επαφή του κριτικού φίλου-συμβούλου με το σχολείο γίνεται σταδιακά, καθώς αρχικά έρχεται σε επαφή με το σχολείο και έπειτα με τα υπόλοιπα μέλη του σχολείου. Ο σύμβουλος αλληλεπιδρά εντός του σχολικού πλαισίου με πολλούς πελάτες, αλλά κύρια προτεραιότητά του είναι οι μαθητές, οι κύριοι πελάτες, και βέβαια να ωφελήσουν τη μάθησή τους και να αυξήσουν την ποιότητα. Αν και οι ρόλοι που καλείται να υπηρετήσει ο “critical friend” συνεχώς αλλάζουν, αυτό που γενικά ισχύει, είναι πως καλείται να είναι ο διαμεσολαβητής, ο διαπραγματευτής, ο ρυθμιστής, να διασφαλίζει πως οι κρίσεις που εξήχθησαν από την εφαρμογή της αυτοαξιολόγησης θα συμπίπτουν με τις αντίστοιχες της αξιολόγησης των επιθεωρητών του Ofsted και πως θα συλλεχθούν επαρκείς πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με τομείς και λεπτομέρειες που τονίζονται και στο εγχειρίδιο-πλαίσιο του Ofsted. Ασχολείται με τις διαφορετικές ανησυχίες όλων των πελατών. Επίσης για την οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης χρειάζεται διαθέσιμος χρόνος όπως και να βελτιώσει τις σχέσεις μεταξύ συναδέλφων, ώστε να μην βρίσκεται και αυτός ανάμεσά τους. Είναι σημαντική η ύπαρξη αξιοπιστίας στις σχέσεις μεταξύ τους. Στο διαδοχικό μοντέλο αξιολόγησης, ο κριτικός φίλος βοηθάει το σχολείο ώστε να εκφράζει την καλύτερη εικόνα του, το οποίο επιτυγχάνεται βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα, ανάλογα με τους διαθέσιμους πόρους. Ο ρόλος που παίζει ο κριτικός φίλος και η έκταση των αρμοδιοτήτων του εξαρτάται από το είδος του μοντέλου που ακολουθείται. Εκτός από τους διαθέσιμους πόρους και χρόνο για την αποτελεσματική συμβολή του κριτικού φίλου στην αυτοαξιολόγηση του σχολείου, εξίσου απαραίτητη προϋπόθεση είναι οι πληροφορίες που γνωρίζει ο πρώτος για την ιστορία του σχολείου, καθώς και

να γνωρίζει και την στάση που κρατά το προσωπικό απέναντί του. Ο κριτικός φίλος συμβάλλει στην διαμόρφωση του κατάλληλου κλίματος για την διεξαγωγή της αυτοαξιολόγησης, ελέγχει κατά πόσον είναι ευκρινείς οι στόχοι που τίθενται, αν είναι όλα τα μέλη του σχολείου αρκετά δεσμευμένα σε έναν κοινό σκοπό και στην όλη διαδικασία. Προωθεί την ανταλλαγή απόψεων, ενθαρρύνει το ανθρώπινο δυναμικό του σχολείου να εκφράζει τις απόψεις και τις ιδέες του ακόμη και αν αυτές διαφέρουν από τη γνώμη του συνόλου. Καλεί μαθητές, διευθυντές και εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη. Προσαρμόζει το πλαίσιο και τα κριτήρια του Ofsted στο εκάστοτε σχολείο. Επίσης, αν και συνήθως δεν είναι δική του αρμοδιότητα, βοηθά το σχολείο και τον επιθεωρητή να συλλέξει τις απαραίτητες πληροφορίες όταν υπάρχει ανάγκη, μέσω συνεντεύξεων. Μοιράζεται την εμπειρία και τις καλές πρακτικές άλλων σχολείων σχετικά με τη διαδικασία της αυτοαξιολόγησης. Διασφαλίζει πως τη διαδικασία συλλογής πληροφοριών ακολουθεί η διαδικασία της ανατροφοδότησης, τα δεδομένα δηλαδή αναλύονται και μέσω αυτού υποδεικνύονται οι κατάλληλες ενέργειες-δράσεις και εμβαθύνεται η κατανόηση. Όλα αυτά όμως είναι δυνατό να επιτευχθούν με την αποδοχή και τη στήριξη των υπόλοιπων μελών του σχολείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.7: ΟΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΕΠΙΡΡΟΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το άρθρο “Understanding teachers’ pedagogical knowledge: Report on an international pilot study”³³, όπως φανερώνει και ο τίτλος του έχει ως θέμα μελέτης τις παιδαγωγικές γνώσεις που διαθέτουν οι εκπαιδευτικοί και δημοσιεύει τα ευρήματα της διεθνούς πιλοτικής έρευνας “The Innovative Teaching for Effective Learning/Teacher Knowledge Survey (ITEL-TKS) στο οποίο συμμετείχαν πέντε χώρες (Ουγγαρία, Εσθονία, Ισραήλ, Σλοβακία) μεταξύ των οποίων και η χώρα μας. Αξιολογήθηκαν εκπαιδευτικοί εν ενεργεία, υποψήφιοι εκπαιδευτικοί αλλά και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών (teacher educators). Θίγεται δηλαδή μια σημαντική παράμετρος του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης, η ποιότητα των εκπαιδευτικών, η οποία αποτελεί πρόκληση στην σημερινή εποχή για τις χώρες του ΟΟΣΑ. Σύμφωνα με το άρθρο παρατηρείται έλλειψη εκπαιδευτικών στα μειονεκτούντα σχολεία και σε μαθήματα υψηλής βαρύτητας και φθορά μεταξύ νέων εκπαιδευτικών. Για τον λόγο αυτό θεωρείται αναγκαία η βελτίωση και ενίσχυση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής τους ανάπτυξης, η οποία θα οδηγήσει σε καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα μέσω αποτελεσματικότερης διδασκαλίας.

---

³³ Όπως αναφέρεται στο άρθρο του ΟΟΣΑ με τίτλο “Understanding teachers’ pedagogical knowledge: Report on an international pilot study” <http://repositorio.minedu.gob.pe/bitstream/handle/MINEDU/5619/Understanding%20teachers%27%20pedagogical%20knowledge%20Report%20on%20an%20international%20pilot%20study.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, (web: 29/12/2017)

Προκειμένου να είναι σύγχρονες οι γνώσεις και διδακτικές πρακτικές των εκπαιδευτικών χρειάζεται οι ίδιοι να φροντίζουν να τις αξιολογούν συνεχώς και να στραφούν από τις παραδοσιακές πρακτικές προς τις νέες και καινοτόμες. Με βάση το συγκεκριμένο άρθρο η παιδαγωγική γνώση ορίζεται ως η εξειδικευμένη γνώση των εκπαιδευτικών που οδηγεί σε ανταγωνιστική διδασκαλία και κατάλληλο μαθησιακό περιβάλλον για όλους τους μαθητές. Αναδεικνύονται δηλαδή οι επαγγελματικές ικανότητες ως απαραίτητα εφόδια των εκπαιδευτικών για να είναι ικανοί να αντιμετωπίσουν πολλές προκλήσεις, μια εκ των οποίων είναι να αναπτύξουν τις δεξιότητες που πρέπει να κατέχουν οι πολίτες του 21^{ου} αιώνα σε μία ετερογενή ομάδα μαθητών. Το πιλοτικό πρόγραμμα ITEL ξεκίνησε από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Καινοτομίας (The Centre of Educational Research and Innovation-CERI), πηγή πληροφοριών ήταν το TALIS και είχε ως κεντρικό θέμα τη μέτρηση των δυνάμεων και αδυναμιών των παιδαγωγικών γνώσεων των εκπαιδευτικών. Μέσω του εργαλείου αυτού αναζητούνται τα εξής: οι παιδαγωγικές γνώσεις των εκπαιδευτικών, οι ευκαιρίες για μάθηση και οι συναισθηματικές και κινητηριακές ικανότητες. Οι παιδαγωγικές γνώσεις των εκπαιδευτικών συνδέονται με τη δημιουργία αποτελεσματικού διδακτικού και μαθησιακού περιβάλλοντος για όλους τους μαθητές και σχετικά με αυτό αξιολογούνται οι εκπαιδευτικές διαδικασίες (μέθοδοι, διαχείριση τάξης και σχεδιασμός μαθήματος), η μάθηση των μαθητών και η αξιολόγηση. Η αξιολόγηση της ύπαρξης κάποιων στοιχείων στη μαθησιακή διαδικασία πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων (online questionnaire) με τη χρήση πολλαπλών επιλογών. Οι ευκαιρίες για μάθηση στην αρχική τους εκπαίδευση αφορά τις παιδαγωγικές γνώσεις με θεωρητικό και επιστημονικό περιεχόμενο που μαθαίνουν οι εκπαιδευτικοί αλλά και τη συμμετοχή τους σε ερευνητικές δραστηριότητες και τις γνώσεις και τα εφόδια που χρειάζεται συνεχώς να επικαιροποιούν. Αλλά και την αξιοποίησή τους προσαρμόζοντάς τις στις ιδιαίτερες περιπτώσεις και στο έργο τους. Η αρχική εκπαίδευση είναι και το πρώτο βήμα της δια βίου εκπαίδευσης. Ως πηγές περαιτέρω γνώσεων βέβαια λειτουργούν τα σεμινάρια, συνέδρια, οι σχολικές ημερίδες και εργαστήρια, συνεχή και σταθερή επικοινωνία μεταξύ των μελών του ίδιου σχολείου αλλά και διαφορετικών σχολείων μεταξύ τους και η σχολική εμπειρία. Σχετικά με αυτόν τον τομέα αξιολογήθηκαν υποψήφιοι εκπαιδευτικοί, εκπαιδευτικοί εν ενεργεία και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών μέσω ερωτηματολογίων, τη χρήση της ίδιας δηλαδή μεθόδου. Εξίσου σημαντικό να αξιολογηθούν είναι και οι συναισθηματικές-κινητηριακές ικανότητες αλλά και οι γνωστικές ικανότητες των εκπαιδευτικών. Η πρώτη κατηγορία ικανοτήτων αφορά τόσο τους στόχους που θέτουν οι εκπαιδευτικοί, τα κίνητρα για την επιλογή του επαγγέλματος, τη διδασκαλία και την επιτυχία, όσο και τις απόψεις τους σχετικά με τη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία. Επίσης στις ικανότητες αυτές περιλαμβάνονται η επαγγελματική υπευθυνότητα, η δέσμευση και ο ενθουσιασμός για τη διδασκαλία και η αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών. Ικανότητα εκπαιδευτικών για κινητοποίηση που οδηγεί στη μαθησιακή επιτυχία, ανάπτυξη σχέσεων με τους μαθητές και επιθυμία για επένδυση σε χρόνο και επαγγελματική ανάπτυξη. Το εργαλείο αυτό είχε όμως και πολλούς περιορισμούς όπως ότι αφορούσε σε ένα μέρος των επαγγελματικών ικανοτήτων και παιδαγωγικών γνώσεων των

εκπαιδευτικών και το δείγμα δεν ήταν πολύ αντιπροσωπευτικό, καθώς επίσης και ότι κάποια σημαντικά αντικείμενα συζήτησης δεν ερευνήθηκαν αρκετά. Το ερωτηματολόγιο του TKS εφαρμόστηκε σε διαδικτυακή πλατφόρμα το 2016, ήταν ανώνυμο και εμπιστευτικό και η μετάφραση του εργαλείου στην εθνική γλώσσα πραγματοποιήθηκε από τις χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα. Το δείγμα αποτελούνταν από 100 ερωτηθέντες από καθεμία από τις τρεις κατηγορίες: ενεργοί εκπαιδευτικοί, υποψήφιοι εκπαιδευτικοί και εκπαιδευτές εκπαιδευτικών. Κύριο στάδιο της έρευνας ήταν η συλλογή πληροφοριών για το σύστημα και το εκάστοτε ίδρυμα-οργανισμό αλλά και για τα χαρακτηριστικά του ανθρώπινου δυναμικού. Εκτός από το διεθνές ερωτηματολόγιο διεξήχθησαν και ημιδομημένες συνεντεύξεις. Οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί σημείωσαν το υψηλότερο ποσοστό ολοκλήρωσης των ερωτηματολογίων (62%). Υπήρχαν ωστόσο και εσφαλμένα δεδομένα σε ποσοστό 50%, δηλαδή ερωτήσεις που δεν απαντήθηκαν, ειδικά στο τελικό στάδιο της αξιολόγησης. Επίσης το λογισμικό που υπηρετούσε την έρευνα είχε την ικανότητα να παρακολουθεί τις σελίδες αλλά όχι τη διάρκεια του χρόνου που δαπανάται σε κάθε ερώτηση, επομένως δεν μπορούσε να γίνει κατανοητό αν η έλλειψη απάντησης οφείλονταν σε έλλειψη κινήτρων, μη προσεκτική ανάγνωση του ερωτηματολογίου ή ανεπαρκείς παιδαγωγικές γνώσεις. Παρατηρήθηκαν όμως στοιχεία τα οποία χρειάζονταν αλλαγή σε επόμενες έρευνες όπως πως έπρεπε το ερωτηματολόγιο να έχει λιγότερη διάρκεια και η διαδικτυακή μορφή του να συνοδεύεται και από γραπτές πληροφορίες. Η έρευνα δίνει εικόνα για το ανθρώπινο δυναμικό, την ελκυστικότητα του επαγγέλματος και την αρχική-προπτυχιακή εκπαίδευση των εκπαιδευτικών σε κάθε χώρα. Πηγές πληροφοριών που αξιοποιήθηκαν ήταν οι εξής: Teaching and Learning International Survey (TALIS) και Education at a Glance (EAG). Στο άρθρο “Understanding teachers’ pedagogical knowledge” παρουσιάζονται τα αποτελέσματα για τις πέντε συμμετέχουσες χώρες στην έρευνα αλλά κυρίως θα αναφερθώ στα αποτελέσματα της Ελλάδας. Οι συμμετέχουσες χώρες είχαν κυρίως εκπαιδευτές μεγαλύτερης ηλικίας, άνω των πενήντα ετών, που αποτελούσαν και την πλειοψηφία του δείγματος εκτός από το Ισραήλ. Συγκεκριμένα στην Εσθονία το αντίστοιχο ποσοστό ήταν άνω του μισού σε σύγκριση με τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ που είναι 36% καθώς επίσης μόνο των 10% των εκπαιδευτικών ήταν κάτω των τριάντα ετών (πίνακας 2.7.1. στο παράρτημα). Επίσης παρατηρείται πως οι γυναίκες εκπαιδευτικοί είναι περισσότερες στις χώρες του ΟΟΣΑ, γεγονός που ισχύει σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Ακόμη και το δείγμα είχε περισσότερες γυναίκες και το ποσοστό των γυναικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έφτανε το 69%. Το ποσοστό των γυναικών εκπαιδευτικών στην Εσθονία, Ουγγαρία και Ισραήλ ήταν άνω του 80%, στην Σλοβακία το ποσοστό ξεπερνούσε το 91% ενώ στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό είναι 64% (πίνακας 2.7.2. στο παράρτημα).

Σχετικά με την ελκυστικότητα του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού πολλοί είναι οι παράγοντες που την επηρεάζουν, όπως οι μισθοί που λαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί, οι συνθήκες εργασίας, η πιθανότητα ανέλιξης και ο βαθμός αυτονομίας τους. Πολύ σημαντικός είναι και ο επαγγελματισμός των εκπαιδευτικών, εννοώντας την αυτονομία, τις γνώσεις και την ύπαρξη δικτύων συνεργασίας. Δεν έχει σημασία μόνο η βάση της εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού αλλά κυρίως η συνεχής

ανανέωση, επανεκπαίδευση, δια βίου επαγγελματική εκπαίδευση και τα δίκτυα συνεργασίας. Γι' αυτόν τον λόγο προτεραιότητα πολλών χωρών είναι η εύρεση και αξιοποίηση υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικών.

Συγκεκριμένα στην Ελλάδα με την πάροδο των χρόνων έχουν προταθεί και πραγματοποιηθεί πολλές αλλαγές στον χώρο της εκπαίδευσης. Πολλά όμως προεδρικά διατάγματα όπως για την εφαρμογή αξιολόγησης στην εκπαίδευση αντιμετώπισαν ποικίλες αντιδράσεις από την πλευρά εκπαιδευτικών και άλλων ενδιαφερόμενων προσώπων (stakeholders). Τα πανεπιστήμια στην Ελλάδα, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, ασχολούνται ιδιαίτερα με τις παιδαγωγικές γνώσεις των εκπαιδευτικών. Μια από τις προτάσεις ήταν η εισαγωγή ενός πλαισίου ανάπτυξης ικανοτήτων για τους εκπαιδευτικούς όπως προγράμματα πρακτικής άσκησης, προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές με έμφαση στη παιδαγωγική και απόκτηση πιστοποιητικών παιδαγωγικής επάρκειας μαζί με το πτυχίο. Στη χώρα μας το πλαίσιο εκπαίδευσης αποφασίζεται σε εθνικό επίπεδο όπως και τα προαπαιτούμενα των εκπαιδευτικών. Βέβαια το κάθε πανεπιστημιακό ίδρυμα σχεδιάζει μόνο του το πρόγραμμα σπουδών (μαθήματα υποχρεωτικά ή επιλογής). Έτσι διαφοροποιούνται μεταξύ τους τα διάφορα τμήματα που έχουν το ίδιο αντικείμενο σπουδών. Κάποια παρέχουν μαθήματα ψυχολογικής ή παιδαγωγικής κατεύθυνσης ή προγράμματα πρακτικής άσκησης. Για την εισαγωγή των εκπαιδευτικών στον χώρο της δημόσιας εκπαίδευσης χρειάζεται να περάσουν επιτυχώς τις εξετάσεις ΑΣΕΠ, όπου γίνονται και οι κατατάξεις των εκπαιδευτικών ανάλογα με τα αποτελέσματα τους στις εξετάσεις, καθώς επίσης να διαθέτουν και άλλα ακαδημαϊκά προσόντα, όπως μεταπτυχιακό δίπλωμα (πίνακας 2.7.3. στο παράρτημα).

Γενικότερα οι διαφορές που παρουσιάζουν οι χώρες μεταξύ τους και ως προς τα εκπαιδευτικά τους συστήματα σε δομή και κουλτούρα, επηρεάζουν και τις γνώσεις των νέων εκπαιδευτικών. Οι παιδαγωγικές γνώσεις των εκπαιδευτικών συνδέονται με την καλύτερη εκπαιδευτική ποιότητα και κατά προέκταση με τις καλύτερες σχέσεις εκπαιδευτικών με τους μαθητές, με την ενεργοποίηση των μαθητών, έλλειψη αναταραχών στην τάξη και ενισχύουν την επιτυχία των μαθητών. Υπάρχουν τρεις όψεις των παιδαγωγικών γνώσεων: η εκπαιδευτική διαδικασία, η μαθησιακή διαδικασία και η αξιολόγηση. Η πρώτη αναφέρεται στις μεθόδους διδασκαλίας, στον σχεδιασμό του μαθήματος και τη διαχείριση της τάξης, η δεύτερη στη μάθηση και ανάπτυξη ενώ η τρίτη αφορά τη διαδικασία της αξιολόγησης καθώς επίσης και την ανασκόπηση βιβλιογραφίας και τον τρόπο χρήσης των πληροφοριών που συλλέγονται μέσω αυτής. Τα συστήματα εκπαίδευσης κάθε χώρας μπορεί να έχουν περισσότερα δυνατά σημεία σε κάποιον από τους τρεις τομείς. Τα εκπαιδευτικά συστήματα που υπερέχουν στην πρώτη διαδικασία είναι αυτά που εστιάζουν στη διαδικασία της καθοδήγησης (mentoring) και ένταξης και η υπεροχή στον τομέα αυτόν μπορεί να οφείλεται στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και στη πρακτική τους εμπειρία. Στα εκπαιδευτικά συστήματα που υπερέχουν στην δεύτερη διαδικασία είναι υψηλές οι γνώσεις των εκπαιδευτικών για την αναπτυξιακή και γνωστική ψυχολογία. Οι υποψήφιοι εκπαιδευτικοί αποκτούν περισσότερες γνώσεις σχετικά με τη γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών χρειάζεται όμως συνεχώς να ενημερώνονται και να καταρτίζονται γι' αυτό και ευνοούνται οι εκπαιδευτικοί που

ενδιαφέρονται για νέα δεδομένα στην εκπαίδευση και ασχολούνται με την άτυπη εκπαίδευση. Τρίτον υπάρχουν και συστήματα που έχουν ως δυνατό τους σημείο την αξιολόγηση, δίνουν δηλαδή έμφαση στην σταθερή αξιολόγηση των μαθητών και η αξιολόγηση είναι από τα κύρια θέματα επαγγελματικής ανάπτυξης καθώς συμβάλλει στην αποτελεσματική διδασκαλία. Εξίσου σημαντική είναι και η αξιοποίηση και προσαρμογή των ευρημάτων των ερευνών και της αξιολόγησης στη σχολική πραγματικότητα γιατί συμβάλλει στην εκπαιδευτική αποτελεσματικότητα. Αυτές οι όψεις των παιδαγωγικών γνώσεων προσφέρουν ανατροφοδότηση και αναδιαμορφώνουν τα συστήματα. Με αυτόν τον τρόπο εντοπίζονται τυχόν γνωστικές ελλείψεις όλων των εκπαιδευτικών ομάδων, κυρίως όμως των υπευθύνων για την κατάρτιση των εκπαιδευτικών, καθώς αυτοί ασκούν σημαντικό ρόλο. Οι γνώσεις των εκπαιδευτικών επηρεάζουν και άλλους τομείς και οι παραπάνω όψεις των παιδαγωγικών γνώσεων (knowledge profiles) στοχεύουν στην εύρεση πληροφοριών για αλλαγές στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών και για τις γνώσεις που χρειάζεται να διαθέτουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.1: Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Αρχικά η συγκεκριμένη εργασία θα παρουσιάσει τις μορφές αξιολόγησης που εφαρμόζονται στον εκπαιδευτικό τομέα στις χώρες του Ηνωμένου Βασιλείου και συγκεκριμένα στην Αγγλία. Απαραίτητο όμως είναι, πριν προχωρήσουμε στο κεντρικό θέμα της εργασίας μας, να αναφέρουμε κάποιες γενικές πληροφορίες για το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Όσον αφορά την Αγγλία, «η Αγγλία έχει ένα αρκετά ελεγχόμενο συγκεντρωτικό σύστημα προγράμματος σπουδών και αξιολόγησης, με την κυβέρνησή της να είναι υπεύθυνη για σχεδόν κάθε διάσταση της εκπαίδευσης. Το 2007 υπήρχαν 8.15 εκατομμύρια μαθητές σε 25,018 σχολεία στην Αγγλία, αποτελούμενα από περίπου 4 εκατομμύρια μαθητές δημοτικής εκπαίδευσης και 4 εκατομμύρια μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (DCSF, 2008).»³⁴

«Το εκπαιδευτικό σύστημα στο Ηνωμένο Βασίλειο χωρίζεται σε τέσσερα κύρια τμήματα, πρωτοβάθμια εκπαίδευση, δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ανώτερη εκπαίδευση και τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τα παιδιά στο Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει σύμφωνα με το νόμο να παρακολουθήσουν τη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση η οποία ξεκινάει περίπου από την ηλικία των 5 ετών έως ο μαθητής γίνει 16 ετών. «Στην Αγγλία, τα παιδιά εισέρχονται στην υποχρεωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην ηλικία των πέντε ετών. Μετά τα έξι τα παιδιά υποβάλλονται στις εθνικές δοκιμασίες μαθημάτων-National Curriculum Tests (επίσης ονομάζεται Key Stage 2) πριν προχωρήσουν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι μαθητές τυπικά παίρνουν το Γενικό Πιστοποιητικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (GCSE, επίσης ονομάζεται Key Stage 4) όταν είναι 15 ετών, που αποτελούν προϋπόθεση για την είσοδο στο προαιρετικό ανώτερο τμήμα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, το επίπεδο-A. Για εκείνους τους μαθητές που δεν επιθυμούν να ακολουθήσουν μια ακαδημαϊκή πορεία, υπάρχουν διάφορες επαγγελματικές οδοί. Η εγγραφή στο επίπεδο A είναι για δύο χρόνια και οι εξετάσεις σε επίπεδο-A αποτελούν τη βάση για την αξιολόγηση της ένταξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.»

Το εκπαιδευτικό σύστημα στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι χωρισμένο σε "στάδια κλειδιά" όπως αναλύονται παρακάτω (επίσης παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα 1 του παραρτήματος):«

Στάδιο-κλειδί 1: 5 έως 7 ετών

Στάδιο-κλειδί 2: 7 έως 11 ετών

Στάδιο-κλειδί 3: 11 έως 14 ετών

---

³⁴ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο "Profiles of Assessment Systems Worldwide"- "Educational Assessment in England", <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 18.9.2016)

Στάδιο-κλειδί 4: 14 έως 16 ετών».³⁵

Η συγκεκριμένη όμως εργασία επικεντρώνεται στον τομέα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η οποία αντιστοιχεί με τα στάδια τρία και τέσσερα.

«Για τους αλλοεθνείς μαθητές που έρχονται στο Ηνωμένο Βασίλειο για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είναι σύνηθες είτε να εισέρχονται στην ηλικία των 11 είτε να περιμένουν έως την ηλικία των 13 και να έχουν ένα έτος στο σχολείο πριν ξεκινήσουν το διετές πρόγραμμα GCSE το οποίο τίθεται σε λειτουργία από τα 14 έως 16 ετών. Από την ηλικία των 11-14, οι μαθητές θα σπουδάσουν ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων όπως Μουσική, Μαθηματικά, Επιστήμες, Αγγλικά και άλλα μαθήματα. Όταν φτάσεις τα 14 έτη, γενικά εισέρχεσαι στην πρώτη χρονιά μιας διετούς διαδικασίας γνωστή ως GCSE (ή SCE για όσους είναι στη Σκωτία). GCSE είναι ένα σύνολο διαγωνισμάτων που εξετάζουν τις γνώσεις και δεξιότητες σου».³⁶

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.2: Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΔΟ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙΡΙΑΣ ΕΠΙΠΡΟΗΣ

«Οι μαθητές στην Αγγλία υπόκεινται σε ένα υψηλά ελεγχόμενο αναλυτικό πρόγραμμα και αξιολόγηση, καθεστώς που υπάρχει από τη χρονική στιγμή που εισέρχονται σε οποιοδήποτε εκπαιδευτικό χώρο, συμπεριλαμβανομένης και της προσχολικής αγωγής. Οτιδήποτε μαθαίνουν είναι ορισμένο σε ακριβή λεπτομέρεια, και συνεχώς αξιολογούνται στην προσπάθεια να διασφαλιστεί ότι το έχουν μάθει. Έως προσφάτως ένα παιδί εισερχόμενο στο σύστημα στην ηλικία των πέντε ετών μπορεί να υποβληθεί έως και σε 105 επίσημες αξιολογήσεις πριν εξέλθει από την τυπική εκπαίδευση στην ηλικία των δεκαοκτώ ετών, οδηγώντας σε πλήθος κριτικών που καταγγέλλουν πως οι Άγγλοι μαθητές είναι τα περισσότερο υπερ-αξιολογημένα παιδιά στον κόσμο (NUT, 2002).»³⁷

Στην Αγγλία οι αρμοδιότητες στο σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος ανήκουν σε δύο τμήματα της κυβέρνησης, στο Τμήμα για την Εκπαίδευση (Department for education-DfE) και στο τμήμα για την Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία και Δεξιότητες (Department for Business, Innovation and Skills-BIS). Καθώς η ονομασία των τμημάτων αυτών έχει αλλάξει πολλές φορές στην πάροδο των χρόνων, με αυτό τον τρόπο διαπιστώνεται και η μεταβολή των καίριων προτεραιοτήτων και στόχων της κυβέρνησης γενικότερα, οι οποίοι διαχέονται με έμμεσο τρόπο και μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα. Βέβαια οι αρμοδιότητες που αφορούν κυρίως στο σχολικό πρόγραμμα και στην αξιολόγηση μεταφέρθηκαν σε επιμέρους συμβουλευτικά και ρυθμιστικά σώματα της Αγγλίας. Σύμφωνα με το κείμενο “Profiles of Assessment

³⁵ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “UK Education System”,

http://www.internationalstudent.com/study_uk/education_system/, (web: 7.12.2016)

³⁶ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “UK Education System”-“Secondary Education System”, http://www.internationalstudent.com/study_uk/education_system/secondary_education/, (web: 12.12.2016)

³⁷ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 18.9.2016)

Systems Worldwide-Educational Assessment in England”³⁸, τα σώματα αυτά προοδευτικά ενώθηκαν και πήραν το 2009 την εξής μορφή: “Υπηρεσία Πιστοποίησης και Ανάπτυξης Αναλυτικού Προγράμματος-Qualifications and Curriculum Development Agency (QCDA)”³⁹. « Το QCDA αναπτύσσει και συμβουλεύει τους υπουργούς σχετικά με το αναλυτικό πρόγραμμα και τις συναφείς πιστοποιήσεις, βελτιστοποιεί και διανέμει αξιολογήσεις και κριτικές αναλύσεις και αναμορφώνει τις πιστοποιήσεις. Τα παραπάνω πραγματοποιούνται μέσω: της διαβεβαίωσης ότι το σχολικό αναλυτικό πρόγραμμα προετοιμάζει τους νέους ανθρώπους για το μέλλον, της διανομής διαγωνισμάτων του Εθνικού Αναλυτικού Προγράμματος, και της ανάπτυξης μεθόδων για την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών και μέσω της επανεξέτασης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων (QCDA, 2009).»⁴⁰

Το 1987 κρίθηκε αναγκαία η αναδιαμόρφωση του μοντέλου αξιολόγησης αλλά και του αναλυτικού προγράμματος μαθημάτων του εκπαιδευτικού συστήματος στην Αγγλία, και έγιναν κάποιες ενέργειες που θα οδηγούσαν στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Σύμφωνα με Torrance (2002:5), «στο γνωμοδοτικό τους έγγραφο το 1987 το Τμήμα Εκπαίδευσης και Επιστήμης (Department of Education and Science-DES) συμφώνησε ότι το εθνικό αναλυτικό πρόγραμμα και οι συναφείς ρυθμίσεις αξιολόγησης θα βοηθούσαν να αυξηθούν τα επίπεδα επίτευξης με: την διαβεβαίωση ότι όλοι οι μαθητές σπουδάζουν μια ευρεία και ισορροπημένη ποικιλία αντικειμένων, τον καθορισμό στόχων που είναι ευκρινείς σχετικά με το τι τα παιδιά πρέπει να είναι ικανά να επιτύχουν, τη διαβεβαίωση πως όλοι οι μαθητές έχουν πρόσβαση στα ίδια προγράμματα σπουδών, στα οποία συμπεριλαμβάνεται το περιεχόμενο κλειδί, οι δεξιότητες και οι διαδικασίες που είναι απαραίτητο αντικείμενο μάθησης και ο έλεγχος στην πρόοδο σχετικά με εκείνα τα αντικείμενα και την απόδοση σε διάφορα στάδια.»⁴¹ Όπως αναφέρεται στην ίδια πηγή, ανατέθηκε (από το DES) στην επιτροπή Task Group on Assessment and Testing (TGAT) να προτείνει απαραίτητες δράσεις για την αναδιαμόρφωση του υπάρχοντος αναλυτικού προγράμματος, κυρίως τρόπους αξιολόγησης στόχων που είναι σημαντικό να επιτευχθούν αναλόγα με την ηλικιακή ομάδα στην οποία ανήκουν οι μαθητές. Οι δράσεις αυτές όμως εφαρμόστηκαν σε μικρό βαθμό και για σύντομο χρονικό διάστημα καθώς αντιμετώπισαν τις επιφυλάξεις και το πνεύμα αρνητικότητας της τότε κυβέρνησης.⁴² Τελικά «Η

---

³⁸ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 18.9.2016)

³⁹ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 19.10.2016)

⁴⁰ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 19.10.2016)

⁴¹ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 22.10.2016)

⁴² Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 22.10.2016)

Ενέργεια για την Αναμόρφωση της Εκπαίδευσης του 1988 θέσπισε, για πρώτη φορά, ένα εθνικό αναλυτικό πρόγραμμα το οποίο περιελάμβανε:

- γνώσεις, δεξιότητες και κατανόηση που οι μαθητές αναμένεται να έχουν στο τέλος κάθε σταδίου-κλειδί (στόχοι επίτευξης)
- ύλη, δεξιότητες και διαδικασίες που απαιτούνται να έχουν διδαχθεί στους μαθητές κατά τη διάρκεια κάθε σταδίου-κλειδί (προγράμματα σπουδών) και
- ρυθμίσεις αξιολόγησης των μαθητών στο ή κοντά στο τέλος κάθε σταδίου-κλειδί με σκοπό την εξακρίβωση του τι έχουν επιτύχει σχετικά με τους στόχους επίτευξης για το εκάστοτε στάδιο (OPSI, 1988).»⁴³

Είναι απόλυτα κατανοητό ότι οι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν καθώς και οι ικανότητες που πρέπει να κατακτηθούν από τους μαθητές διαφέρουν σε κάθε επίπεδο εκπαίδευσης και η εφαρμογή της κατάλληλης μορφής αξιολόγησης κρίνεται αναγκαία καθώς χρειάζεται να αποδειχθεί το κατά πόσον οι παροχές και η αποτελεσματικότητα του εκάστοτε εκπαιδευτικού ιδρύματος είναι επαρκείς και βρίσκονται σε συμφωνία με τους επιδιωκόμενους στόχους.

Συγκεκριμένα όσον αφορά την τακτική της διδασκαλίας και μάθησης που ακολουθείται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση «στα περισσότερα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι εκπαιδευτικοί (ή καθηγητές) διδάσκουν μαθήματα και ομάδες μαθητών που μετακινούνται μέσα στο σχολείο και οι οποίοι διδάσκονται κάθε μάθημα από έναν εξειδικευμένο σε αυτό (το μάθημα) καθηγητή. Τα ίδια παιδιά σε κάθε ηλικιακή ομάδα είναι πιθανό να μην είναι πάντα μέλος της ίδιας ομάδας σε κάθε μάθημα, από τότε που τα μαθήματα χωριστούν σε επίπεδα και τάξεις. Για παράδειγμα, μπορεί να υπάρξουν περισσότερες από μια τάξεις μαθηματικών για κάθε ηλικιακή ομάδα, με διαφορετικές τάξεις για εκείνους με διαφορετικές ικανότητες.»⁴⁴

Η Αξιολόγηση του Εθνικού Προγράμματος Σπουδών χρησιμοποιήθηκε κυρίως για να δείξει σε ποιο βαθμό ανταποκρίθηκαν οι μαθητές σε κάθε μάθημα σύμφωνα με τους αρχικούς στόχους που είχαν τεθεί. «Επιπρόσθετα όμως η Αξιολόγηση του Εθνικού Προγράμματος Σπουδών συνεχίστηκε να χρησιμοποιείται για μια πληθώρα σκοπών: ως ένα εργαλείο για να αυξηθούν τα επίπεδα (ποιότητας), να εξακριβώσουν την ατομική πρόοδο των μαθητών, να κρίνουν την ατομική απόδοση του εκπαιδευτικού, να διαπιστώσουν πού η παρέμβαση σε ένα σχολείο ήταν απαραίτητη και να κρατήσουν τα σχολεία υπεύθυνα (Stobart, 2008).»⁴⁵

«..., τα “τεστ” του εθνικού προγράμματος σπουδών ρυθμίζονται από το DCSF (Department for Children, Schools and Families), το οποίο εξουσιοδοτεί το QCDA (Qualifications and Curriculum Development Agency) για να αναπτύξει και να διανέμει τα “τεστ” σύμφωνα με τον υπουργό της τρέχουσας πολιτικής του κράτους

---

⁴³ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 22.10.2016)

⁴⁴ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 22.10.2016)

⁴⁵ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 22.10.2016)

καθώς και το Ofqual (The Office of Qualifications and Examinations Regulation) για να παρακολουθεί αυτή την ανάπτυξη και διανομή. Ένα θεσμοθετημένο πλαίσιο καθορίζει τα γενικά και υποκειμενικά κριτήρια για το κάθε τεστ, τις ρυθμιστικές προϋποθέσεις για τη διανομή των “τεστ” και τα προγράμματα και διαδικασίες με τις οποίες παρακολουθούνται (Ofqual, 2009f). Ο σκοπός πίσω από το πλαίσιο είναι να διασφαλίσουν ότι τα επίπεδα ποιότητας διατηρούνται και να εξακριβώσουν πότε οι αξιολογήσεις είναι έγκυρες, αξιόπιστες, συγκρίσιμες ανά τους χρόνους, δίκαιες, διαχειρίσιμες και αποτελεσματικές στη μέτρηση της μαθητικής επιτυχίας.»⁴⁶

Σύμφωνα με την ίδια πηγή⁴⁷, τόσο το εθνικό αναλυτικό πρόγραμμα όσο και το σύστημα πιστοποίησης (προσόντων, ικανοτήτων) της Αγγλίας χαρακτηρίζονται, σε υψηλό βαθμό, ως συγκεντρωτικά συστήματα και η επιρροή της κυβέρνησης είναι συνεχώς αυξανόμενη. Διαφέρει από τα εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών, καθώς, έπειτα από πολλά μεταρρυθμιστικά μέτρα, έχει εστιάσει στις εξετάσεις και στην απόκτηση προσωπικών ικανοτήτων. «Από το να παρέχεται ένα πιστοποιητικό-απολυτήριο, όπως στην περίπτωση πολλών συστημάτων με εστίαση στο αναλυτικό πρόγραμμα, οι μαθητές στην Αγγλία παίρνουν ανεξάρτητα, θεματικά μαθήματα, συνήθως διάρκειας δύο χρόνων, που οδηγούν σε προσωπικές δεξιότητες. Η κυβέρνηση υπολογίζει την επιτυχία της στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σύμφωνα με τον αριθμό των πιστοποιήσεων που κατακτούν οι μαθητές 16 και 18 ετών και με το πόσο καλά τα πηγαίνουν σε αυτές, το οποίο έχει οδηγήσει στην κάθε αυξανόμενη κυβερνητική ρύθμιση και εμπλοκή.»⁴⁸ Ο κρατικός έλεγχος στον χώρο της εκπαίδευσης, που καθιστά το εκάστοτε εκπαιδευτικό σύστημα συγκεντρωτικό καθώς η λήψη πολλών αποφάσεων πηγάει από τα κυβερνητικά στελέχη, κατακρίνεται γιατί θεωρείται πως δεν προωθεί καινοτόμες ενέργειες και ελέγχει απόλυτα τις εκπαιδευτικές διαδικασίες ώστε να παραχθεί ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα, το οποίο έχει προσεκτικά προσχεδιαστεί.

Σύμφωνα με το άρθρο “Upper secondary education across the countries of the UK: possibilities for expansive policy learning”⁴⁹ που παρουσιάστηκε στο συνέδριο του ECER του Πόρτο καίριας σημασίας για την ανάπτυξη της εκπαίδευσης και συγκεκριμένα της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι ο δανεισμός πολιτικών και η αξιοποίηση των βέλτιστων πρακτικών, οι οποίες συμβάλλουν στην

---

⁴⁶ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 22.10.2016)

⁴⁷ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 22.10.2016)

⁴⁸ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 22.10.2016)

⁴⁹ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “Upper secondary education across the countries of the UK: possibilities for expansive policy learning”, http://kenspours.org/uploads/3/6/0/5/3605791/use_across_the_countries_of_the_uk_-_opportunities_for_policy_learning_-_ecer_2014.pdf, (web:13.1 2018)

ανάπτυξη καινοτόμου εκπαίδευσης. Με τον όρο μάθηση πολιτικής «αναφερόμαστε στην ικανότητα των υπευθύνων χάραξης πολιτικής να χρησιμοποιούν διεθνή και ιστορικά στοιχεία για να κατανοήσουν καλύτερα τα δικά τους εθνικά συστήματα και να αναγνωρίσουν τις τάσεις που ίσως επηρεάζουν όλα τα συστήματα (Raffe and Spours, 2007, Raffe, 2011).⁵⁰ Το αγγλοσαξωνικό μοντέλο που υπάρχει στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην Αγγλία, τη Νέα Ζηλανδία, την ανατολική Ευρώπη και την Αφρική τα τελευταία χρόνια, χαρακτηρίζεται από ανταγωνισμό, έμφαση στις εξετάσεις, τυποποιημένης μορφής διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης και συνδέεται με την αγορά εργασίας. Είναι αναγκαία η ανάπτυξη δικτύων για ανταλλαγή γνώσεων, η παρακολούθηση μελετών που παρουσιάζουν τις διαφορές σε σχέση με άλλα διεθνή συστήματα και της αποτελεσματικότητάς τους, με σκοπό να αναπτύξουν το εθνικό εκπαιδευτικό τους σύστημα, να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τους και να αξιοποιήσουν τις καλύτερες πρακτικές. Ο δανεισμός πολιτικής μπορεί να αφορά στρατηγικές, πρακτικές, διαδικασίες, ιδεολογία, ανταλλαγή ιδεών, φιλοσοφίας και φιλοδοξιών. Η μάθηση πολιτικών (policy learning) θεωρείται αναπτυξιακή στρατηγική για τον χώρο της εκπαίδευσης. Το έργο που επιτελούν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής είναι να γνωρίζουν νέες πρακτικές και εκπαιδευτικά συστήματα, να βρίσκουν τον κατάλληλο τρόπο και διαδρομή ανάπτυξης και να τα προσαρμόζουν στο εκπαιδευτικό σύστημα της δικής τους χώρας. Για να γίνει όμως σωστά αυτή η διαδικασία πρέπει να υπάρχει αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ του ανθρώπινου δυναμικού των εκπαιδευτικών οργανισμών, των υπευθύνων χάραξης πολιτικής της τοπικής κοινότητας και των φορέων της κυβέρνησης. Αν και η Αγγλία έχει καλά σχολεία (που παρουσιάζουν καλά μαθησιακά αποτελέσματα) και υψηλού γοήτρου πανεπιστήμια έχει ακόμη μεγάλο περιθώριο ανάπτυξης. Κάποια χαρακτηριστικά που επηρεάζουν και περιορίζουν την αξιοποίηση της μάθησης πολιτικών μεταξύ των χωρών είναι οι εξής (με βάση το ίδιο άρθρο):

- Το γενικό πολιτικό κλίμα και αν αυτό είναι ανοιχτό προς τον διάλογο, που σημαίνει πως οι χώρες πρέπει να διατηρούν καλές σχέσεις σε όλα τα επίπεδα, ώστε να υπάρχει συνεργασία και στην εκπαίδευση
- Το ιστορικό ανταλλαγής προσόντων δηλαδή να υπάρχει μια διαρκής ροή στην ανταλλαγή προσόντων όπου κυρίως οι μικρότερες χώρες θα επιθυμούν να προσαρμόσουν και να ενσωματώσουν χαρακτηριστικά άλλων συστημάτων στο δικό τους εκπαιδευτικό σύστημα
- Οι ομοιότητες μεταξύ των διαφόρων συστημάτων καθώς όταν τα συστήματα αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα και προκλήσεις μπορούν να αναγνωρίσουν κοινές καλές πρακτικές για την εξάλειψη των δυσκολιών και να εργαστούν από κοινού

---

⁵⁰ Όπως αναφέρεται στο άρθρο με τίτλο “Upper secondary education across the countries of the UK: possibilities for expansive policy learning”, http://kenspours.org/uploads/3/6/0/5/3605791/use_across_the_countries_of_the_uk_-_opportunities_for_policy_learning_-_ecer_2014.pdf, (web:13.1 2018)

- Η άποψη πως ένα σύστημα θεωρείται διεθνώς επιτυχές, καθώς είναι πιο ικανό στην διερεύνηση και εύρεση των αποτελεσματικότερων εκπαιδευτικών πολιτικών
- Οι σημερινές παγκόσμιες προκλήσεις και οι αναγκαίες ικανότητες του 21^{ου} αιώνα όπως φαίνονται και από τους πίνακες της PISA
- Το αν το εκπαιδευτικό σύστημα είναι αποκεντρωμένο ή συγκεντρωτικό, το αν δηλαδή οι παράγοντες της πολιτικής έχουν τον χώρο και την αυτονομία να σκεφτούν και να δράσουν πιο ελεύθερα.

Αυτοί οι περιορισμοί όμως πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψην ώστε να σταματήσουν να εμποδίζουν την μάθηση και ανταλλαγή πολιτικών, καθώς οι διαδικασίες αυτές όταν ακολουθούνται, και ιδιαίτερα στη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επηρεάζουν άμεσα την είσοδο των μαθητών στην ανώτατη εκπαίδευση και την αγορά εργασίας αλλά και τις ευκαιρίες που θα τους εμφανιστούν καθ' όλη την πορεία της ζωής τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.3: ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σε αντίθεση με τους μαθητές του δημοτικού, το αναλυτικό πρόγραμμα των οποίων είναι πιο αυστηρά δομημένο, καθώς είναι απαραίτητο, όταν εξέλθουν από αυτή τη βαθμίδα να έχουν αποκτήσει κάποιες βασικές γνώσεις και δεξιότητες, το πρόγραμμα μαθημάτων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι πιο ευέλικτο. Συγκεκριμένα όπως αναφέρεται και στην παρακάτω διαθέσιμη πηγή, «οι μαθητές 14 έως 16 χρόνων έχουν περισσότερη ευελιξία σε αυτά που μπορούν να μάθουν από τους μαθητές νεότερης ηλικίας. Είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν προγράμματα σπουδών στα Αγγλικά, μαθηματικά και φυσική και επίσης πρέπει να μελετούν αγωγή του πολίτη, Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ICT)⁵¹, θρησκευτική αγωγή, σεξουαλική αγωγή και επαγγελματική αγωγή. Έχουν το δικαίωμα, αλλά δεν είναι υποχρεωμένοι, να σπουδάζουν μοντέρνες ξένες γλώσσες, τέχνες, μαθήματα ανθρωπιστικής κατεύθυνσης και/ή σχέδιο και τεχνολογία. Η εισαγωγή της επιλογής μαθήματος επιτρέπει σε αυτή την ηλικιακή ομάδα να ακολουθεί μαθήματα σχετικά με επαγγέλματα που μπορεί να επιλέξουν...Δεν υπάρχει υποχρεωτικό πρόγραμμα μαθημάτων σε όλους τους άνω των 16 ετών μαθητές.»⁵² Η ύπαρξη ενός ευέλικτου προγράμματος μαθημάτων σε αυτή την ηλικιακή ομάδα μαθητών είναι πολύ επικοδομητική καθώς οι μαθητές επιλέγοντας μαθήματα που ταιριάζουν με τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα, μπορούν να αναπτύξουν ή να τελειοποιήσουν προσωπικές δεξιότητες που θα έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν στη μελλοντική τους ζωή και επαγγελματική πορεία αλλά θα έχει και ως αποτέλεσμα να παρουσιάζουν μια καλύτερη εικόνα μαθητή στο σχολικό περιβάλλον.

⁵¹ Information and communications technology

⁵² Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 24.11.2016)

«Νέες, σχετικές με το πρόγραμμα, ευκαιρίες για τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εισήχθησαν το 2005 στο 14-19 Education and Skills White Paper (DfES, 2005). Οι έξι κύριοι στόχοι του, οι οποίοι αντανakλούν τις προτεραιότητες της εκπαιδευτικής πολιτικής που τέθηκαν από τους Machin και Vignoles, ήταν: η παροχή ενός ισχυρού θεμελίου στο στάδιο-κλειδί 3, η αντιμετώπιση της μειωμένης συμμετοχής των μαθητών άνω των 16, η διασφάλιση πως όλοι οι μαθητές έχουν βάσεις στα βασικά των Αγγλικών και Μαθηματικών και στις δεξιότητες που χρειάζονται για την απασχόληση, η παροχή καλύτερων επαγγελματικών οδών που εξοπλίζουν τους μαθητές με γνώση και δεξιότητες που χρειάζονται για περαιτέρω μάθηση και απασχόληση, η ενδυνάμωση και πρόκληση όλων των νέων ανθρώπων, και η επαναδέσμευση των αποξενωμένων.»⁵³ Οι στόχοι αυτοί είναι σημαντικοί για την άμεση ανταπόκριση των νέων, με την έξοδό τους από τον χώρο της εκπαίδευσης, στις σημερινές προκλήσεις του χώρου εργασίας, καθώς δεν χρειάζονται μόνο γνώσεις αλλά και δεξιότητες που μπορούν να εφαρμοστούν και να αξιοποιηθούν πρακτικά. Επίσης στρέφουν τη προσοχή τους και στην ομαλή ένταξη των μαθητών που απομακρύνονται σιγά σιγά από την εκπαίδευση, εισάγοντας στοιχεία στην εκπαίδευση που θα συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στα διδασκόμενα μαθήματα και θα τους εμπλέκουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία.

«Για να υποστηρίξουν αυτούς τους στόχους, η κυβέρνηση εισήγαγε ή διεύρυνε με νέες ευκαιρίες για αυτή την ηλικιακή ομάδα συμπεριλαμβάνοντας: προγράμματα μαθητείας εξίσου, για μαθητές 14 έως 16 ετών (Μαθητείες για Νέους) και 16-25 ετών. Πρώτον επιτρέπουν στους μαθητές ν' ακολουθήσουν επαγγελματικές σπουδές για δύο μέρες κάθε εβδομάδα ενώ διαφορετικά ακολουθούν το εθνικό πρόγραμμα μαθημάτων. Δεύτερον επιτρέπουν σε νέους ανθρώπους να δεσμευτούν στην αμειβόμενη εργασία ενώ αποκτούν επαγγελματικά προσόντα. Η εισαγωγή χρηστικών δεξιοτήτων- προσόντων στα Αγγλικά, μαθηματικά και στην τεχνολογία της πληροφορίας και επικοινωνίας. Η εισαγωγή νέων διπλωμάτων προσόντων σε 14 επαγγελματικούς και τρεις γενικούς τομείς/θέματα και η ενσωμάτωση πιο απαιτητικού υλικού στο GCSE και στα προγράμματα του πρώτου επιπέδου. Αυτοί οι στόχοι είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό συνδεδεμένοι με τις προτεραιότητες της κυβέρνησης κατά τη χρονική στιγμή αυτού του κειμένου, και θα μπορούσαν εύκολα να αλλάξουν εκεί όπου θα υπήρχε μια διαφορετική ομάδα δύναμης το 2010».⁵⁴

---

⁵³ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 24.11.2016)

⁵⁴ Όπως αναφέρεται στο κείμενο με τίτλο “Profiles of Assessment Systems Worldwide”-“Educational Assessment in England”, <http://discovery.ucl.ac.uk/1517522/1/Isaacs2010Educational315.pdf>, (web: 24.11.2016)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: OFSTED, ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ, ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

«Ofsted είναι το Γραφείο για τα Πρότυπα στην Εκπαίδευση, στις Υπηρεσίες των Παιδιών και τις Δεξιότητες». ⁵⁵ Σύμφωνα με την επίσημη διαδικτυακή σελίδα του Ofsted ⁵⁶, έργο τους είναι να πραγματοποιούν επιθεωρήσεις και να ρυθμίζουν υπηρεσίες που έχουν ως αντικείμενό τους την ανάπτυξη των δεξιοτήτων καθώς και τα εκπαιδευτικά προγράμματα, φροντίζοντας με αυτό τον τρόπο για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και το μέλλον των παιδιών και των νέων ανθρώπων. Κεντρικός στόχος τους είναι να διασφαλίσουν την αριστεία, όσον αφορά την εκπαίδευση και τις δεξιότητες, με αποδέκτες μαθητευόμενους όλων των ηλικιών. Επίσης λειτουργεί με ανεξάρτητο και αμερόληπτο τρόπο, καταθέτει αναφορές απευθείας στο Κοινοβούλιο και «το Ofsted είναι μέλος του Εθνικού Μηχανισμού Πρόληψης, ο οποίος παρακολουθεί και αναφέρεται σε χώρους κράτησης». ⁵⁷ Τα καθήκοντά τους είναι:

- α) η επιθεώρηση διατηρημένων (maintained) σχολείων και ακαδημιών, κάποιων ανεξάρτητων σχολείων, και πολλών άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και προγραμμάτων εκτός της ανώτερης εκπαίδευσης
- β) η επιθεώρηση της παιδικής πρόνοιας, των υπηρεσιών υιοθεσίας και ανατροφής και της αρχικής εκπαίδευσης των δασκάλων
- γ) η έκδοση αναφορών των ευρημάτων τους ώστε να μπορούν να αξιοποιηθούν για να βελτιώσουν την ολική ποιότητα της εκπαίδευσης και κατάρτισης
- δ) ο έλεγχος μιας ποικιλίας υπηρεσιών βρεφικής-νηπιακής αγωγής και κοινωνικών υπηρεσιών φροντίδας παιδιών επιβεβαιώνοντας πως είναι κατάλληλα για τα παιδιά και ενδεχομένως των ευαίσθητων ατόμων
- ε) η αναφορά στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σχετικά με την αποδοτικότητα αυτών των υπηρεσιών.» ⁵⁸

Όπως είναι φυσικό οι προτεραιότητες αυτού του φορέα αναδιαμορφώνονται ανάλογα με τις ανάγκες και τις συνθήκες που επικρατούν τη δεδομένη στιγμή στη χώρα. Συγκεκριμένα, και όπως αναφέρεται στη ίδια πηγή ⁵⁹, οι προτεραιότητες του Ofsted από τον Μάιο του 2016 είναι οι εξής:

- « να θέσουμε σε εφαρμογή το στρατηγικό μας σχέδιο, να συνεχίσουμε να αυξάνουμε τα πρότυπα (standards) και να βελτιώνουμε ζωές

⁵⁵ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα “Ofsted: About us- What we do”, <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted/about>, (web: 19.1.2017)

⁵⁶ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα “Ofsted: About us- What we do”, <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted/about>, (web: 19.1.2017)

⁵⁷ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα “Ofsted: About us- What we do”, <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted/about>, (web: 19.1.2017)

⁵⁸ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα “Ofsted: About us- What we do”, <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted/about>, (web: 19.1.2017)

⁵⁹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα “Ofsted: About us- What we do”, <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted/about>, (web: 23.1.2017)

- να χρησιμοποιήσουμε τις νέες ρυθμίσεις του εκπαιδευτικού ελέγχου για να εξασφαλίσουμε επιθεωρήσεις βραχείας διάρκειας καλών σχολείων και παρόχων ανώτερης εκπαίδευσης τα οποία βρίσκονται σε αρμονία, είναι αποδοτικά και αποτελεσματικά
- να αξιολογήσουμε πιο καλούς και εξαιρετους στον τομέα τους επαγγελματίες ως μέρος των ομάδων επιθεώρησης
- να επανεξετάσουμε την επιθεώρηση για την βρεφική-νηπιακή και κοινωνική φροντίδα
- να αναπτύξουμε και εφαρμόσουμε τη στρατηγική μας για το ανθρώπινο δυναμικό
- να εστιάσουμε τον έλεγχο σε υπηρεσίες που είναι λιγότερο από καλές ή των οποίων η απόδοση έχει μειωθεί
- να εστιάσουμε στην απόδοση των λιγότερο προνομιούχων και ευάλωτων
- να αναγνωρίσουμε και να προωθήσουμε την εξαιρετική ηγεσία στην καθεμιά από τις περιοχές ελέγχου μας
- να αναγνωρίσουμε και να αναφερθούμε σε θέματα ανησυχίας στους τομείς που επιθεωρούμε
- να προωθήσουμε τη βελτίωση της τεχνικής, επαγγελματικής και ανώτερης εκπαίδευσης
- να συνεργαστούμε με γονείς και φροντιστές, μαθητευόμενους και εργοδότες για να διασφαλίσουμε ότι οι απόψεις τους θέτουν υπόσταση στους ελέγχους μας και ότι αξιοποιούν και εκτιμούν τις αναφορές ελέγχου μας
- να συνεργαστούμε με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και με άτομα που ασκούν επιρροή για να διασφαλίσουμε πως αυτοί κατανοούν τη δουλειά μας και είναι πρόθυμοι να προωθήσουν αυτή και τα ευρήματά της
- να συνεργαστούμε με εκείνους που επιθεωρούμε για να διασφαλίσουμε ότι βρίσκουν την επιθεώρηση και τη ρυθμιστική εργασία μας δίκαιη και αξιόπιστη και πως αυτή τους βοηθάει να βελτιωθούν.»⁶⁰

Συγκεκριλαιώνοντας, διαπιστώνουμε ότι ο γενικός σκοπός του Ofsted είναι, μέσω της επιθεώρησης και αξιολόγησης των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κάθε βαθμίδας, να βελτιώσει τις ζωές όλων προσφέροντας καλύτερες προοπτικές. Επίσης θεωρεί απαραίτητα βήματα για την επίτευξη του στόχου αυτού, τη συνεργασία με όλα τα άτομα που εμπλέκονται άμεσα (εκπαιδευτικοί, μαθητές, διευθυντές) ή έμμεσα (γονείς, δήμος, ευρύτερη κοινωνία) στην εκπαιδευτική διαδικασία, την συνεχή εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, την ανάπτυξη ηγεσίας και εν τέλει αριστείας στο σχολείο. Το έργο τους όμως δεν εστιάζεται αποκλειστικά στην περαιτέρω ανάπτυξη των ήδη καλών σχολείων, αλλά κυρίως στις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και στη στήριξη και ανάκαμψη των σχολείων που βρίσκονται σε μη προνομιούχες περιοχές, καθιστώντας τα αποδοτικά και αποτελεσματικά.

Αν και οι επιμέρους στόχοι του Ofsted αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, ο κύριος σκοπός τους παραμένει ίδιος: η ανάπτυξη, δηλαδή των προδιαγραφών στις δομές της

⁶⁰ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα “Ofsted: About us- What we do”, <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted/about>, (web: 23.1.2017)

εκπαίδευσης και γενικά η καλύτερευση της ζωής των νέων, μέσω των εργαλείων της ενδεδειγμένης και αμερόληπτης αξιολόγησης. Όπως αναφέρουν ακριβώς στην αναφορά τους⁶¹: «...εμείς προτείνουμε εξέλιξη από ότι επανάσταση. Ο στόχος μας είναι να επεκτείνουμε τις αλλαγές που κάνουμε για να διασφαλίσουμε ότι ο Ofsted εστιάζει στα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα για τα παιδιά και τους μαθητές, και βελτιώνει την ποιότητα του ελέγχου, ενώ διασφαλίζει ότι οι μειωμένοι πόροι χρησιμοποιούνται για το καλύτερο αποτέλεσμα.»

Και συνεχίζει: «Όπως θα δείτε από αυτό το Στρατηγικό Πλάνο, η φιλοδοξία μας για το Ofsted είναι μεγάλη και θα είναι απαιτητική εξίσου για εμάς τους ίδιους αλλά και για εκείνους που επιθεωρούμε και ελέγχουμε. Παρόλ' αυτά, αυτό εξαρτάται από την περιοχή. Το Ofsted είναι εδώ για να διασφαλίσει ότι τα παιδιά, οι νέοι άνθρωποι και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μαθητές λαμβάνουν την καλύτερη φροντίδα και εκπαίδευση που το δημόσιο έχει κάθε δικαίωμα να αναμένει. Είναι σωστό να αναμένει το καλύτερο από αυτούς που αναμένουν το καλύτερο από το Ofsted.»⁶²

---

⁶¹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα Ofsted: “Raising standards, improving lives: The Office for Standards in Education, Children’s Services and Skills (Ofsted) Strategic Plan 2014 to 2016”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/379920/Ofsted_20Strategic_Plan_202014-16.pdf, (web: 17.2.2017)

⁶² Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα Ofsted: “Raising standards, improving lives: The Office for Standards in Education, Children’s Services and Skills (Ofsted) Strategic Plan 2014 to 2016”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/379920/Ofsted_20Strategic_Plan_202014-16.pdf, (web: 17.2.2017)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.1: Η εικόνα των σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και οι αποκλίσεις μεταξύ περιοχών

Γενικά όπως παρουσιάζεται στην ετήσια αναφορά του προϊστάμενου επιθεωρητή για την Εκπαίδευση, τις Υπηρεσίες για Παιδιά και τις Δεξιότητες 2015/16⁶³, παρατηρείται μεγάλη απόσταση μεταξύ της εικόνας της πρωτοβάθμιας (ή δημοτικής) και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα συμπεράσματα από τις πολλές επιθεωρήσεις και αξιολογήσεις που πραγματοποιήθηκαν, δείχνουν πως ενώ με την πάροδο των χρόνων το μεγαλύτερο ποσοστό των δημοτικών σχολείων αναπτύσσονται και χαρακτηρίζονται ως εξαιρετικά, αντίθετα τα σχολεία της δευτεροβάθμιας δεν εμφανίζουν ανάλογη πρόοδο.

«Το ποσοστό των σχολείων της δευτεροβάθμιας που έχουν υποστηριχθεί ως καλά και εξαιρετικά έχει αυξηθεί ξανά αυτή τη χρονιά, με περισσότερους από 420,000 μαθητές σε καλά και εξαιρετικά σχολεία σε σύγκριση με το 2010. Ενώ η συνολική απόδοση των σχολείων της δευτεροβάθμιας ακόμη παραμένει πίσω από αυτή των σχολείων δημοτικής εκπαίδευσης, και εκεί χρειάζεται να γίνουν περισσότερα για να φέρουν τα σχολεία του Βορρά και της Ενδοχώρας (της Βρετανίας) στο επίπεδο των υπόλοιπων σχολείων της χώρας, η τάση σε γενικές γραμμές είναι για καλύτερη διδασκαλία στα σχολεία της δευτεροβάθμιας και περισσότερα σχολεία να παρέχουν μια καλή ή εξαιρετική εκπαίδευση.

Ενώ η συνολική εικόνα στα υποστηριζόμενα σχολεία της δευτεροβάθμιας είναι συνεχώς και καλύτερη, με μια αύξηση του ποσοστού των 12 πόντων από το 2011, υπάρχει μια σημαντική πτώση στην ποιότητα των μη συνδεδεμένων ανεξάρτητων σχολείων που εξυπηρετούν τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από το 2014. Το 2014, οι προδιαγραφές των ανεξάρτητων σχολείων τροποποιήθηκαν και ενισχύθηκαν. Από το 2015, αυτά τα ανεξάρτητα σχολεία έχουν επιθεωρηθεί ξανά από το κοινό πλαίσιο επιθεώρησης, το οποίο τα κρατάει σε έλεγχο με παρόμοιους τρόπους με τα υποστηριζόμενα σχολεία για την ποιότητα του έργου τους. Το 2015/16, 28 ανεξάρτητα σχολεία για τους μαθητές ηλικίας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης απορρίφθηκαν από καλά ή εξαιρετικά σε λιγότερο από καλά. Δεκαέξι από αυτά ήταν θρησκευτικές σχολές. Κοινά χαρακτηριστικά στα απορριφθέντα σχολεία ήταν η ανεπαρκής ηγεσία, διαχείριση και διοίκηση. Εξαιτίας της ανεπαρκούς παρακολούθησης των πρακτικών προστασίας και της ποιότητας διδασκαλίας, οι αδυναμίες ήταν δυνατό να αναπτυχθούν καθώς δεν είχε τεθεί καμία παρέμβαση. Η αποτυχία να παραμείνουν ενήμεροι με τις τρέχοντες ανάγκες ήταν συχνά ένα θέμα.

---

⁶³ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, [https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_r](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf)
[eport_education_and_skills_201516_web-ready.pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_r), (web:28.2.2017)

Για πολλές από τις θρησκευτικές σχολές που απορρίφθηκαν, υπήρχαν επίσης ανησυχίες σχετικά με τον περιορισμό του αναλυτικού προγράμματος»⁶⁴. Ωστόσο όπως θα αναφερθεί και ακριβώς παρακάτω το χάσμα ποιότητας και παροχής υπηρεσιών δεν υφίσταται μόνο μεταξύ σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και ανάμεσα στις διαφορετικές περιοχές όπου βρίσκονται τα σχολεία της δευτεροβάθμιας. «Οι δύο περιοχές που έχουν δείξει τις πιο έντονες βελτιώσεις στο ποσοστό των σχολείων της δευτεροβάθμιας που κρίθηκαν καλά ή εξαιρετικά μεταξύ του 2011 και 2016 είναι στην Ανατολική Αγγλία (αύξηση ποσοστού 21 πόντων) και στο Γιορκσάιρ και Χάμπερ (αύξηση ποσοστού 15 πόντων). Παρόλ' αυτά, η θέση του Γιορκσάιρ και του Χάμπερ ήταν τόσο χαμηλή το 2011 – μόνο 55% των σχολείων της δευτεροβάθμιας ήταν καλά ή εξαιρετικά – η περιοχή αυτή είναι ακόμη ελαφρώς πίσω απ' όπου ήταν το Λονδίνο πέντε χρόνια πριν».⁶⁵ Έτσι φαίνεται πως κάποια σχολεία και κατ' επέκταση οι περιοχές στις οποίες ανήκουν χρειάζονται περισσότερο χρόνο και μεγαλύτερη καθοδήγηση, ώστε όλα τα σχολεία να βρίσκονται σχεδόν στο ίδιο επίπεδο ποιότητας και να επιτυγχάνουν παρόμοια αποτελέσματα χωρίς μεγάλες αποκλίσεις από τους γενικούς επιδιωκόμενους στόχους. «Σε μερικά μέρη του Βορρά και της Κεντρικής Αγγλίας, η ανάπτυξη τα τελευταία πέντε χρόνια έχει οδηγηθεί σε τέλμα. Το 2011, τα Βορειο-Δυτικά ήταν μια από τις πιο ισχυρές περιοχές, αλλά το ποσοστό μαθητών σε καλά και εξαιρετικά σχολεία είναι τώρα μόλις του βαθμού των 3% υψηλότερο σε σύγκριση με πέντε χρόνια πριν. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν σχεδόν μόλις 3.000 περισσότεροι μαθητές σε καλά και εξαιρετικά σχολεία της δευτεροβάθμιας στην περιοχή σε σύγκριση με μια αύξηση άνω των 90.000 μαθητών στο Λονδίνο την ίδια περίοδο. Την προηγούμενη χρονιά αναφέραμε ότι υπήρχε ένα ποσοστό διαφοράς του 11% στο ποσοστό των καλών και εξαιρετικών σχολείων της δευτεροβάθμιας στις περιοχές του Βορρά και της Κεντρικής Αγγλίας συγκρινόμενα με την υπόλοιπη χώρα. Αυτό παραμένει ένα ζήτημα. Στην πραγματικότητα, το χάσμα έχει διευρυνθεί περισσότερο αυτή τη χρονιά σε ποσοστό του 12%. Υπάρχουν περισσότερα από τα διπλά σχολεία δευτεροβάθμιας που κρίθηκαν ως ανεπαρκή: 98 σχολεία στο Βορρά και την Κεντρική Αγγλία (6%) σε σύγκριση με 44 στο Νότο και τα Ανατολικά (3%).»⁶⁶

---

⁶⁴ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: "The Annual Report of Her Majesty's Chief Inspector of Education, Children's Services and Skills 2015/16", https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:28.2.2017)

⁶⁵ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: "The Annual Report of Her Majesty's Chief Inspector of Education, Children's Services and Skills 2015/16", https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:28.2.2017)

⁶⁶ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: "The Annual Report of Her Majesty's Chief Inspector of Education, Children's Services and Skills 2015/16", https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:28.2.2017)

Σύμφωνα με το άρθρο “Performance Metrics, Practice, and Implications: Lessons from Academy Schools in the UK”⁶⁷, που ασχολείται με το πώς τα κρατικά σχολεία (maintained schools, αυτά που χρηματοδοτούνται από τη κεντρική κυβέρνηση) και βαθμολογήθηκαν χαμηλά έπειτα από αξιολόγηση του Ofsted, καταφέρνουν να επιτύχουν υψηλές επιδόσεις αλλά και να εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητά τους και στο μέλλον. Παρατηρήθηκε πως τα σχολεία που βρίσκονται σε περιοχές της υπαίθρου ή σε παράκτιες περιοχές δεν επιτυγχάνουν υψηλές επιδόσεις το ίδιο σύντομα με τα σχολεία των αστικών περιοχών. Τα κρατικά σχολεία που σημειώνουν υψηλές επιδόσεις σε σύντομο χρονικό διάστημα και με τη χρήση λιγότερων πόρων, έχουν κάνει πρώτα τα εξής βήματα:

1. Έχουν στενούς, συγκεκριμένους στόχους
2. Έχουν βελτιώσει τη δημόσια εικόνα τους
3. Αναπτύσσουν ικανότητες
4. Εστιάζουν στην είσοδο νέων μαθητών στο σχολείο τους
5. Ασχολούνται ιδιαίτερα με θέματα οργάνωσης
6. Διατηρούν σταθερές συμπεριφορές
7. Δίνουν έμφαση στη λειτουργία της διδασκαλίας
8. Αναπτύσσουν σύστημα διαχείρισης στο σχολείο τους.

Για να γίνουν όμως όλα αυτά τα βήματα χρειάζεται να υπάρχει θέληση για αλλαγή. Όπως είναι φυσικό πρώτα πρέπει να γίνουν επενδύσεις σε κύριους τομείς του εκάστοτε σχολικού οργανισμού, όπως το θέμα οργάνωσης και έπειτα να επικεντρωθούν στην επίτευξη των στόχων για υψηλή επίδοση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.2: ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

«Ένας παράγοντας που οδηγεί σε υψηλότερη ποσότητα καλών και εξαιρετικών σχολείων της δευτεροβάθμιας προοδευτικά είναι η βελτίωση των σχολείων που προηγουμένως κρίθηκαν ως ικανοποιητικά. Το 2012, το Ofsted αφαίρεσε τον χαρακτηρισμό “ικανοποιητικό” και το αντικατέστησε με το “χρειάζεται βελτίωση”. Όταν έγινε αυτή η αλλαγή, υπήρχαν 933 σχολεία που ήταν ικανοποιητικά. Το 2016, η πλειονότητα εκείνων των σχολείων (56%) είναι τώρα καλά ή εξαιρετικά σχολεία. Ένα μικρότερο ποσοστό αυτών των σχολείων (19%) έχουν κλείσει. Από τα 234 σχολεία που είναι ακόμη ανοιχτά και λιγότερο από καλά, περισσότερα από το ένα τέταρτο πρόκειται να κλείσουν στο μέλλον.»⁶⁸

---

⁶⁷ Όπως αναφέρεται στο άρθρο του Said Business School: “Performance Metrics, Practice, and Implications: Lessons from Academy Schools in the UK”, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2769868, (web: 13.1.2018)

⁶⁸ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:1.3.2017)

Τι συνέβη όμως και οδηγήθηκαν σε αυτά τα εντυπωσιακά αποτελέσματα; Ποιά βήματα ακολουθήθηκαν από το ανθρώπινο δυναμικό των σχολείων και σε ποιούς τομείς πραγματοποιήθηκαν αλλαγές;

«Αυτή τη χρονιά, στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που αναβαθμίστηκαν σε καλά ή εξαιρετικά από χρήζοντα βελτίωσης, ήταν η ισχυρή ικανότητα των ηγετών και των διευθυντών να εξασφαλίζουν τη βελτίωση που έκανε τη διαφορά. Στα οκτώ σχολεία δευτεροβάθμιας που από χρήζοντα βοήθειας έγιναν εξαιρετικά αυτή τη χρονιά, οι ηγέτες ανταποκρίθηκαν άμεσα και διεισδυτικά στις προκλήσεις και περιοχές για βελτίωση από προηγούμενες επιθεωρήσεις. Ηγέτες από όλα τα επίπεδα ενώθηκαν στο σκοπό τους και με κατανόηση στους ρόλους τους και στα καθήκοντά τους. Η επικοινωνία και η συνεργασία ήταν δυνατές και οι διευθυντές έθεσαν μια φιλόδοξη κατεύθυνση για να βελτιώσουν τη μάθηση, στο οποίο οι ηγέτες όλου του σχολείου ήταν σύμφωνοι να ακολουθήσουν. Το προσωπικό ένιωθε ενεργά εμπλεκόμενο στην ανάπτυξη των σχολείων. Οι ηγέτες που δημιούργησαν αυτή την επιτυχή βελτίωση διέθεταν μια καθαρή εποπτεία των προδιαγραφών εντός του σχολείου. Οι ισχυρές τους δεξιότητες αξιολόγησης, τους επέτρεψε να αναλύσουν την απόδοση του σχολείου και να κατευθύνουν τη δραστηριότητα βελτίωσης με τον κατάλληλο τρόπο. Η διαχείρισή τους ήταν σταθερή και αρμονική και εστιασμένη στα σωστά σημεία. Η λήψη αποφάσεων εκ μέρους τους ανέπτυξε αειφόρα ανάπτυξη όπως και την αντιμετώπιση άμεσων βραχυπρόθεσμων ζητημάτων.»⁶⁹

Τα σχολεία της δευτεροβάθμιας που κατάφεραν εν τέλει να χαρακτηριστούν ως καλά ή εξαιρετικά, ήταν αυτά που διέθεταν στο ανθρώπινο δυναμικό τους άτομα με ηγετική προσωπικότητα και αξιοποίησαν τις ικανότητές τους και το “ταλέντο” τους για το καλό του συνόλου. Ενέπνευσαν δηλαδή και τους συναδέλφους τους να δεσμευτούν σε μια ομαδική αποστολή με ευδιάκριτους στόχους, να συμβάλλουν, ο καθένας με το ρόλο του και τις δεξιότητες του, στην ολική ανάπτυξη του οργανισμού τους. Συγκεκριμένα, «ένα κοινό χαρακτηριστικό στην ανάπτυξη των σχολείων ήταν ένας πιο στοχευμένος και υπεύθυνος ρόλος για τους ενδιάμεσους (μεσαία θέση της ιεραρχίας) ηγέτες. Αυτό ήταν ένα μέρος καίριας σημασίας στη ανάπτυξη μιας πιο αιχμηρής εστίασης στην εργασία τους για τη βελτίωση της εξειδίκευσης των εκπαιδευτικών. Τα επιτυχημένα σχολεία ανέπτυξαν την αυτοπεποίθηση των ενδιάμεσων ηγετών να λάβουν έναν πιο μεγάλο ρόλο στη βελτίωση της διδασκαλίας και εξασφάλισαν πως είχαν τη σιγουριά και τις ικανότητες να κρατήσουν τους εκπαιδευτικούς υπό έλεγχο για αδύναμη εφαρμογή. Οι επιτυχημένοι ενδιάμεσοι ηγέτες σε αυτά τα ραγδαίως αναπτυσσόμενα σχολεία έλεγχαν διαρκώς και δοκίμαζαν το προσωπικό σχετικά με την ανάπτυξη διαφορετικών ομάδων μαθητών. Οι ενδιάμεσοι ηγέτες έγιναν υπεύθυνοι για την καλή συνεχόμενη ανάπτυξη των εκπαιδευτικών που στήριξαν τη βελτίωση στη χαμηλή απόδοση και αντάμειψαν την καλή απόδοση. Τα σχολεία έκαναν καλή αξιοποίηση των μεντόρων και μοιράστηκαν

---

⁶⁹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, [https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_r](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf)
[eport_education_and_skills_201516_web-ready.pdf](https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_r), (web:1.3.2017)

καλές πρακτικές σε όλο τον οργανισμό.»⁷⁰ Όπως παρατηρείται και παρακάτω, όπου και παραθέτονται συνοπτικά οι ενέργειες που επιτέλεσαν συγκεκριμένα σχολεία για να επιτύχουν την αριστεία, το κλειδί για την ανάπτυξη των σχολείων είναι να πραγματοποιείται μια ενδεδειγμένη και συνεχόμενη διαδικασία αξιολόγησης και έπειτα ανάλυσης των ξεχωριστών χαρακτηριστικών κάθε σχολείου από έμπειρους επαγγελματίες ώστε να ενδυναμωθούν τα σημεία που χρήζουν βελτίωσης και να αξιοποιηθούν τα δυνατά σημεία του.

«Ο διευθυντής του Oldham Academy North κατείχε ουσιαστικό ρόλο στην πορεία της ραγδαίας βελτίωσης σε όλο το σχολείο. Ο ίδιος και οι ανώτεροι του ήταν απόλυτα δεσμευμένοι στην αποστολή τους να παρέχουν καλή εκπαίδευση και μάθηση για όλους τους μαθητές για τους οποίους φρόντιζαν. Οι πρόσφατες συναντήσεις των ανώτερων και μεσαίας βαθμίδας ηγετών έχουν ενδυναμώσει την ικανότητα του σχολείου για περαιτέρω, συνεχή και ενσωματωμένη (embedded) βελτίωση. Οι νέοι ηγέτες έχουν γίνει πιο αποτελεσματικοί σε πιο σύντομη περίοδο. Οι ηγέτες μεσαίας βαθμίδας σήμερα λαμβάνουν την ευθύνη για την επίτευξη και την προσωπική ανάπτυξη των μαθητών τους και κρατούν το υπόλοιπο ανθρώπινο δυναμικό ισχυρά σε έλεγχο για την ποιότητα του έργου του. Επιδεικνύουν μια καλή κατανόηση των αναγκών των μαθητών και τα καλά σχέδια τοποθετούντα σωστά για να αυξήσουν τη ποιότητα της διδασκαλίας και μάθησης ακόμη περισσότερο. Χρησιμοποιούν τις εξειδικευμένες σε ένα αντικείμενο, εβδομαδιαίες συναντήσεις για να αυξήσουν τις προδιαγραφές των τμημάτων τους. Εργάζονται επιμελώς για να βελτιώσουν τη μάθηση των μαθητών. Συνεπώς, οι προδιαγραφές ανεβαίνουν ταχέως και οι μαθητές εμφανίζουν καλή πρόοδο σε όλο το σχολείο».⁷¹

«Οι ανώτεροι ηγέτες στο Felpham Community College παρακολουθούν τη ποιότητα της διδασκαλίας πολύ αποτελεσματικά και γνωρίζουν τα ατομικά δυνατά σημεία των εκπαιδευτικών και τις περιοχές για περαιτέρω ανάπτυξη καλά. Αξιοποιούν τις πληροφορίες αυτές για να παρέχουν εστιασμένη επιμόρφωση και να στηρίζουν τους εκπαιδευτικούς. Αυτό έχει οδηγήσει σε βελτιωμένα αποτελέσματα στις περισσότερες περιοχές αντικειμένου. Οι ηγέτες μεσαίας βαθμίδας εμπιστεύονται και σέβονται τον διευθυντή και την πιο έμπειρη ομάδα του. Εκτιμούν τις προκλήσεις που φέρουν οι ηγέτες στην εργασία τους. Η ομαδική εργασία έχει διασφαλίσει πως η εκπαίδευση είναι τώρα σταθερά καλή στην Αγγλική Γλώσσα, στα μαθηματικά, τη φυσική και σε όλα σχεδόν τα μαθήματα. Οι εξειδικευμένοι ηγέτες (Subject leaders) εργάζονται σαν μια ενθουσιώδη και δεσμευμένη ομάδα και έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικοί στο να οδηγούν σε βελτιώσεις εντός των περιοχών του αντικειμένου τους. Η κουλτούρα της συνεργατικής μάθησης, του επαγγελματικού διαλόγου και της καθοδήγησης έχει αυξήσει τις προδιαγραφές της διδασκαλίας και μάθησης. Οι έρευνες του προσωπικού

---

⁷⁰ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:1.3.2017)

⁷¹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:1.3.2017)

και η ανατροφοδότηση των επιθεωρητών δείχνουν πως αυτή η προσέγγιση εκτιμάται από εκπαιδευτικούς και προσωπικό ηθικά ως υψηλή». ⁷²

Όπως φαίνεται και στις δύο μελέτες περίπτωσης σχετικά με δύο συγκεκριμένα σχολεία, που έχουν επιτύχει πολλά, είναι πολύ σημαντικό για την ανάπτυξη των σχολείων συνολικά, να υπάρχουν ικανοί ηγέτες, διευθυντές και γενικά ανθρώπινο δυναμικό που θα συνεργάζονται συνεχώς ώστε να εντοπίσουν τα σημεία που χρειάζονται βελτίωση και να ανακαλύψουν τους κατάλληλους τρόπους για να επιλύσουν τις δυσκολίες και προκλήσεις που εμφανίζονται. Το κλειδί που θα οδηγήσει στην βελτίωση του σχολείου είναι να υπάρχει ευχάριστο περιβάλλον μεταξύ του ανθρώπινου δυναμικού, συνεργατικότητα, σεβασμός και επικοινωνιακός διάλογος μεταξύ τους και οι αποφάσεις και ενέργειες που ακολουθούνται να αποφασίζονται από κοινού. Επίσης σημαντική είναι η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών προκειμένου να εκσυγχρονίζουν συνεχώς τις γνώσεις, ικανότητες και διδακτικές τους μεθόδους. Χρειάζεται δηλαδή μέσω των αξιολογήσεων και των αποτελεσμάτων και της ανατροφοδότησης που προσφέρουν να δίνεται η κατάλληλη προσοχή σε όλους τους ανθρώπους και τα σημεία που αποτελούν το σχολικό περιβάλλον και η επέμβαση για βελτίωση να είναι άμεση και καλά οργανωμένη. Επιπροσθέτως, «περίπου σε μία στις έξι αναφορές επιθεώρησης αναφέρθηκε συγκεκριμένα η θετική επίδραση των εξωτερικών πηγών υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένων της εμπιστοσύνης μεταξύ των ακαδημιών, των σχολικών συμμαχιών με διδασκαλίες, των τοπικών κοινοτήτων και των άτυπων συνεργασιών με τοπικά σχολεία. Οι καλές συνεργασίες στην βελτίωση των σχολείων πήρε πολλές μορφές. Οι συνεργασίες παρείχαν υποστήριξη για να βελτιώσουν τη διδασκαλία, τη μάθηση και την αξιολόγηση. Κάποιες ενήργησαν ως ένας κριτικός φίλος για να αξιολογήσουν τις δεξιότητες της αξιολόγησης και τα αποτελέσματα της αυτοαξιολόγησης. Κάποια σχολεία ωφελήθηκαν από την εμπειρογνώσια και την υποστήριξη για τους ευάλωτους μαθητές». ⁷³

Είναι πολύ σημαντικό, όπως αναφέρθηκε και στην παραπάνω πηγή, να δημιουργούνται σχολικά δίκτυα μέσω των οποίων θα στηρίζει το ένα σχολείο το άλλο και θα μοιράζονται τις καλές πρακτικές αριστείας. Ένα ανάλογο σχολικό δίκτυο της Μεγάλης Βρετανίας είναι το *Uttoxeter pyramid of schools*. Η πυραμίδα αυτή είναι μια συνεργασία που περιλαμβάνει ένα δίκτυο από δεκατρία σχολεία πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, τρία γυμνάσια και ένα λύκειο. Η συνεργασία μεταξύ των σχολείων αυτών έχει ως κοινό σκοπό να προσφέρει υψηλής ποιότητας εκπαίδευση με τα βέλτιστα αποτελέσματα και να συμβάλλει στη ολοκληρωμένη ανάπτυξη των μαθητών. «Τα δεκατέσσερα από τα δεκαεπτά σχολεία έχουν σχηματίσει μια Πυραμίδα Μαθησιακής Συνεργασίας, εκπροσωπώντας τους μαθητές, το προσωπικό

---

⁷² Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:1.3.2017)

⁷³ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:1.3.2017)

και τους διευθυντές των σχολείων που συμμετέχουν. Η μαθησιακή συνεργασία πασχίζει να διασφαλίσει ότι όλοι οι μαθητές, το προσωπικό και οι διευθυντές ωφελούνται από τη συνεργασία και τη διανομή των καλών πρακτικών, ενώ διατηρούν τη δική τους σχολική μοναδικότητα, παρέχοντας επιπλέον δραστηριότητες οι οποίες θα μπορούσαν να επιτευχθούν σε ατομική βάση». ⁷⁴ Όπως αναφέρεται στην ετήσια αναφορά του Ofsted για την περίοδο 2015-2016, η Πυραμίδα των Uttoxeter Schools είναι ένα καίριας σημασίας δίκτυο καθώς ενώνει τα σχολεία που ανήκουν σε αυτό, προσφέρει βοήθεια και καθοδήγηση, όταν και εφόσον χρειάζεται και έχει διαμορφώσει ένα κοινό σύστημα αξιολόγησης, το οποίο μοιράζεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.3: ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Τα αποτελέσματα και το κατά πόσον έχει βελτιωθεί η μαθησιακή διαδικασία και έχει επιτευχθεί πρόοδος από τη πλευρά των μαθητών εκτιμάται με τη μέτρηση κάποιων δεικτών και συγκεκριμένων χαρακτηριστικών.

Συγκεκριμένα «αυτή τη χρονιά, οι μετρήσεις για την Πρόοδο 8 και την Επιτυχία 8 έχουν δημοσιευτεί για όλα τα χρηματοδοτούμενα από το κράτος σχολεία της δευτεροβάθμιας για πρώτη φορά. Αυτές οι μετρήσεις για την απόδοση των σχολείων εστιάζουν στην πρόοδο και την επίτευξη σε οκτώ μαθήματα των GCSE, τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν τρία υψηλής ποιότητας τεχνικά ή επαγγελματικά μαθήματα. Ενώ τα προηγούμενα πρότυπα εστίαζαν στο ποσοστό των μαθητών που εξασφάλιζαν τον σχετικά υψηλό βαθμό του A* έως C μόνο σε πέντε μαθήματα, οι νέες μετρήσεις αντικατοπτρίζουν το ευρύτερο πρόγραμμα σπουδών και όλοι οι βαθμοί μετρούν προς τη βαθμολόγηση, όχι μόνο εκείνοι άνω του βαθμού C. Τα ποσοστά των μαθητών που εισάγονται και επιτυγχάνουν το αγγλικό απολυτήριο (EBacc) ⁷⁵ είναι επίσης μια δημοσιευμένη μέτρηση αποτελέσματος. Όπως προαναφέρθηκε στη παρούσα εργασία το κενό και οι διαφορές στον βαθμό επιτυχίας των μαθητών στα τέστ αξιολόγησης (GCSEs) που ήταν έντονα εμφανείς μεταξύ διαφόρων περιοχών της Αγγλίας και ιδιαίτερα μεταξύ Βορρά και ενδοχώρας με την υπόλοιπη χώρα συνεχίζουν να υφίστανται και στην αξιολόγηση του 2015-2016 όπως παρουσιάζεται στην αναφορά του Ofsted.» ⁷⁶ Το 2016 το Τμήμα της Εκπαίδευσης του Ηνωμένου Βασιλείου δημιούργησε και εφάρμοσε ένα νέο σχολικό σύστημα λογοδοσίας, που εστίαζαν και μετρούσαν την Επιτυχία 8 και την Πρόοδο 8, την επιτυχία στα Αγγλικά και Μαθηματικά και το ποσοστό εισαγωγής και επιτυχίας στις εξετάσεις του αγγλικού απολυτηρίου. Αυτό το νέο σχολικό σύστημα, που ανακοινώθηκε από το Τμήμα της Εκπαίδευσης τον Οκτώβριο του 2013 και

---

⁷⁴ Όπως αναφέρεται στο κείμενο του Uttoxeter pyramid: “Welcome to the Pyramid of Uttoxeter Schools”, <https://8604512-public.sharepoint.com/Documents/Welcome%20to%20the%20Pyramid%20of%20Uttoxeter%20Schools.pdf>, (web:15.3.2016)

⁷⁵ English Baccalaureate

⁷⁶ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:22.3.2017)

εφαρμόστηκε το 2016, κάποια σχολεία δέχθηκαν να το υιοθετήσουν ένα χρόνο νωρίτερα, το 2015. « Η Πρόοδος 8 στοχεύει να αποτυπώσει την πρόοδο που πραγματοποιεί ένας μαθητής από το τέλος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μέχρι το τέλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Είναι ένας είδος μέτρου προστιθέμενης αξίας, το οποίο σημαίνει ότι τα αποτελέσματα των μαθητών συγκρίνονται με τα πραγματικά επιτεύγματα άλλων μαθητών με την ίδια προηγούμενη επιτυχία.»⁷⁷ Αυτές οι μετρήσεις δίνουν τη ώθηση και το κίνητρο στα σχολεία να υποστηρίξουν περαιτέρω την προσπάθεια κάθε μαθητή να αγγίξει την επιτυχία, σχεδιάζοντας και παρέχοντας ένα ευρύ, ισορροπημένο πρόγραμμα σπουδών που θα συμφωνεί με τις δεξιότητες και ανάγκες των μαθητών. Με αυτόν τον τρόπο και το ίδιο το σχολείο θα επωφεληθεί και έτσι θα ανέβει και η θέση του εκάστοτε σχολείου στους πίνακες απόδοσης. «Η Πρόοδος 8 υπολογίστηκε για μεμονωμένους μαθητές αποκλειστικά με σκοπό να υπολογίσει τη βαθμολογία του σχολείου στην Πρόοδο 8, και δεν υπάρχει ανάγκη για τα σχολεία να μοιραστούν τις μεμονωμένες βαθμολογίες στην Πρόοδο 8 με τους μαθητές τους. Τα σχολεία πρέπει να συνεχίσουν να εστιάζουν σε ποιά προσόντα είναι περισσότερο απαραίτητα για τους μεμονωμένους μαθητές, καθώς οι βαθμοί που θα επιτύχουν οι μαθητές θα τους βοηθήσουν να φτάσουν τους στόχους τους για το επόμενο στάδιο της εκπαίδευσης ή κατάρτισής τους.»⁷⁸

«Η Επιτυχία 8 μετράει την επιτυχία ενός μαθητή σε οκτώ προσόντα συμπεριλαμβανομένων των μαθηματικών (διπλής βαρύτητας) και των αγγλικών (διπλής βαρύτητας), τρία περαιτέρω προσόντα που μετρούν στο αγγλικό απολυτήριο (EBacc) και επιπλέον τρία προσόντα που μπορεί να είναι τα GCSE προσόντα (συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων του EBacc) ή τεχνικά βραβεία από τον εγκεκριμένο κατάλογο του DfE ⁷⁹ .» ⁸⁰ Ωστόσο, αν και η εικόνα και αποτελεσματικότητα γενικά της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχει βελτιωθεί σημαντικά, το κενό μεταξύ των διαφορετικών σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης⁸¹ έχει διευρυνθεί, καθώς επίσης μια παρόμοια εικόνα μεγάλων διαφορών παρουσιάζεται και στην επιτυχία στις εξετάσεις για το αγγλικό απολυτήριο. Σίγουρα, στηριζόμενη στα ευρήματα της παρούσας αναφοράς⁸², τα αίτια για τις έντονες αυτές

---

⁷⁷ Όπως αναφέρεται στο κείμενο του Τμήματος Εκπαίδευσης: “Secondary accountability measures: Guide for maintained secondary schools, academies and free schools”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/583857/Progress_8_school_performance_measure_Jan_17.pdf, (web:22.3.2017)

⁷⁸ Όπως αναφέρεται στο κείμενο του Τμήματος Εκπαίδευσης: “Secondary accountability measures: Guide for maintained secondary schools, academies and free schools”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/583857/Progress_8_school_performance_measure_Jan_17.pdf, (web:22.3.2017)

⁷⁹ Department for Education

⁸⁰ Όπως αναφέρεται στο κείμενο του Τμήματος Εκπαίδευσης: “Secondary accountability measures: Guide for maintained secondary schools, academies and free schools”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/583857/Progress_8_school_performance_measure_Jan_17.pdf, (web:22.3.2017)

⁸¹ Έντονες διαφορές παρουσιάζονται μεταξύ των σχολείων του Βορρά και της ενδοχώρας και των αντίστοιχων των νότιων και ανατολικών περιοχών της Αγγλίας

⁸² Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”,

διαφοροποιήσεις οφείλονται και στον τρόπο λειτουργίας του κάθε σχολείου. Παραδείγματος χάριν δεν ασκούνταν έντονη πίεση από τους διευθυντές και το εκπαιδευτικό προσωπικό στους ικανούς μαθητές. Οι ίδιοι οι μαθητές επιθυμούσαν να αντιμετωπίζουν περισσότερες προκλήσεις στο σχολικό περιβάλλον που θα τους κινητοποιούσαν και ωθούσαν ώστε να επιτύχουν τους προσωπικούς τους στόχους. Συγκεκριμένα, «μερικά σχολεία παρείχαν περισσότερες προκλήσεις μέσω του προγράμματος σπουδών με την παρότρυνση μελέτης τριών επιστημών και δύο γλωσσών.»⁸³ Τα αξιοσημείωτα αποτελέσματα εφαρμογής ενός ευρύτερου προγράμματος σπουδών γίνονται φανερά, λαμβάνοντας ως παράδειγμα δύο συγκεκριμένα σχολεία. «Στο Bedford Free School, οι πιο ικανοί μαθητές πραγματοποιούν καλή πρόοδο συνολικά και ιδιαιτέρως στα Αγγλικά, στις κλασικές σπουδές και γλώσσες. Οι ευκαιρίες στο “βελτιωμένο πρόγραμμα μαθημάτων” του σχολείου αναπτύσσουν σημαντικές γνώσεις, δεξιότητες και προσόντα στην ηγεσία, στη δύναμη και επίλυση προβλημάτων, καθώς και στην αύξηση των προσδοκιών τους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσα από ένα σημαντικό εύρος ευκαιριών όπως “η λειτουργία Oxbridge” και τα προγράμματα STEM (φυσική, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά)».⁸⁴ Επίσης πολύ θετικά αποτελέσματα παρατηρήθηκαν και στην Highcrest Academy. «Οι πιο ικανοί μαθητές σημείωσαν καλή πρόοδο στα περισσότερα μαθήματα στην Highcrest Academy. Αυτοί αναγνωρίστηκαν μόλις έγιναν μέλη του σχολείου και η πρόδοός τους παρακολουθήθηκε στενά από ακαδημαϊκούς συμβούλους. Οι μαθητές συνδέθηκαν με τις προκλήσεις σε όλα τα μαθήματα. Οι εκπαιδευτικοί έχουν επίγνωση της ανάγκης να εξασφαλίσουν ότι στους μαθητές προσφέρθηκαν κατάλληλα απαιτητικές εργασίες στα μαθήματα. Το 2015, πάνω από το ένα τρίτο των εξετάσεων GCSEs βαθμολογήθηκαν με A*, A ή B».⁸⁵ «Το υψηλό ποσοστό των βαθμών A* και A στην Αγγλική λογοτεχνία τον προηγούμενο χρόνο επίσης δείχνει καλή επιτυχία από τους περισσότερους μαθητές.»⁸⁶ Συμπερασματικά παρατηρείται λοιπόν, πως όταν το ανθρώπινο δυναμικό του εκάστοτε σχολείου είναι δεσμευμένο σε έναν κοινό σκοπό και ομαδικό όραμα,

---

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:22.3.2017)

⁸³ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:22.3.2017)

⁸⁴ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:22.3.2017)

⁸⁵ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:22.3.2017)

⁸⁶ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:29.3.2017)

αυτό έχει θετική επίδραση και στους μαθητές του σχολείου. Αλλά όχι μόνο στα αποτελέσματα των εξετάσεων, στις οποίες καταγράφονται υψηλές επιδόσεις, αλλά και στην απόκτηση δεξιοτήτων και προσόντων που ενδυναμώνουν τη προσωπικότητα του μαθητή και τον καθιστούν πιο ανταγωνιστικό και προετοιμασμένο για την ακαδημαϊκή πορεία που πιθανόν να ακολουθήσει ή μετέπειτα για την εισαγωγή του στην αγορά εργασίας.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να προσφέρεται από τα σχολεία και το εκπαιδευτικό προσωπικό στους μαθητές που έχουν δυνατότητες αλλά προέρχονται από μη προνομιούχο περιβάλλον, φτωχό σε νέα ερεθίσματα, προκειμένου να σημειώσουν ανάλογη καλή πρόοδο με τους συμμαθητές τους και να έχουν καλές ευκαιρίες απασχόλησης στο μέλλον. Για τους μαθητές αυτούς λοιπόν, «η ποιότητα της διδασκαλίας και η αποφασιστικότητα ενός σχολείου να ασκεί πίεση και να προκαλεί αυτούς τους μαθητές είναι απαραίτητο αν επρόκειτο να αντιληφθούν τις δυνατότητές τους.»⁸⁷ Τα βήματα αυτά είναι σημαντικό να γίνουν άμεσα και μεθοδικά καθώς παρατηρείται υψηλό ποσοστό των μαθητών αυτών που αποτυγχάνουν στις εξετάσεις του αγγλικού απολυτηρίου, και αυτό σίγουρα αποτελεί μεγάλο εμπόδιο για τη μετέπειτα θετική εξέλιξή τους. Άρα μεγάλη ηθική ανταμοιβή για τους εκπαιδευτικούς και τους διευθυντές και υψηλή επιτυχία ενός σχολείου θεωρείται όταν τα παιδιά που προέρχονται από μη προνομιούχο οικογενειακό περιβάλλον επιτυγχάνουν να εισαχθούν στα πιο δημοφιλή και ανταγωνιστικά πανεπιστημιακά ιδρύματα και έπειτα καταρτίζονται και ακολουθούν επαγγέλματα με γόητρο και μέλλον στην σύγχρονη, απαιτητική αγορά εργασίας.

Όταν όμως παρατηρούνται καλά ή εξαιρετικά αποτελέσματα των μαθητών στις εξετάσεις, χρειάζεται να πραγματοποιηθεί και η απαραίτητη αξιολόγηση προκειμένου να εντοπιστούν οι υπεύθυνοι παράγοντες που οδήγησαν στα αποτελέσματα αυτά. Γι' αυτό το λόγο «επιθεωρητές από τη νοτιο-δυτική περιοχή πήραν συνέντευξη από τους διευθυντές από 172 σχολεία δευτεροβάθμιας στην περιοχή για να κατανοήσουν καλύτερα την πρακτική που υπήρξε επιτυχημένη σε εκείνες τις περιοχές που έχουν αυξήσει την επιτυχία των μη προνομιούχων μαθητών».⁸⁸ Από τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αυτής αναδύθηκαν κυρίως τρεις αρχές-πρακτικές που “ευθύνονται” για τα θετικά αυτά αποτελέσματα. Αρχικά να μην αντιμετωπίζονται οι μαθητές επιλεκτικά ή ως ομοιογενή ομάδα ατόμων ως προς τη πριμοδότησή τους. Δεύτερον οι επιθεωρητές παρατήρησαν πως οι μη προνομιούχοι μαθητές σημείωναν πιο θετικά αποτελέσματα και λειτουργούσαν καλύτερα όταν έχουν μια πιο καλή εικόνα-προφίλ στο σχολείο. Και τρίτον για να συντελεστεί το παραπάνω (η απόκτηση δηλαδή καλής εικόνας των μειονεκτούντων μαθητών), τα σχολεία διορίζουν έναν ηγέτη και τον

---

⁸⁷ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:29.3.2017)

⁸⁸ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

επιφορτίζουν με την αρμοδιότητα να καθοδηγεί τους μαθητές αυτούς ώστε να σχηματίσουν το δικό τους κοινωνικό προφίλ και να τους υποστηρίξει στις μαθησιακές προσπάθειές τους. Επίσης σημαντική βοήθεια στην αντιμετώπιση των σοβαρών προβλημάτων και προκλήσεων που καλείται να δράσει το σχολείο, ώστε να στηρίξει εν τέλει και την εκπαίδευση των μαθητών αποτελούν τα διοικητικά όργανα της τοπικής κοινότητας. Το σχολείο οφείλει να διατηρεί συχνή και ουσιαστική επικοινωνία με τους τοπικούς φορείς και μαζί να βρίσκουν καινοτόμες ιδέες και λύσεις στα προβλήματα σχολείου και κοινότητας καθώς η κοινωνία και το σχολείο συνδέονται άμεσα. Αυτή η συνεργασία θεωρείται απαραίτητη στις υποβαθμισμένες περιοχές που έχουν να λύσουν πιο σοβαρά προβλήματα. «Στις ενέργειες που έκαναν μερικά από τα σχολεία της έρευνας για να αναπτύξουν την κατανόηση και τη δέσμευση με την κοινότητα περιλαμβάνονταν:

- ο έλεγχος δεξιοτήτων που περιελάμβαναν μια μέτρηση “γνώσης της τοπικής κοινότητας”
- η επάνδρωση ανθρώπων που εργάζονται στη τοπική κοινότητα οι οποίοι θα μπορούσαν να συσχετίσουν τις πληροφορίες από το σχολείο με τις οικογένειες και αντίστροφα
- η επάνδρωση διευθυντών από μικρές τοπικές εταιρίες και τοπικές θρησκευτικές οργανώσεις
- η ενθάρρυνση των διευθυντών-γονέων να μοιράζονται πληροφορίες εξίσου από τη κοινότητα και προς τη κοινότητα, και να συνεισφέρουν στους υψηλότερους στόχους.»⁸⁹

Ένας παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά την πρόοδο και επιτυχία των μαθητών, όντας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είναι η ανεπιτυχής μετάβαση από το δημοτικό στο επόμενο επίπεδο εκπαίδευσης. Αυτό οφείλεται κυρίως στο ότι οι μαθητές εισέρχονται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με ανεπαρκείς γνώσεις ή δεξιότητες ή στην εικόνα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αυτή καθ’ εαυτή που είναι μεταβλητή. Αυτό το φαινόμενο δημιουργεί, όπως είναι φυσικό, μεγάλη ανησυχία εξίσου σε γονείς μαθητών και σε διευθυντές. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αυτό χρειάζεται να ληφθούν κάποια μέτρα. «Οι ηγέτες της δευτεροβάθμιας συμφώνησαν ότι οι αλλαγές στο πρόγραμμα σπουδών και η αξιολόγηση στο στάδιο-κλειδί 2 παρουσίασαν σημαντικές προκλήσεις για τη μετάβαση στα αγγλικά και τα μαθηματικά αυτή τη χρονιά. Ενώ τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχουν απαντήσει σε αυτές τις προκλήσεις με διαφορετικούς τρόπους, ένα κοινό χαρακτηριστικό ήταν η επαναξιολόγηση των μαθητών της έβδομης χρονιάς για να ελέγξουν το επίπεδό τους κατά την είσοδο. Αυτές οι εξετάσεις συχνά πραγματοποιούνταν μετά τις μεγάλες καλοκαιρινές διακοπές, όταν οι μαθητές είχαν ένα σημαντικό διάλειμμα από τη σχολική ζωή. Τα σχολεία της δευτεροβάθμιας συχνά χρησιμοποίησαν τα αποτελέσματα από τις εξετάσεις αυτές για να τοποθετήσουν τους μαθητές σε ομάδες ικανοτήτων, εδραιώνοντας πιθανώς τις χαμηλότερες προσδοκίες,

---

⁸⁹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

συγκεκριμένα για μερικούς μη προνομιούχους μαθητές.»⁹⁰ Το κλειδί ώστε να διασφαλιστεί η ομαλή και επιτυχής μετάβαση από τη πρωτοβάθμια στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι η ύπαρξη ουσιαστικής, άμεσης και τακτικής επικοινωνίας μεταξύ των σχολείων των δύο αυτών βαθμίδων, ώστε να γνωρίζουν εγκαίρως τις γνώσεις αλλά και τις ελλείψεις των μαθητών. «Η μετάβαση στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ήταν πιο επιτυχής όπου τα σχολεία ήταν σε θέση να χτίσουν γρήγορα στις πληροφορίες σχετικά με τις επιτυχίες των μαθητών. Αυτό σήμαινε αποτελεσματική μεταφορά γνώσης από τα σχολεία της πρωτοβάθμιας στα σχολεία της δευτεροβάθμιας σχετικά με την αύξηση του επιπέδου προσδοκιών στο τέλος των σχολείων της πρωτοβάθμιας, και ευκρινή επικοινωνία σχετικά με το πώς να μοιράζονται πληροφορίες αξιολόγησης εν απουσία επιπέδων.»⁹¹ Ένα δίκτυο που στοχεύει σε αυτά τα αποτελέσματα είναι το Cotswold Edge Teaching Alliance (CETA). Το CETA, όπως αναφέρεται και στην επίσημη ιστοσελίδα του, είναι μια συνεργασία σχολείων και ιδρυμάτων (περιλαμβάνει πέντε σχολεία πρωτοβάθμιας και πέντε δευτεροβάθμιας) που έχει ως σκοπό να μοιράζεται καλές πρακτικές μεταξύ των σχολείων του δικτύου τους αλλά και με άλλα σχολεία που χρειάζονται την υποστήριξή τους. Καλές πρακτικές στη διδασκαλία, τη μάθηση, την ηγεσία και να φέρει την αριστεία και εξαιρετικά αποτελέσματα στα σχολεία της και όλα αυτά να επιτευχθούν μέσω της ομαδικής εργασίας, της έρευνας, της εκπαίδευσης και της υποστήριξης. Σύμφωνα με την ετήσια αναφορά του Ofsted όλοι οι διευθυντές των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εντόπισαν και συμφώνησαν από κοινού σε πρακτικές και γνώσεις που έπρεπε να αποκτηθούν από όλους τους μαθητές ή να ενισχυθούν και οι οποίες ήταν απαραίτητες για τη μετάβαση. Συγκεκριμένα, «συμφώνησαν ότι δεν θα υπήρχαν βασικής γραμμής δοκιμές και, αντίθετα, παράλληλα θα χρησιμοποιούν τις πληροφορίες των εξετάσεων στο τέλος του σταδίου-κλειδί: • κάθε μαθητής αξιολογεί τη δική του γνώση, δεξιότητες και κατανόηση σε μια ειδικά σχεδιασμένη έρευνα • κάθε εκπαιδευτικός τάξης του δημοτικού σχολείου επίσης ολοκληρώνει την ίδια έρευνα, χρησιμοποιώντας μέρα με τη μέρα τα κριτήρια αξιολόγησης του δημοτικού σχολείου, που θα έχουν συμφωνηθεί μέσω της ένωσης • στους μαθητές του έκτου έτους επίσης τους ανατίθενται ένα “πακέτο δώρων” που εμπεριέχουν τρεις εργασίες– μία για Αγγλικά, μία για μαθηματικά και μία για φυσική– τα οποία θα ολοκληρώνονται πριν από τις διακοπές, για να διασφαλίζει ότι οι μαθητές επιτυγχάνουν όσο καλύτερο είναι πιθανό.»⁹² Αυτός

---

⁹⁰ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

⁹¹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

⁹² Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

ήταν ένας τρόπος για να εντοπιστούν οι λόγοι που οδηγούσαν στη διαφοροποίηση της επιτυχίας μεταξύ των μαθητών που εισέρχονταν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. «Για μερικούς μαθητές υπάρχει ένα υψηλό ρίσκο αποτυχίας εξαιτίας πολλαπλών παραγόντων όπως το να προέρχονται από χαμηλό εισοδηματικό υπόβαθρο, να έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και/ή μαθησιακές δυσκολίες και να είναι από μια εθνική ομάδα που έχει χαμηλότερη επιτυχία.»⁹³ Έτσι οι αρμόδιοι επιθεωρητές διεξήγαγαν έρευνα και παρακολούθησαν σχολεία στα οποία φοιτούν μαθητές με διαφορετικά χαρακτηριστικά, όπως αυτά που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Μαθητές που ενώ σημείωναν υψηλά ποσοστά επιτυχίας στο δημοτικό σχολείο, στη συνέχεια, μόλις εισέρχονταν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση η επιτυχία και οι επιδόσεις τους παρουσίαζαν καθοδική πορεία. Οι περιοχές, στις οποίες διεξήχθη η έρευνα ήταν το Knowsley, το Wolverhampton, το Haringey και το Manchester. «Τα σχολεία της δευτεροβάθμιας στις περιοχές αυτές, με πολύ λίγες εξαιρέσεις, δεν ήταν σε θέση να αναπαράγουν την ποιότητα της υποστήριξης, καθοδήγησης και φροντίδας που προσφέρθηκε από τα σχολεία της πρωτοβάθμιας. Τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θεωρήθηκαν από γονείς, διευθυντές και υπαλλήλους ως πολύ μεγάλα και εξαιρετικά απρόσωπα. Σε δύο από τις τοπικές αρχές, τα σχολεία ανέπτυξαν ένα μοντέλο της χρονιάς 7/8 πιο στενά συνδεδεμένο στις παροχές της πρωτοβάθμιας για να διευκολύνουν την καλή μετάβαση για τους πιο ευάλωτους μαθητές τους. Εφόσον η αποτελεσματική μετάβαση είναι μια συνεχής πρόκληση σε πολλά σχολεία της δευτεροβάθμιας, τα σχολεία (συστεγαζόμενα) που προσφέρουν πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση κάτω από την ίδια στέγη πρέπει να είναι μια ευκαιρία για να αναπτύξουν τις πρακτικές. Στον υπάρχων τομέα, τα συστεγαζόμενα σχολεία αντιπροσωπεύουν ένα πολύ μικρό, αλλά αυξανόμενο, ποσοστό σχολείων. Κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών, έχει υπάρξει μια σταθερή αύξηση των συστεγαζόμενων σχολείων, με 47 να ανοίγουν εντός της περιόδου.»⁹⁴ Αυτή η πρακτική με την ίδρυση συστεγαζόμενων σχολείων συμβάλλει σημαντικά και θετικά στην ομαλή μετάβαση από το πρώτο επίπεδο εκπαίδευσης στο δεύτερο και επιχειρούν να την ακολουθήσουν αρκετά ιδρύματα όπως η Ακαδημία Oakfield με τη δημιουργία και αξιοποίηση κατάλληλων και αλληλένδετων αναλυτικών προγραμμάτων. Τα προγράμματα αυτά για να αποτελέσουν δυνατό σημείο των σχολείων αυτών και κατ' επέκταση της εκπαίδευσης στο σύνολό της χρειάζεται να αντιστοιχίζονται με τις ανάγκες, ικανότητες και ενδιαφέροντα των μαθητών, ώστε να έχουν και τα ανάλογα αποτελέσματα. Ωστόσο και στα σχολεία αυτά υπάρχουν εξαιρέσεις, καθώς κάποια δεν αξιοποιούν σωστά ή και καθόλου τα έμφυτα πλεονεκτήματά τους ώστε να καθοδηγήσουν υποστηρικτικά τους μαθητές τους προς την επιτυχία. Συμπερασματικά στα σχολεία που αξιολογήθηκαν ως ανεπτυγμένα και επιτυχημένα σχολεία

⁹³ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

⁹⁴ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

παρατηρούνται, όπως είναι φυσικό, κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Συγκεκριμένα, «στα σχολεία αυτά, οι ηγέτες:

- σχεδίασαν, διοίκησαν και αξιολόγησαν ένα πρόγραμμα σπουδών που φρόντιζε σημαντικά για τις ανάγκες διαφορετικών μαθητών και πρόσφερε επιλογές στα 16 έτη που συμφωνούσαν σε μεγάλο βαθμό με τις ανάγκες των μαθητών
- ανέπτυξαν την προετοιμασία για το επόμενο στάδιο των σπουδών ή της απασχόλησης των μαθητών
- πέτυχαν καλή διδασκαλία με μεγαλύτερη συνέπεια ακριβώς απέναντι από το πρόγραμμα σπουδών
- αύξησαν την επικέντρωση σε μοντέρνες ξένες γλώσσες
- φρόντισαν πως η υποστήριξη ήταν άμεσα διαθέσιμη όπου οι μαθητές έμεναν πίσω
- ανέπτυξαν τη γνώση του αντικειμένου των εκπαιδευτικών μέσω αποτελεσματικής επαγγελματικής ανάπτυξης προκειμένου να διανείμουν ένα καλύτερο πρόγραμμα σπουδών
- επέκτειναν την πολιτισμική και άλλες δραστηριότητες εμπλουτισμού με συλλόγους, ταξίδια και ευκαιρίες για περαιτέρω μάθηση μετά το σχολείο.»⁹⁵

Όσον αφορά το πρόγραμμα σπουδών, συγκεκριμένες αλλαγές το κατέστησαν πιο επαρκές και κατάλληλο. Αυτές περιελάμβαναν:

- την αύξηση της επικέντρωσης στην ανάπτυξη του αλφαριθμητισμού και του επιπέδου των μαθηματικών γνώσεων και δεξιοτήτων σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών
- ενθάρρυναν στους μαθητές μια ώριμη αντανάκλαση και μια βαθύτερη γνώση του γνωστικού αντικειμένου, εφάρμοσαν στρατηγικές παρεμβάσεις για να αποτρέψουν την αποτυχία. Αυτά τα σχολεία είχαν μια ισχυρή έμφαση στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των μαθητών.»⁹⁶

Αν και έχουν γίνει σημαντικά βήματα για την ανάπτυξη της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως έχει γίνει φανερό από την αξιολόγηση που έχει πραγματοποιηθεί σε πολλά σχολεία της βαθμίδας αυτής, υπάρχει ακόμη μεγάλο περιθώριο ανάπτυξης καθώς χρειάζεται να επιτευχθεί ένας από τους βασικότερους σκοπούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: η ουσιαστική προετοιμασία των μαθητών και εν δυνάμει φοιτητών και μελλοντικών πολιτών για την εισαγωγή και ανταπόκριση στη τριτοβάθμια εκπαίδευση αρχικά και στον χώρο εργασίας στη συνέχεια. «Προκειμένου οι μαθητές να είναι καλά προετοιμασμένοι για τη μελλοντική απασχόληση, το αναλυτικό πρόγραμμα πρέπει να τους δίνει πρόσβαση στην εκπαίδευση που

---

⁹⁵ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

⁹⁶ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

περιλαμβάνει μαθήματα σχετικά με τις επιχειρήσεις όπως εκπαίδευση στα οικονομικά, δραστηριότητες για να αναπτύξουν συμπεριφορά και ηθική ποιότητα, και καλή πληροφόρηση σταδιοδρομίας, συμβουλευτική και καθοδήγηση».⁹⁷ Σύμφωνα με την ίδια πηγή, τα αποτελέσματα, έπειτα από τις αξιολογήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε κάποια σχολεία σχετικά με το πώς αυτά προωθούσαν την επαγγελματική αποκατάσταση των μαθητών μέσα από προγράμματα μαθητείας, έδειξαν ότι τα προγράμματα αυτά διαφοροποιούνταν σε μεγάλο βαθμό από σχολείο σε σχολείο. Κυρίως από τα προγράμματα μαθητείας και πρακτικής άσκησης ωφελούνταν οι μαθητές, των οποίων οι γονείς είχαν ανεπτυγμένο δίκτυο κοινωνικών σχέσεων και επαφών και μπορούσαν εύκολα να εξασφαλίσουν μια καλή θέση πρακτικής στα παιδιά τους. Έτσι όμως μειώνονταν οι μελλοντικές επαγγελματικές ευκαιρίες των υπόλοιπων μαθητών. Προκειμένου λοιπόν να ισοσταθμιστούν οι ευκαιρίες για όλους τους μαθητές χρειάζεται το εκάστοτε σχολείο να αναπτύξει δίκτυα συνεργασίας με διάφορους φορείς και επιχειρήσεις για να εξασφαλίσει θέσεις για όλους τους μαθητές. Στην ανάπτυξη αποτελεσματικών δικτύων συνεργασίας μεταξύ σχολείων και επιχειρήσεων ή τοπικών/εθνικών φορέων εμφανίζονται πολλά πρακτικά εμπόδια. Πολλά σχολεία ανέφεραν πως συχνά υπήρχαν προβλήματα στην επικοινωνία και κατανόηση σχετικά με τις διαδικασίες που έπρεπε να ακολουθήσουν οι συνεργάτες και των δύο πλευρών για τα προγράμματα μαθητείας. Αυτό οφείλονταν στο ότι δεν υπήρχε ένα κοινό, για όλα τα σχολεία, στρατηγικό πλάνο για την ανάπτυξη προγραμμάτων πρακτικής άσκησης αλλά ούτε εξωτερικοί συνεργάτες, εξειδικευμένοι σε αυτά τα θέματα ώστε να βοηθήσουν στις διαδικασίες αυτές. Άλλο ένα εμπόδιο ήταν η γεωγραφική θέση κάποιων σχολείων που ήταν απομονωμένα και δεν μπορούσαν να πραγματοποιήσουν τέτοια προγράμματα. Το πιο σημαντικό εμπόδιο όμως είναι η λανθασμένη νοοτροπία πως η πανεπιστημιακή εκπαίδευση είναι μια ανώτερη μορφή εκπαίδευσης και αντίθετα πως η τεχνολογική εκπαίδευση αφορά και προορίζεται μόνο για τους μαθητές με χαμηλότερες σχολικές επιδόσεις και βαθμούς, νοοτροπία που κυριαρχεί έντονα και στη χώρα μας.

Πολύ καλές εναλλακτικές επιλογές για όσους μαθητές επιθυμούν να ακολουθήσουν τεχνικά επαγγέλματα αποτελούν οι πανεπιστημιακές τεχνικές σχολές (university technical colleges) και τα λεγόμενα “studio schools”, ακαδημίες για μαθητές 14 έως 19 ετών. «Αυτά (studio schools) προσφέρουν μια ποικιλία ακαδημαϊκών, διδακτικών και επαγγελματικών προσόντων, μάθηση μέσω επιχειρηματικών έργων όπως αμειβόμενες θέσεις πρακτικής άσκησης με τοπικούς εργοδότες.»⁹⁸ Επίσης και τα “university technical colleges” σημειώνουν ανοδική πορεία, καθώς αυξάνονται σταθερά με τη πάροδο του χρόνου. «Η ισχυρή ηγεσία, ιδιαίτερα της διδασκαλίας, το πρόγραμμα μαθημάτων και εργασία εταιρικών σχέσεων, μπορούν να οδηγήσουν σε

---

⁹⁷ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

⁹⁸ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2015/16”, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

αποτελεσματική πρόβλεψη για εκείνους που επιθυμούν να ακολουθήσουν μια τεχνική ή επαγγελματική πορεία. Εκείνα τα UTCs⁹⁹ που κρίθηκαν ως καλά ή εξαιρετικά μοιράζονταν παρόμοιες δυνάμεις και χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων:

- επιχειρηματικό ήθος και κουλτούρα υψηλών στόχων και προσδοκιών εξίσου για προσωπικό και μαθητές
- προσεκτικά σχεδιασμένο και εξειδικευμένο πρόγραμμα σπουδών, με ιδιαίτερη έμφαση στο να εξοπλίζουν τους μαθητές με τεχνικές γνώσεις για να καλύψουν τις ελλείψεις των τοπικών δεξιοτήτων
- ισχυρά συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης
- εντυπωσιακά δεδομένα προορισμού δείχνοντας πως οι μαθητές έχουν επιτύχει τις σχετικές ικανότητες που τους καθιστά ικανούς να αναπτύξουν πρόοδο στο επόμενο στάδιο της εκπαίδευσής τους ή σε μία δουλειά
- εξαιρετικές διασυνδέσεις σχεδιασμένες με τοπικούς ή εθνικούς εργοδότες που προσφέρουν στους μαθητές εμπειρία στον πραγματικό κόσμο μέσω καλά οργανωμένης πρακτικής άσκησης
- υποδειγματική καθοδήγηση επαγγελματικού προσανατολισμού
- καλά εξοπλισμένα εργαστήρια
- ισχυρή ανάπτυξη στην παιδεία και στην αριθμητική που ενισχύει την καλή πρόοδο στις τεχνικές πτυχές του προγράμματος σπουδών
- τακτική, κατατοπιστική ανατροφοδότηση από τους συνεργάτες των επιχειρήσεων σχετικά με την πρόοδο των μαθητών.»¹⁰⁰

Ωστόσο πολλά UTCs παρουσιάζουν μικρό αριθμό μαθητών που σπουδάζουν σε αυτά και κάποια τείνουν να κλείσουν ή έχουν ήδη κλείσει. Αυτό το φαινόμενο οφείλεται στη λανθασμένη κοινή άποψη πως τα κολέγια αυτά, στο σύνολό τους, δεν προσφέρουν υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και πρέπει να επιλέγονται ως λύση μόνο για μαθητές που έχουν χαμηλές σχολικές επιδόσεις ή προβληματική συμπεριφορά. Επίσης τα κολέγια αυτά, σε κάποιες περιπτώσεις δυσκολεύονται να βρουν εκπαιδευτικό προσωπικό με εξειδικευμένες γνώσεις που θα μπορέσει να "υπηρετήσει" το εξειδικευμένο πρόγραμμα σπουδών που έχει σχεδιάσει. Όλα αυτά τα εμπόδια καθώς και η έλλειψη κάποιων χαρακτηριστικών που αναφέραμε παραπάνω (τα χαρακτηριστικά που διαθέτουν τα UTCs που έχουν αξιολογηθεί ως καλά ή εξαιρετικά) υποβαθμίζουν την εικόνα των κολεγίων αυτών και έτσι πολλοί γονείς μαθητών δεν τα επιλέγουν, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο ένα φαύλο κύκλο.

---

⁹⁹ Πανεπιστημιακές τεχνικές σχολές (university technical colleges)

¹⁰⁰ Όπως αναφέρεται στην επίσημη ετήσια αναφορά του Ofsted: "The Annual Report of Her Majesty's Chief Inspector of Education, Children's Services and Skills 2015/16", https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/574186/Ofsted_annual_report_education_and_skills_201516_web-ready.pdf, (web:31.3.2017)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.4: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Μέσω των επιθεωρήσεων που πραγματοποιούνται στο σχολείο ερευνάται η ύπαρξη των εξής χαρακτηριστικών: «

- (α) η ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται στο σχολείο,
- (β) πόσο η εκπαίδευση που παρέχεται στο σχολείο ανταποκρίνεται στις ανάγκες του εύρους των μαθητών του σχολείου ,
- (γ) τα εκπαιδευτικά πρότυπα που επιτυγχάνονται στο σχολείο,
- (δ) η ποιότητα της ηγεσίας και της διαχείρισης του σχολείου, συμπεριλαμβανομένου του αν οι οικονομικοί πόροι που διατέθηκαν στο σχολείο διαχειρίστηκαν αποτελεσματικά,
- (ε) η πνευματική, ηθική, κοινωνική και πολιτισμική ανάπτυξη των μαθητών του σχολείου,
- (στ) η συμβολή του σχολείου στην ευημερία των μαθητών εκείνων.»¹⁰¹

Οι επιθεωρήσεις του Ofsted πραγματοποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα και συγκεκριμένα «εντός πέντε σχολικών ετών από το τέλος του σχολικού έτους κατά το οποίο έλαβε χώρα ο τελευταίος έλεγχος.»¹⁰²

Το Ofsted διεξάγει αξιολόγηση κινδύνου προκειμένου να επικεντρωθεί σε σημεία υψίστης σημασίας ώστε στο τέλος να επιτύχει τα βέλτιστα αποτελέσματα. «Κατά τη διεξαγωγή αξιολόγησης κινδύνου, το Ofsted αναλύει:

- την ακαδημαϊκή επιτυχία των μαθητών στο πέρασμα του χρόνου, λαμβάνοντας εξίσου υπόψιν την επίτευξη και την πρόοδο
- την παρακολούθηση των μαθητών
- τα αποτελέσματα κάθε επιθεώρησης, όπως οι επιθεωρήσεις έρευνας, που διεξήχθησαν από την Ofsted από την τελευταία τακτική επιθεώρηση
- τις απόψεις των γονέων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εμφανίζονται στο Parent View, ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο για τους γονείς
- την άμβλυνση των καταγγελιών σχετικά με το σχολείο που αναφέρονται στο Ofsted από τους γονείς
- οποιεσδήποτε άλλες σημαντικές ανησυχίες που έρχονται στην προσοχή του Ofsted.»¹⁰³

---

¹⁰¹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (11.5.2017)

¹⁰² Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (11.5.2017)

¹⁰³ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (11.5.2017)

Καθώς η αξιολόγηση είναι μια σύνθετη και δύσκολη διαδικασία, προκειμένου να πραγματοποιηθεί με επιτυχία και οι επιθεωρητές να καταλήξουν σε ορθές κρίσεις και συμπεράσματα, το Ofsted χρειάζεται αρχικά κάποιες σημαντικές πληροφορίες για το σχολείο που “εξετάζεται”. Οι πληροφορίες αυτές και τα έγγραφα που θα ζητήσει το Ofsted, θα βοηθήσει τους επιθεωρητές να αποκτήσουν μια αρχική και πλήρη εικόνα για το εκάστοτε σχολείο που επρόκειτο να αξιολογηθεί.

«Το Ofsted θα λάβει υπόψη του μια ποικιλία στοιχείων κατά τη λήψη αποφάσεων, συμπεριλαμβάνοντας τα δημοσιευμένα δεδομένα απόδοσης, πληροφορίες της ετήσιας απόδοσης του σχολείου και εργάζεται σε βιβλία και φακέλους των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που κρατούνται σε ηλεκτρονική μορφή. Παρόλ’ αυτά, περιττές ή εκτενείς συλλογές της αξιοσημείωτης εργασίας των μαθητών δεν απαιτούνται για την επιθεώρηση.»¹⁰⁴ Ιδιαίτερη σημασία επίσης δίνεται στον τομέα της διδασκαλίας και μάθησης προκειμένου να εξετάσουν αν ο τρόπος που χρησιμοποιείται φέρει τα βέλτιστα αποτελέσματα. «Το Ofsted συνήθως θα περιμένει να δει στοιχεία της παρακολούθησης της διδασκαλίας και μάθησης και της σύνδεσής του με τη διαχείριση των επιδόσεων των εκπαιδευτικών και τα πρότυπα των εκπαιδευτικών, αλλά αυτό πρέπει να είναι πληροφορίες που το σχολείο χρησιμοποιεί συνήθως και όχι πρόσθετα στοιχεία που δημιουργούνται για την επιθεώρηση.»¹⁰⁵ Επομένως ο υπεύθυνος της επιθεώρησης χρειάζεται να προβεί σε μια καλή προετοιμασία πριν την διεξαγωγή της αξιολόγησης, η οποία θα εγγυηθεί και την εγκυρότητα των συμπερασμάτων της αξιολόγησης. Γνωρίζοντας οι επιθεωρητές την προηγούμενη κατάσταση του σχολείου και τις αλλαγές που έχει πραγματοποιήσει κατά το διάστημα που ακολούθησε μετά την τελευταία αξιολόγηση, θα μπορέσει να αξιολογήσει σωστά την πρόοδο που έχει δείξει. «Ο προγραμματισμός θα ενημερωθεί από την ανάλυση:

- της προηγούμενης αναφοράς επιθεώρησης
- των ευρημάτων οποιασδήποτε πρόσφατης έρευνας και/ή των επιστολών παρακολούθησης της Ofsted
- των απαντήσεων από το Parent View, τη διαδικτυακή έρευνα του Ofsted που είναι διαθέσιμη για τους γονείς
- των ζητημάτων που εγείρονται ή των ευρημάτων από την έρευνα των σχετικών καταγγελιών σχετικά με το σχολείο (οι επιθεωρητές δεν ερευνούν μεμονωμένες καταγγελίες αλλά πρέπει να εξετάζουν τυχόν ευρύτερα ζητήματα που θέτει η καταγγελία

---

¹⁰⁴ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (11.5.2017)

¹⁰⁵ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (11.5.2017)

- των πληροφοριών που είναι διαθέσιμες από την πύλη πληροφοριών του παρόχου (PIP), συμπεριλαμβανομένων τυχόν προειδοποιητικών ειδοποιήσεων που εκδίδονται στα διατηρούντα σχολεία¹⁰⁶
- της περίληψης των κυριότερων σημείων και περιοχών για ανάπτυξη της πιο πρόσφατης αναφοράς επιθεώρησης του Ofsted που αφορά τις σχετικές διατάξεις της τοπικής αρχής για την προστασία των παιδιών, αυτό μπορεί να είναι είτε μια αυτοδύναμη επιθεώρηση είτε μέρος της ευρύτερης επιθεώρησης των υπηρεσιών για τα παιδιά που χρειάζονται βοήθεια και προστασία, τα παιδιά που φροντίζουν και τα άτομα που εγκαταλείπουν τη φροντίδα
- των πληροφοριών στην ιστοσελίδα του σχολείου (λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες κυβερνητικές απαιτήσεις για τα διατηρούντα σχολεία και τις συμφωνίες χρηματοδότησης των ακαδημιών και τη μη θεσπισμένη καθοδήγηση) συμπεριλαμβάνοντας την στρατηγική της για τα ασφάλιστρα των μαθητών (συμπεριλαμβανομένης της λογικής και αξιολόγησης), στα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, η φυσική αγωγή και τα αθλητικά ασφάλιστρα, στα σχολεία της δευτεροβάθμιας στο έβδομο έτος η προσαύξηση στη λογοτεχνία και την αριθμητική, το θεσπισμένο μοίρασμα με τους γονείς των πληροφοριών του αναλυτικού προγράμματος (έτσι ώστε ο επικεφαλής επιθεωρητής μπορεί να ξεκινήσει να εκτιμά το εύρος και την ισορροπία του σχολικού αναλυτικού προγράμματος και αν είναι πιθανό να προωθήσει την προετοιμασία και την εκτίμηση της ζωής στη σύγχρονη Βρετανία, την ενημερωτική αναφορά για τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (SEN)¹⁰⁷, την ύπαρξη και καταλληλότητα της διασφάλισης της καθοδήγησης, και τις πληροφορίες σχετικά με την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και άλλες πληροφορίες για τους γονείς
- των πληροφοριών από την ιστοσελίδα RAISE, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης και των αποκλεισμών, του πίνακα ελέγχου και της έκθεσης για την προστιθέμενη αξία του επιπέδου 3 (L3VA)
- κάθε άλλων πληροφοριών δημοσίως διαθέσιμων ή διαθέσιμων από τα αρμόδια ενδιαφερόμενα μέρη¹⁰⁸ όπως οι περιφερειακοί επίτροποι σχολείων, οι τοπικές κοινότητες, το Τμήμα Εκπαίδευσης (DfE)¹⁰⁹ και η αστυνομία.»¹¹⁰

Οι απαραίτητες αυτές πληροφορίες, έγγραφα και αναφορές-εκθέσεις που αφορούν άμεσα το σχολείο πρέπει να είναι διαθέσιμες για τους επιθεωρητές στο αρχικό στάδιο της επιθεώρησης καθώς είναι καίριας σημασίας για μια εύστοχη αξιολόγηση. Επίσης είναι πολύ σημαντικό να αναπτυχθούν σχέσεις συνεργασίας μεταξύ του ανθρώπινου δυναμικού του κάθε σχολείου με την ομάδα επιθεώρησης. Να μπορούν οι

---

¹⁰⁶ Maintained scholls

¹⁰⁷ Special Educational Needs

¹⁰⁸ Stakeholders

¹⁰⁹ Department of Education

¹¹⁰ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (11.5.2017)

εκπαιδευτικοί να θέσουν τυχόν ερωτήματα που αφορούν την καλύτερη διεξαγωγή του μαθήματος, κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων της επιθεώρησης, και εν τέλει οι επιθεωρητές να προσφέρουν την απαραίτητη ανατροφοδότηση. Σε όλες τις διαδικασίες επιθεώρησης πρέπει να είναι παρόντες και να συμμετέχουν ενεργά όλοι οι φορείς που συνδέονται με το σχολικό περιβάλλον, όπως η τοπική κοινότητα, οι πάροχοι, οι εθελοντές ακόμα και το ανθρώπινο δυναμικό άλλων σχολείων με τα οποία συνεργάζεται το εκάστοτε σχολείο που αξιολογείται. Επίσης στο τέλος της αξιολόγησης των μαθημάτων είναι σημαντικό να προγραμματιστούν μεταξύ του υπεύθυνου επιθεωρητή και της σχολικής ομάδας συναντήσεις, προκειμένου οι επιθεωρητές να παράσχουν την απαραίτητη ανατροφοδότηση. Στη διάρκεια των συναντήσεων αυτών, τα δύο μέρη θα έχουν την ευκαιρία να συζητήσουν σχετικά με τις αδυναμίες και τα δυνατά σημεία κάθε εκπαιδευτικού αλλά και για ενέργειες και λεπτομέρειες που θα καταστήσουν το εκπαιδευτικό έργο πιο αποτελεσματικό και κατάλληλο για τις ανάγκες και την ιδιοσυγκρασία των μαθητών.

«Οι επιθεωρητές θα ζητήσουν οι ακόλουθες πληροφορίες να είναι διαθέσιμες κατά την έναρξη της επιθεώρησης:

- μια σύνοψη οποιασδήποτε σχολικής αυτοαξιολόγησης ή ισοδύναμου
- το τρέχον σχέδιο βελτίωσης του σχολείου ή ισοδύναμου, συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε στρατηγικού σχεδιασμού που καθορίζει το μακροπρόθεσμο όραμα για το σχολείο
- το σχολικό χρονοδιάγραμμα, τον τρέχοντα κατάλογο προσωπικού και τις ώρες για τη σχολική μέρα
- οποιεσδήποτε πληροφορίες σχετικά με τις προγραμματισμένες διακοπές σε κανονικές σχολικές ρουτίνες κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης
- το ενιαίο κεντρικό μητρώο των ελέγχων και της αξιολόγησης όλου του προσωπικού που εργάζεται με μαθητές
- μητρώα και ανάλυση εξαιρέσεων, μαθητών που απομακρύνθηκαν, περιστατικών ανάρμοστης συμπεριφοράς και οποιασδήποτε χρήση εσωτερικής απομόνωσης
- μητρώα και ανάλυση συμπεριφορών εκφοβισμού, συμπεριφορά διακρίσεων και προκατειλημμένης συμπεριφοράς, είτε ευθέως είτε πλαγίως, συμπεριλαμβανομένης ρατσιστικής, σεξιστικής, αναπηρίας και ομοφοβικής εκφοβιστικής συμπεριφοράς, χρήση παρεκκλίνουσας γλώσσας και ρατσιστικών περιστατικών
- ένας κατάλογος των παραπομπών που υποβλήθηκαν στο καθορισμένο πρόσωπο για τη διασφάλιση στο σχολείο και εκείνων που στη συνέχεια παραπέμφθηκαν στην τοπική αρχή, μαζί με σύντομες λεπτομέρειες της απόφασης
- ένας κατάλογος όλων των μαθητών που αποτελούν ανοικτές υποθέσεις με υπηρεσίες παιδιού/κοινωνικής μέριμνας και για τους οποίους υπάρχει ένα σχέδιο πολλαπλών οργανισμών
- ενημερωμένη ανάλυση παρουσίας για όλες τις ομάδες μαθητών
- μητρώα της αξιολόγησης της ποιότητας διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης

- πληροφορίες σχετικές με τις ρυθμίσεις διαχείρισης της απόδοσης του σχολείου, συμπεριλαμβανομένων των πιο πρόσφατων αποτελεσμάτων διαχείρισης της απόδοσης και της σχέσης τους με την εξέλιξη των μισθών, σε ανώνυμη μορφή
- τεκμηριωμένες αποδείξεις για το έργο των διοικητών και τις προτεραιότητές τους, συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε γραπτού σχεδίου αντιπροσωπείας για μια ακαδημία σε μια πολυ-ακαδημαϊκή εμπιστοσύνη
- οποιεσδήποτε αναφορές εξωτερικής αξιολόγησης του σχολείου, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε ανασκόπησης της διακυβέρνησης ή χρήσης τη χρηματοδότησης της ασφάλισης των μαθητών.»¹¹¹

Αξιοποιώντας την ίδια πηγή¹¹², οι περισσότερες πληροφορίες που συλλέγει η ομάδα επιθεώρησης και χρησιμοποιεί στη διαδικασία της αξιολόγησης και στην εξαγωγή συμπερασμάτων αφορά τους εξής τομείς:

1. την τυπικότητα και ποιότητα της διδασκαλίας, της μάθησης και της αξιολόγησης
2. τις εργασίες και τις απόψεις των μαθητών σχετικά με την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης σε διάφορα μαθήματα
3. την κατανόηση, δέσμευση και συμμετοχή των μαθητών κατά τη διάρκεια των μαθημάτων
4. το ποσοστό επιτυχίας που έχουν σημειώσει οι μαθητές (πολύ ικανοί, μειονεκτούντες και οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες)
5. τις αναγνωστικές ικανότητες και την πρόοδο που έχουν σημειώσει οι μαθητές σε γνωστικό επίπεδο, κατανόηση και ικανότητες-δεξιότητες
6. την επιτυχία των μαθητών στον ακαδημαϊκό και επαγγελματικό τομέα
7. την ευημερία και την ασφάλεια των μαθητών εντός του σχολικού περιβάλλοντος
8. τις επιδόσεις των μαθητών στα κύρια μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος αλλά και σε εξωσχολικές δραστηριότητες
9. την συμπεριφορά και προσωπική ανάπτυξη των μαθητών
10. τις δράσεις και βελτιώσεις των ηγετών και διευθυντών.

Συνήθως η διαδικασία της αξιολόγησης διαρκεί μία με δύο ημέρες. Κατά τη διάρκεια της ημέρας αυτής και αφού έχει γίνει η κατάλληλη προετοιμασία (συλλογή των απαραίτητων εγγράφων και πληροφοριών, η πρώτη επαφή με τον διευθυντή του εκάστοτε σχολείου και ο σχεδιασμός της στρατηγικής της αξιολόγησης), ξεκινάει η επιθεώρηση. «Οι επιθεωρητές μπορούν να συμμετάσχουν σε:

¹¹¹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (11.5.2017)

¹¹² Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (24.5.2017)

- σύντομες επισκέψεις σε έναν αριθμό μαθημάτων, περνώντας μερικά λεπτά σε καθεμία τάξη
- σύντομες παρατηρήσεις της διδασκαλίας μικρών ομάδων
- παρατήρηση της μάθησης σε μαθήματα, κατά τη διάρκεια των οποίων μπορούν να παρατηρήσουν δραστηριότητες, να συζητήσουν με τους μαθητές σχετικά με το έργο τους και να ελέγξουν το έργο των μαθητών
- να ενταχθούν σε μια τάξη ή σε μια συγκεκριμένη ομάδα μαθητών όπως περνούν από μάθημα σε μάθημα, για να αξιολογήσουν την εμπειρία τους από μια σχολική μέρα ή μέρος μιας σχολικής μέρας. Με αυτόν τον τρόπο, η εμπειρία, η πρόοδος και η μάθηση των μαθητών αυτών μπορεί να κριθεί στο πλαίσιο της εμπειρίας άλλων μαθητών, όπως η συμπεριφορά τους, η στάση τους απέναντι στη μάθηση και η πρόσβασή τους στο πρόγραμμα σπουδών
- κοινές παρατηρήσεις σχετικά με τη διδασκαλία και τη μάθηση που πραγματοποιούνται με τον διευθυντή ή/ και το ανώτερο προσωπικό.»¹¹³

Για να είναι ολοκληρωμένη η επιθεώρηση που διεξάγεται σε ένα σχολείο, είναι σημαντικό να αξιολογούνται και να πραγματοποιούνται επιπλέον συναντήσεις με όλα τα πρόσωπα που μετέχουν στο σχολικό περιβάλλον. Συγκεκριμένα χρειάζεται να αξιολογούνται οι μαθητές, το εκπαιδευτικό προσωπικό, οι διευθυντές, οι γονείς, άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, νέοι εκπαιδευτικοί ή πρακτικάριοι, αν υπάρχουν, πάροχοι και πρόσωπα που συνδέονται άμεσα με την άσκηση διοίκησης και διαχείρισης στο σχολείο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.5: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι επιθεωρητές επικεντρώνονται κυρίως και αξιολογούν τους εξής τομείς: «

- α) συνολική αποτελεσματικότητα
- β) αποτελεσματικότητα ηγεσίας και διαχείρισης
- γ) ποιότητα της διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης
- δ) προσωπική ανάπτυξη, συμπεριφορά και ευημερία
- ε) αποτελέσματα για μαθητές.»¹¹⁴

¹¹³ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (24.5.2017)

¹¹⁴ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (24.5.2017)

Τους τομείς αυτούς αξιολογούν σύμφωνα με μια κλίμακα τεσσάρων σημείων (ο αναλυτικός πίνακας 2 με τους δείκτες για τους πέντε τομείς που αξιολογούνται βρίσκεται στο παράρτημα): «

- βαθμός 1: εξαιρετικό
- βαθμός 2: καλό
- βαθμός 3: απαιτείται βελτίωση
- βαθμός 4: ανεπαρκές.»¹¹⁵

α) Συνολική αποτελεσματικότητα

Ο τομέας της συνολικής αποτελεσματικότητας είναι ένας ευρύς τομέας, όπως γίνεται αντιληπτό και από την ονομασία του, και επικαλύπτει τους υπόλοιπους που αναφέρονται παραπάνω. Έτσι όταν οι επιθεωρητές αξιολογούν τον τομέα αυτό, αξιολογούν και στοιχεία που συνδέονται με τα υπόλοιπα κριτήρια. Επομένως αξιολογεί την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, το κατά πόσον συμφωνεί με τις ανάγκες και το προφίλ των μαθητών αλλά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους όπως σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή αδυναμίες. Για να χαρακτηριστεί το εκάστοτε σχολείο “εξαιρετικό” ως προς το κριτήριο αυτό χρειάζεται όλοι οι δείκτες του να βαθμολογηθούν ως εξαιρετικοί και μόνο ένας ως καλός, αλλά και γι’ αυτόν να υπάρχουν πειστήρια πως σύντομα θα επιτύχει τον τελικό σκοπό και θα χαρακτηριστεί άμεσα εξαιρετικό. Επίσης το σχολείο πρέπει να δρα για να συμβάλλει στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών του (ηθική-πνευματική-κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη) αλλά και να προσφέρει εξαιρετικές υπηρεσίες για την ευημερία και την προστασία τους. Τέλος η ποιότητα της διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης πρέπει να χαρακτηριστεί ως “εξαιρετική”. Η διαφορά ανάμεσα στην κρίση ενός σχολείου, ως προς αυτό το κριτήριο¹¹⁶, ως “εξαιρετικό” ή “καλό” είναι ότι ο δείκτης “ποιότητα της διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης” χρειάζεται να βαθμολογηθεί τουλάχιστον “καλός”. Όταν ένα σχολείο θεωρείται ότι “απατείται βελτίωση”, σχεδόν όλοι οι δείκτες χαρακτηρίζονται ως “χρήζοντες βελτίωσης” ενώ όταν βαθμολογείται ως “ανεπαρκές”, όλοι οι δείκτες κρίνονται ως “ανεπαρκείς”. Όταν δηλαδή ο επιθεωρητής εξάγει κρίσεις για την συνολική αποτελεσματικότητα, παράλληλα χρειάζεται να εξετάσει και τους εξής τομείς, όπως την ποιότητα της διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης, τη συμπεριφορά και ευημερία αλλά και τα αποτελέσματα που επιδεικνύουν οι μαθητές.

---

¹¹⁵ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (24.5.2017)

¹¹⁶ Συνολική αποτελεσματικότητα

β) Αποτελεσματικότητα ηγεσίας και διαχείρισης

Ο εξής τομέας αξιολογείται από τους επιθεωρητές με βάση τα παρακάτω κριτήρια: «

- το όραμα και τη φιλοδοξία των ηγετών και κυβερνήτων¹¹⁷ για το σχολείο και πώς αυτά επικοινωνούνται στο προσωπικό, στους γονείς και στους μαθητές
- το αν οι ηγέτες και κυβερνήτες έχουν δημιουργήσει μια κουλτούρα υψηλών προσδοκιών, φιλοδοξιών και σχολαστικής αριστείας στα οποία η υψηλότερη επιτυχία σε ακαδημαϊκό και επαγγελματικό έργο αναγνωρίζεται ως ζωτικής σημασίας
- το αν οι ηγέτες έχουν τις υψηλότερες προσδοκίες για την κοινωνική συμπεριφορά μεταξύ μαθητών και προσωπικού, έτσι ώστε ο σεβασμός και η ευγένεια να είναι ο κανόνας
- την αυστηρότητα και την ακρίβεια της αυτοαξιολόγησης και πόσο καλά οδηγεί στον προγραμματισμό που εξασφαλίζει συνεχή βελτίωση
- τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και αξιολόγηση του αναλυτικού προγράμματος, εξασφαλίζοντας εύρος και ισορροπία και τον αντίκτυπο της στα αποτελέσματα των μαθητών και στην προσωπική τους ανάπτυξη, συμπεριφορά και ευημερία
- το πόσο καλά το σχολείο υποστηρίζει το τυπικό αναλυτικό πρόγραμμα με εξωσχολικές ευκαιρίες για μαθητές για να επεκτείνουν τις γνώσεις τους και την κατανόηση και να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους σε μια σειρά καλλιτεχνικών, δημιουργικών και αθλητικών δραστηριοτήτων
- το πόσο αποτελεσματικά οι ηγέτες χρησιμοποιούν την κύρια φυσική αγωγή και το ασφάλιστρο για τον αθλητισμό και μετρούν τον αντίκτυπο του στα αποτελέσματα για τους μαθητές και πόσο αποτελεσματικά οι κυβερνήτες τους τηρούν για να λογοδοτήσουν γι' αυτό
- το πόσο καλά το σχολείο προετοιμάζει τους μαθητές θετικά για τη ζωή στη σύγχρονη Βρετανία και προωθεί τις βασικές βρετανικές αξίες της δημοκρατίας, τον κανόνα του νόμου, την ατομική ελευθερία και τον αμοιβαίο σεβασμό και την ανοχή εκείνων που έχουν διαφορετική πίστη και πεποιθήσεις και εκείνων που δεν έχουν πίστη
- την αποτελεσματικότητα των ενεργειών που πραγματοποιούν οι ηγέτες για να διασφαλίσουν και να υποστηρίξουν τις βελτιώσεις στη διδασκαλία, τη μάθηση και την αξιολόγηση και το πόσο αποτελεσματικά οι κυβερνήτες τις κρατούν για να λογοδοτήσουν γι' αυτό
- το πόσο καλά οι ηγέτες εξασφαλίζουν πως το σχολείο διαθέτει εκπαιδευτικό προσωπικό με κίνητρο, σεβασμό και αποτελεσματικότητα για την παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης σε όλους τους μαθητές και πόσο αποτελεσματικά οι κυβερνήτες τους κάνουν να λογοδοτούν γι' αυτό
- την ποιότητα της συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών στην αρχή και στο μέσο της σταδιοδρομίας τους και αργότερα, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης ικανότητας ηγεσίας και του τρόπου με τον οποίο οι ηγέτες και οι διοικητές χρησιμοποιούν τη διαχείριση των

---

¹¹⁷ Άτομα που σχετίζονται άμεσα με την άσκηση εξουσίας στο σχολείο

επιδόσεων για την προώθηση της αποτελεσματικής πρακτικής σε όλο το σχολείο

- το πόσο αποτελεσματικά οι ηγέτες παρακολουθούν την πρόοδο ομάδων μαθητών για να διασφαλίσουν ότι κανένας δεν μένει πίσω και δεν αποτυγχάνει, και πόσο αποτελεσματικά οι κυβερνήτες τους κρατούν να λογοδοτούν γι 'αυτό
- το πόσο καλά οι ηγέτες και κυβερνήτες συνεργάζονται με τους γονείς, τους φροντιστές και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη και οργανισμούς για να υποστηρίξουν όλους τους μαθητές
- το πόσο αποτελεσματικά οι ηγέτες χρησιμοποιούν την πρόσθετη χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένης της πριμοδότησης των μαθητών, και μετρούν την επίδρασή τους στα αποτελέσματα για τους μαθητές, και πόσο αποτελεσματικά οι κυβερνήτες τους κρατούν να λογοδοτούν γι 'αυτό
- την αποτελεσματικότητα των κυβερνήτων στην εκπλήρωση των βασικών τους υποχρεωτικών καθηκόντων και του τρόπου με τον οποίο έχουν δεσμευθεί για την ανάπτυξή τους ως κυβερνήτες, προκειμένου να βελτιώσουν την απόδοσή τους
- το πόσο καλά οι ηγέτες και οι κυβερνήτες προωθούν όλες τις μορφές ισότητας και ενθαρρύνουν καλύτερη κατανόηση και σεβασμό για ανθρώπους όλων των θρησκειών (και εκείνων που δεν έχουν πίστη), των φυλών, των φύλων, των ηλικιών, των αναπηριών και των σεξουαλικών προσανατολισμών (και άλλων ομάδων με προστατευμένα χαρακτηριστικά), μέσω των λέξεων, των ενεργειών και της επιρροής μέσα στο σχολείο και ευρύτερα στην κοινότητα
- την αποτελεσματικότητα της προστασίας
- την αποτελεσματικότητα του έργου των ηγετών και διοικητών για να αυξήσουν την συνείδηση και να κρατούν τους μαθητές ασφαλείς από κινδύνους και καταχρήσεις, σεξουαλική εκμετάλλευση, ριζοσπαστικοποίηση και τον εξτρεμισμό και τι κάνει το προσωπικό όταν υποψιάζεται ότι οι μαθητές είναι ευάλωτοι σε αυτά τα θέματα.»¹¹⁸

Επιπλέον στοιχεία για την επίδραση της ηγεσίας και διαχείρισης, θα συλλέξουν οι επιθεωρητές και από τις συναντήσεις που θα πραγματοποιηθούν με τους ηγέτες και τους διοικητές αλλά και από τις πληροφορίες που θα λάβουν μέσω των ερωτηματολογίων (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, όπως το Parent View) που θα συμπληρώσουν προσωπικό και γονείς. Αρμοδιότητα των ηγετών και διοικητών του σχολείου είναι να “είναι πανταχού παρόντες”, να συντρέχουν στο έργο τους και να συμβουλεύουν το προσωπικό και όλα τα μέλη του σχολικού περιβάλλοντος όταν το έχουν ανάγκη. Μέσα από τη δική τους συμπεριφορά και ενέργειες θα μπορέσουν να εδραιώσουν μια κουλτούρα συνεργασίας, αλληλοκατανόησης και ομαδικότητας στο σχολείο, που μαζί με άλλους παράγοντες θα οδηγήσει το σχολείο αυτό στην αριστεία.

---

¹¹⁸ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (24.5.2017)

Εάν μετά την επιθεώρηση διαπιστωθεί ότι οποιοδήποτε κριτήριο του τομέα αυτού παρουσιάζει αδυναμίες, οι επιθεωρητές προτείνουν μια εξωτερική επιθεώρηση, η οποία θα έχει βοηθητικό και αναπτυξιακό ρόλο και όχι χαρακτήρα αξιολόγησης και κριτικής. Αρχικά για να χαρακτηριστεί, στον τομέα αυτό, ένα σχολείο ως εξαιρετικό χρειάζεται να παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά: «

1. ηγέτες και διοικητές έχουν δημιουργήσει μια κουλτούρα η οποία επιτρέπει στους μαθητές και το προσωπικό να υπερέχουν. Δεσμεύονται ακλόνητα να θέτουν μεγάλες προσδοκίες για τη συμπεριφορά των μαθητών και του προσωπικού. Οι σχέσεις μεταξύ προσωπικού και μαθητών είναι υποδειγματικές.
2. ηγέτες και διοικητές εστιάζουν συνεχώς στη βελτίωση των αποτελεσμάτων για όλους τους μαθητές, αλλά κυρίως για τους μειονεκτούντες μαθητές. Είναι ασυμβίβαστοι στη φιλοδοξία τους.
3. οι ενέργειες του σχολείου έχουν εξασφαλίσει ουσιαστική βελτίωση στην πρόοδο για τους μειονεκτούντες μαθητές. Η πρόοδος αυξάνεται μέσω του αναλυτικού προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των αγγλικών και των μαθηματικών.
4. οι διοικητές συστηματικά προκαλούν τους ανώτερους ηγέτες ώστε η αποτελεσματική ανάπτυξη του προσωπικού και των πόρων, συμπεριλαμβανομένης της χορηγίας των μαθητών, της χρηματοδότησης της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού, της χρηματοδότησης προσέλευσης εκπαίδευσης ανάγνωσης και αριθμητικής για το έτος 7 και της χρηματοδότησης ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, να εξασφαλίζει εξαιρετικά αποτελέσματα για τους μαθητές. Οι διοικητές δεν αποφεύγουν να αμφισβητούν τους ηγέτες σχετικά με τις διακυμάνσεις των αποτελεσμάτων για τις ομάδες μαθητών και μεταξύ των μειονεκτούντων και άλλων μαθητών σε εθνικό επίπεδο.
5. διοικητές και ηγέτες έχουν μια βαθιά, ακριβή κατανόηση της αποτελεσματικότητας του σχολείου που ενημερώνεται από τις απόψεις των μαθητών, των γονέων και του προσωπικού. Χρησιμοποιούν αυτή (την πληροφόρηση) για να συνεχίσουν να βελτιώνουν το σχολείο, εστιάζοντας στον αντίκτυπο των δράσεών τους σε βασικούς τομείς.
6. ηγέτες και διοικητές χρησιμοποιούν εντατική διαχείριση απόδοσης που οδηγεί στην επαγγελματική ανάπτυξη και ενθαρρύνει, θέτει προκλήσεις και υποστηρίζει την ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Η διδασκαλία είναι αποτελεσματική σε υψηλό επίπεδο εντός του σχολείου.
7. το προσωπικό αναδεικνύει και συζητά τον τρόπο με τον οποίο διδάσκει. Αισθάνονται βαθιά εμπλεκόμενοι στην επαγγελματική τους εξέλιξη. Οι ηγέτες έχουν δημιουργήσει ένα κλίμα στο οποίο οι εκπαιδευτικοί κινητοποιούνται και τους δίνεται εμπιστοσύνη για να αναλάβουν ρίσκα και να καινοτομούν με σωστό τρόπο για τους μαθητές τους.
8. το ευρύ και ισορροπημένο πρόγραμμα μαθημάτων εμπνέει τους μαθητές να μαθαίνουν. Η ποικιλία των μαθημάτων βοηθάει τους μαθητές να αποκτήσουν γνώσεις, κατανόηση και δεξιότητες σε όλες τις πτυχές της εκπαίδευσης,

- συμπεριλαμβανομένων των κλασικών σπουδών και της γλωσσικής, μαθηματικής, επιστημονικής, τεχνικής, κοινωνικής, φυσικής και καλλιτεχνικής μάθησης.
9. η πνευματική, ηθική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των μαθητών και, εντός αυτής, η προώθηση των θεμελιωδών βρετανικών αξιών, βρίσκονται στο επίκεντρο του σχολικού έργου.
  10. οι ηγέτες προωθούν την ισότητα των ευκαιριών και της ποικιλομορφίας εξαιρετικά καλά, για τους μαθητές και το προσωπικό, έτσι ώστε το ήθος και η κουλτούρα όλου του σχολείου προλαμβάνει κάθε μορφή άμεσης ή έμμεσης μεροληπτικής συμπεριφοράς. Ηγέτες, προσωπικό και μαθητές δεν ανέχονται προκατειλημμένα συμπεριφορά
  11. η ασφάλεια είναι αποτελεσματική. Ηγέτες και διευθυντές έχουν δημιουργήσει μια κουλτούρα επαγρύπνησης όπου προωθείται ενεργά η ευημερία των μαθητών. Οι μαθητές υπολογίζονται και αισθάνονται ασφαλείς. Το προσωπικό είναι εκπαιδευμένο να αναγνωρίζει πότε ο μαθητής μπορεί να βρίσκεται σε κίνδυνο παραμέλησης, κακοποίησης ή εκμετάλλευσης και αναφέρει τις ανησυχίες τους. Οι ηγέτες και το προσωπικό εργάζονται αποτελεσματικά με εξωτερικούς συνεργάτες για να υποστηρίξουν τους μαθητές, οι οποίοι βρίσκονται σε κίνδυνο ή οι οποίοι αποτελούν το αντικείμενο ενός σχεδίου πολλαπλών οργανισμών.
  12. το έργο των ηγετών για να προστατεύσουν τους μαθητές από την ριζοσπαστικοποίηση και τον εξτρεισμό είναι εξαιρετική. Οι ηγέτες ανταποκρίνονται γρήγορα όταν οι μαθητές είναι ευάλωτοι σε αυτά τα θέματα. Η υψηλής ποιότητας κατάρτιση αναπτύσσει την επαγρύπνηση, αυτοπεποίθηση και την ικανότητα του προσωπικού για να αμφισβητήσει τις απόψεις των μαθητών και να ενθαρρύνει τη συζήτηση.»¹¹⁹

Δεύτερον, για να κριθεί ένα σχολείο ως καλό, είναι σημαντικό οι σχέσεις μεταξύ των μελών του σχολείου, δηλαδή διευθυντών, εκπαιδευτικών και μαθητών να είναι θετικές. Μόνο με αυτόν τον τρόπο το σχολείο και εξελίσσεται και επίσης υποστηρίζεται η επιτυχία όλων των μαθητών και ιδιαίτερα των μαθητών που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες. Επίσης οι ηγέτες και διευθυντές του σχολείου χρειάζεται να παρακολουθούν προσεκτικά κάθε σχολική διαδικασία ώστε να εντοπίζουν και να κατανοούν τυχόν αδυναμίες και αστοχίες και να τις αντιμετωπίζουν άμεσα, και έπειτα να διαδίδουν τις καλές πρακτικές σε όλο το σχολείο αλλά να τις μοιράζονται και με άλλα σχολεία. Ο διοικητής του εκάστοτε σχολείου επίσης ενθαρρύνει την συνεχή επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών καθώς γνωρίζει πως αξιοποιώντας οι εκπαιδευτικοί τις νέες γνώσεις που αποκτούν στη διδασκαλία τους θα φέρουν καλύτερα αποτελέσματα για τους μαθητές. Αλλά παράλληλα οφείλει να είναι αυστηρός και να υπενθυμίζει σε όλα τα μέλη του

---

¹¹⁹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (24.5.2017)

σχολείου ότι οφείλουν να είναι υπεύθυνοι στο έργο που επιτελούν και εάν εμφανίζονται προβλήματα να είναι υπόλογοι γι' αυτά και να αναγνωρίζουν το δικό τους μερίδιο ευθύνης. Επίσης το σχολείο χρειάζεται να προσφέρει στους μαθητές τους ένα ευρύ και με ποικιλία πρόγραμμα μαθημάτων αλλά να μην επικεντρώνεται μόνο στην απόκτηση γνώσεων αλλά επίσης να προετοιμάζει πραγματικά τους μαθητές για το μέλλον τους, κάνοντάς τους σωστούς και ενημερωμένους πολίτες αλλά και καλούς και προοδευτικούς ανθρώπους με αξίες και ιδανικά. Τέλος υψίστης σημασίας θεωρείται και η προστασία των μαθητών από κινδύνους και απειλές που μπορούν να έχουν πολύ βαρύ αντίκτυπο στην εξέλιξή τους.

Στηριζόμενη στην ίδια πηγή¹²⁰, ένα σχολείο θεωρείται ότι χρειάζεται βελτίωση σε επίπεδο ηγεσίας και διαχείρισης όταν βέβαια η ηγεσία δεν είναι αποτελεσματική στον βαθμό που χρειάζεται, διαθέτει όμως ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα ασφάλειας των μαθητών.

«Η ηγεσία και η διαχείριση είναι πιθανόν να είναι ανεπαρκείς εάν ισχύουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:

- η ικανότητα για εξασφάλιση περαιτέρω βελτίωσης είναι χαμηλή και οι βελτιώσεις που έχουν κάνει ηγέτες και διοικητές είναι μη βιώσιμοι, έχουν εφαρμοστεί πολύ αργά ή εξαρτώνται υπερβολικά από την εξωτερική υποστήριξη
- οι ηγέτες δεν κάνουν αρκετά για να αντιμετωπίσουν την χαμηλού επιπέδου διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση, η οποία παρεμποδίζει σημαντικά την πρόοδο των μαθητών, ιδιαίτερα εκείνων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ή που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και/ ή αναπηρίες.
- οι ηγέτες δεν γνωρίζουν ή δεν λαμβάνουν αποτελεσματικά μέτρα για να σταματήσουν τη μείωση της προόδου των μειονεκτούντων μαθητών.
- το μη ισορροπημένο και ανεπαρκώς διδαγμένο πρόγραμμα μαθημάτων αποτυγχάνει να καλύψει τις ανάγκες των μαθητών ή συγκεκριμένων ομάδων μαθητών.
- το φάσμα των μαθημάτων είναι περιορισμένο και δεν προετοιμάζει τους μαθητές για τις ευκαιρίες, ευθύνες και εμπειρίες της ζωής στη σύγχρονη Βρετανία.
- οι ηγέτες δεν πραγματοποιούν αποτελεσματικά βήματα για να εξασφαλίσουν καλή συμπεριφορά από τους μαθητές και συνεκτική προσέγγιση της πειθαρχίας.
- ηγέτες και διοικητές, μέσω του λόγου τους, των ενεργειών και της επιρροής τους, ευθέως και/ή εμμέσως, υπονομεύουν ή αποτυγχάνουν να προωθήσουν την ισότητα και τις ευκαιρίες. Δεν προλαμβάνουν τη μεροληπτική συμπεριφορά και τις προκατειλημμένες δράσεις και αντιλήψεις

---

¹²⁰ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (24.5.2017)

- η προστασία είναι αναποτελεσματική. Οι κανονισμοί του σχολείου για την προστασία των μαθητών δεν συμφωνούν με τις νομικές απαιτήσεις, ή προκαλούν σοβαρούς λόγους ανησυχίας ή δεν λαμβάνονται επαρκή μέτρα για την αντιμετώπιση των αδυναμιών μετά από σοβαρό περιστατικό.
- οι ηγέτες και οι διοικητές δεν προστατεύουν τους μαθητές από τη ριζοσπαστικοποίηση και τις εξτρεμιστικές απόψεις όταν οι μαθητές είναι ευάλωτοι σε αυτά. Η πολιτική και η πρακτική είναι κακές, πράγμα που σημαίνει ότι οι μαθητές διατρέχουν κίνδυνο.»¹²¹

γ) Ποιότητα της διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης

Οι επιθεωρητές αξιολογούν την ποιότητα της διδασκαλίας, της μάθησης και της αξιολόγησης σύμφωνα με τα παρακάτω συγκεκριμένα κριτήρια: «

1. τηρούνται τα πρότυπα των εκπαιδευτικών
2. οι εκπαιδευτικοί και το υπόλοιπο προσωπικό έχουν σταθερά υψηλές προσδοκίες για το τι κάθε μαθητής μπορεί να επιτύχει, συμπεριλαμβανομένων το πιο ικανών και των μειονεκτούντων μαθητών
3. οι εκπαιδευτικοί και το υπόλοιπο προσωπικό έχουν μια ασφαλή αντίληψη της ηλικιακής ομάδας με την οποία εργάζονται και έχουν την ανάλογη γνώση του αντικειμένου (ή του μαθήματος) η οποία είναι λεπτομερής και επικοινωνείται καλά στους μαθητές
4. οι πληροφορίες για την αξιολόγηση συγκεντρώνονται από την εξέταση του τι γνωρίζουν, καταλαβαίνουν και μπορούν να κάνουν ήδη οι μαθητές, και ενημερώνονται από τους γονείς τους/ προηγούμενους παρόχους ως απαραίτητο στα πρώτα τους χρόνια
5. οι πληροφορίες της αξιολόγησης χρησιμοποιούνται για να σχεδιάσουν τις κατάλληλες στρατηγικές διδασκαλίας και μάθησης, συμπεριλαμβανομένων του να αναγνωρίζουν τους μαθητές που μένουν πίσω στη μάθησή τους ή αυτών που χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη, επιτρέποντας στους μαθητές να σημειώσουν καλή πρόοδο και να επιτύχουν ικανοποιητικά
6. εκτός από την περίπτωση των πολύ μικρών, οι μαθητές καταλαβαίνουν πως να βελτιωθούν ως αποτέλεσμα της χρήσιμης ανατροφοδότησης, γραπτής ή προφορικής, από τους εκπαιδευτικούς
7. η δέσμευση του σχολείου με τους γονείς, τους φροντιστές και τους εργοδότες τους βοηθά να καταλάβουν πώς τα παιδιά και οι εκπαιδευόμενοι τα καταφέρνουν σε σχέση με τα πρότυπα της επιθεώρησης και τι χρειάζεται να κάνουν για να βελτιωθούν
8. η ισότητα των ευκαιριών και η αναγνώριση της διαφορετικότητας προωθούνται μέσω της διδασκαλίας και της μάθησης

---

¹²¹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (24.5.2017)

9. τα αγγλικά, τα μαθηματικά και οι απαραίτητες δεξιότητες για να λειτουργήσουν ως ένα οικονομικά ενεργό μέλος της βρετανικής κοινωνίας προωθούνται μέσω της διδασκαλίας και της μάθησης.»¹²²

Οι απαραίτητες πληροφορίες για την αξιολόγηση του τομέα αυτού, συλλέγονται παρακολουθώντας οι επιθεωρητές τους μαθητές κατά τη διάρκεια του μαθήματος και συζητώντας μαζί τους για τις εργασίες τους. Επίσης παρακολουθούν σε ποιο βαθμό συμβάλλουν οι εκπαιδευτικοί και τα υπόλοιπα μέλη του ανθρώπινου δυναμικού του σχολείου στην πρόοδο και τις επιδόσεις όλων των μαθητών.

Για να αξιολογήσουν έναν τομέα χρειάζεται να πραγματοποιηθεί ένας ενδεδειγμένος έλεγχος, λαμβάνοντας υπόψη τους οι καθηγητές πολλά καίρια σημεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Χρειάζεται οι επιθεωρητές να παρατηρήσουν εάν γίνονται γνωστές και πώς αξιοποιούνται οι πληροφορίες των μαθητών από το ένα σχολείο στο άλλο και από το ένα εκπαιδευτικό στάδιο στο επόμενο ώστε η μετάβασή τους να είναι ομαλή και επιτυχής και να προληφθούν ή να αντιμετωπιστούν εγκαίρως τυχόν αδυναμίες τους. Επίσης ελέγχουν αν οι εργασίες που ανατίθενται στους μαθητές είναι κατάλληλες για την ηλικία τους και όσο απαιτητικές χρειάζεται ώστε να θέτουν προκλήσεις στους μαθητές. Κρίσιμες είναι και οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται από τις συζητήσεις με τους μαθητές, το εκπαιδευτικό προσωπικό αλλά και όλο το ανθρώπινο δυναμικό του εκάστοτε σχολείου που βρίσκεται υπό τη διαδικασία επιθεώρησης αλλά και οι απόψεις που έχουν σχετικά με τη διδασκαλία, τη μάθηση και την αξιολόγηση. Τον λεπτομερή έλεγχο των εργασιών που τίθενται να φέρουν εις πέρας οι μαθητές, χρειάζεται να ακολουθούν διερευνητικές συζητήσεις με τους μαθητές, ώστε να γίνονται γνωστές και οι απόψεις των ίδιων των μαθητών για τη χρησιμότητα των εργασιών που αναλαμβάνουν αλλά και οι εκπαιδευτικές τους εμπειρίες. Οι εργασίες δηλαδή θα πρέπει να βελτιώνουν το γνωστικό επίπεδο των μαθητών όσο και τις δεξιότητές τους, να προκαλούν το ενδιαφέρον των μαθητών ώστε οι ίδιοι να δεσμεύονται και να προσπαθούν να τις ολοκληρώσουν με επιτυχία και στο τέλος να τους παρέχεται η κατάλληλη ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευτικούς. Επίσης όσον αφορά την αξιολόγηση και τον αντίκτυπό της στους μαθητές, για να είναι ακριβής πρέπει οι εκπαιδευτικοί να την χρησιμοποιούν αρχικά για να διερευνήσουν τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών και έπειτα, βλέποντας τα τελικά αποτελέσματα και τα γνωστικά τους κεκτημένα, να εξακριβώνουν το μέγεθος της προόδου που έχουν σημειώσει. Επίσης η αξιολόγηση είναι ένα εργαλείο ανασχεδιασμού της διδασκαλίας ώστε να οδηγήσει τους μαθητές στα βέλτιστα αποτελέσματα. Στο τέλος κάθε σταδίου-κλειδιού δηλαδή, μπορούν να έχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι μια πλήρη εικόνα για το τι έχει καταλάβει, τι γνωρίζει και τι μπορεί να κάνει κάθε μαθητής. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δείξουν οι επιθεωρητές στην αξιολόγηση της διδασκαλίας δύο βασικών μαθημάτων του προγράμματος σπουδών: της γλώσσας (ανάγνωση, γραπτός λόγος και προφορική επικοινωνία) και των

---

¹²² Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (24.5.2017)

μαθηματικών. Όσον αφορά τις γλωσσικές ικανότητες των μαθητών, χρειάζεται οι επιθεωρητές να παρακολουθήσουν ικανούς και μειονεκτούντες μαθητές να διαβάζουν κείμενα κατάλληλα για την ηλικία τους αλλά και να συζητήσουν μαζί τους τα προβλήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και κατά πόσον τους προσφέρεται η κατάλληλη υποστήριξη από τους εκπαιδευτικούς. Διαφορετικά οι δυσκολίες στην ανάγνωση μπορεί να συνεχιστούν και σε τάξεις της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και να δυσκολέψουν τη μετέπειτα εξέλιξή τους. Στην αξιολόγηση των μαθηματικών ικανοτήτων των μαθητών, η οποία γίνεται μέσω της παρατήρησης της διεξαγωγής του μαθήματος, των εργασιών των μαθητών και των τελικών αποτελεσμάτων, είναι σημαντικό οι επιθεωρητές να ενημερωθούν αν παρέχεται το απαραίτητο υποβοηθητικό υλικό. Στους ικανούς μαθητές είναι σημαντικό να παρέχονται περίπλοκα προβλήματα για επιπλέον δική τους εξάσκηση, ενώ στους πιο αδύναμους μαθητές είναι σημαντικό να παγιώνεται το ήδη διδαγμένο υλικό μέσω επιπλέον εξάσκησης και ασκήσεων πριν προχωρήσουν σε νέα ύλη.

Για να χαρακτηριστεί ένα σχολείο ως εξαιρετικό ως προς αυτόν τον τομέα, πρέπει να χαρακτηρίζεται από τα παρακάτω: «

- οι εκπαιδευτικοί καταδεικνύουν βαθιά γνώση και κατανόηση των θεμάτων που διδάσκουν. Χρησιμοποιούν ερωτήσεις πολύ αποτελεσματικά και καταδεικνύουν τους τρόπους με τους οποίους οι μαθητές σκέφτονται το περιεχόμενο του θέματος. Αναγνωρίζουν τις κοινές παρανοήσεις των μαθητών και ενεργούν για να εξασφαλίσουν πως διορθώνονται
- οι εκπαιδευτικοί σχεδιάζουν τα μαθήματα πολύ αποτελεσματικά, αξιοποιώντας στο μέγιστο το χρόνο του μαθήματος και συντονίζοντας καλά τους πόρους του μαθήματος. Διαχειρίζονται τη συμπεριφορά των μαθητών πολύ αποτελεσματικά με σαφείς κανόνες που εφαρμόζονται με συνέπεια
- οι εκπαιδευτικοί παρέχουν επαρκή χρόνο για εξάσκηση για να ενσωματώσουν με ασφάλεια τις γνώσεις, την κατανόηση και τις δεξιότητες των μαθητών. Εισάγουν προοδευτικά το περιεχόμενο του θέματος και συνεχώς απαιτούν περισσότερα από τους μαθητές. Οι εκπαιδευτικοί εντοπίζουν και υποστηρίζουν κάθε μαθητή που μένει πίσω, και επιτρέπει σε όλους σχεδόν να καλύψουν τη διαφορά
- οι εκπαιδευτικοί ελέγχουν την κατανόηση των μαθητών συστηματικά και αποτελεσματικά στα μαθήματα, προσφέροντας σαφώς κατευθυνόμενη και έγκαιρη υποστήριξη
- οι εκπαιδευτικοί παρέχουν στους μαθητές σχολαστική ανατροφοδότηση, σύμφωνα με την πολιτική αξιολόγησης του σχολείου, σχετικά με το τι μπορούν να κάνουν οι μαθητές για να βελτιώσουν τη γνώση, την κατανόηση και τις δεξιότητές τους. Οι μαθητές χρησιμοποιούν αποτελεσματικά αυτή την ανατροφοδότηση
- οι δάσκαλοι θέτουν απαιτητικές εργασίες, σύμφωνα με την πολιτική του σχολείου και κατάλληλες για την ηλικία και το στάδιο των μαθητών, που ενισχύουν τη μάθηση, εμβαθύνουν την κατανόηση και προετοιμάζουν τους μαθητές πολύ καλά για την επόμενη εργασία

- οι εκπαιδευτικοί ενσωματώνουν την ανάγνωση, τη γραφή και την επικοινωνία και, όπου ενδείκνυται, τα μαθηματικά εξαιρετικά καλά σε όλο το πρόγραμμα σπουδών, εξοπλίζοντας όλους τους μαθητές με τις απαραίτητες δεξιότητες για να σημειώσουν πρόοδο. Ειδικότερα για τα μικρότερα παιδιά, η διδασκαλία με φωνητικά είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική για να τους δώσει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν άγνωστες λέξεις
- οι εκπαιδευτικοί είναι αποφασισμένοι ότι οι μαθητές θα επιτύχουν καλά. Ενθαρρύνουν τους μαθητές να προσπαθούν σκληρά, αναγνωρίζουν τις προσπάθειές τους και εξασφαλίζουν ότι οι μαθητές νιώθουν υπερηφάνεια για όλες τις πτυχές της εργασίας τους. Οι καθηγητές έχουν σταθερά υψηλές προσδοκίες από τη στάση όλων των μαθητών στη μάθηση
- οι μαθητές αγαπούν την πρόκληση της μάθησης και είναι ανθεκτικοί απέναντι στην αποτυχία. Είναι περίεργοι, μαθητές που ενδιαφέρονται, που αναζητούν και χρησιμοποιούν νέες πληροφορίες για να αναπτύξουν, να εδραιώσουν και να εμβαθύνουν τις γνώσεις, την κατανόηση και τις δεξιότητές τους. Ακμάζουν στα μαθήματα και επίσης αναλαμβάνουν τακτικά ευκαιρίες για να μαθαίνουν μέσω εξωσχολικών δραστηριοτήτων
- οι μαθητές είναι πρόθυμοι να μάθουν πώς να βελτιώσουν τη μάθησή τους. Επωφελούνται από τις ευκαιρίες για να χρησιμοποιούν την ανατροφοδότηση, γραπτή ή προφορική, για να βελτιωθούν
- οι γονείς λαμβάνουν σαφείς και έγκαιρες πληροφορίες για το πόσο καλά προοδεύει το παιδί τους και για το πόσο καλά λειτουργεί το παιδί τους σε σχέση με τα αναμενόμενα πρότυπα. Οι γονείς λαμβάνουν καθοδήγηση σχετικά με το πώς να υποστηρίξουν το παιδί τους για να βελτιωθεί
- οι εκπαιδευτικοί μπορούν γρήγορα να αμφισβητήσουν τα στερεότυπα και τη χρήση υποτιμητικής γλώσσας στα μαθήματα και γύρω από το σχολείο. Οι πόροι και οι στρατηγικές διδασκαλίας αντικατοπτρίζουν και αξιοποιούν την ποικιλομορφία των εμπειριών των μαθητών και παρέχουν στους μαθητές μια ολοκληρωμένη κατανόηση των ανθρώπων και των κοινοτήτων πέρα από την άμεση εμπειρία τους.»¹²³

Τα ίδια σχεδόν κριτήρια ισχύουν για να θεωρηθεί ένα σχολείο “καλό”. Καίριας σημασίας είναι ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός σχεδιασμός και η παραγωγική χρήση κάθε διδακτικής ώρας στον μέγιστο βαθμό. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εργάζονται συνεργατικά με τους μαθητές. Να τους βοηθούν δηλαδή να είναι δεσμευμένοι στους στόχους τους, να σχεδιάζουν προσεκτικά τη διδασκαλία τους με τρόπο και περιεχόμενο που συμφωνεί με τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών και να προσφέρουν επαρκή χρόνο στους μαθητές ώστε να κατακτούν σε βάθος τις γνώσεις που διδάσκονται. Στη διερεύνηση σχετικά με το τι έχουν κατανοήσει οι μαθητές και τι γνωρίζουν βοηθά ιδιαίτερα η χρήση ερωτηματολογίων.

¹²³ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (1.6.2017)

Έτσι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ανακαλύψουν τις δυνατότητες των μαθητών αλλά και ποιά σημεία έχουν παρανοήσει οι μαθητές ή χρειάζονται περισσότερη εξάσκηση. Έπειτα από τις αξιολογήσεις που διενεργούν οι εκπαιδευτικοί προσφέρουν ανατροφοδότηση στους μαθητές ώστε οι ίδιοι να καταλάβουν αλλά και να προσπαθήσουν να βρουν τρόπους ώστε να βελτιωθούν. Επίσης οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να εμφυσήσουν στους μαθητές θετική στάση απέναντι στη μάθηση αλλά και να αντιμετωπίζουν ακόμα και την αποτυχία ως μια ευκαιρία να διδαχθούν από τα λάθη τους και να “κυνηγούν” συνεχώς νέες ευκαιρίες για απόκτηση γνώσεων. Τέλος απαραίτητο θεωρείται να παρέχουν οι εκπαιδευτικοί αναλυτική ενημέρωση στους γονείς για την πρόοδο που σημειώνουν τα παιδιά τους αλλά και, εκτός από την προσφορά γνώσεων, να ενδιαφέρονται να καλλιεργήσουν μια κουλτούρα ισότητας και σεβασμού στο περιβάλλον του σχολείου. Όσον αφορά τα σχολεία που χρειάζονται βελτίωση, ο τομέας της διδασκαλίας, μάθησης και αξιολόγησης δεν κρίνεται ακόμη σε καλό επίπεδο.

«Η διδασκαλία, η εκμάθηση και η αξιολόγηση είναι πιθανόν ανεπαρκείς εάν ισχύουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:

- η διδασκαλία δεν σχεδιάζεται σωστά
- η ασθενής πρακτική αξιολόγησης σημαίνει πως η διδασκαλία δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μαθητών
- οι μαθητές ή συγκεκριμένες ομάδες σημειώνουν ανεπαρκή πρόοδο διότι η διδασκαλία δεν αναπτύσσει τις γνώσεις τους, την κατανόηση και τις δεξιότητές τους επαρκώς
- οι μαθητές δεν μπορούν να επικοινωνήσουν, να διαβάσουν, να γράψουν ή να εφαρμόσουν τα μαθηματικά όπως πρέπει, έτσι ώστε να μην κάνουν επαρκή πρόοδο στις γνώσεις τους, την κατανόηση και τις δεξιότητές τους επειδή δεν έχουν πρόσβαση στο πρόγραμμα σπουδών
- οι εκπαιδευτικοί δεν προάγουν αποτελεσματικά την ισότητα των ευκαιριών ή την κατανόηση της διαφορετικότητας και έτσι κάνουν διακρίσεις απέναντι στην επιτυχία ατόμων ή ομάδων μαθητών.»¹²⁴

δ) Προσωπική ανάπτυξη, συμπεριφορά και ευημερία

Όσον αφορά την αξιολόγηση του τομέα αυτού, η διαδικασία που ακολουθούν οι επιθεωρητές σε κάποιο βαθμό διαφοροποιείται. Οι επιθεωρητές πρέπει να αξιολογήσουν και να συντάξουν δύο διαφορετικές αναφορές, μία για την συμπεριφορά και μία άλλη σχετικά με την προσωπική ανάπτυξη και την ευημερία. «Όπου οι κρίσεις διαφέρουν, το χαμηλότερο από τα δύο θα καθορίσει τη συνολική κρίση για την προσωπική ανάπτυξη, συμπεριφορά και ευημερία η οποία και καταγράφεται στην έκθεση.»¹²⁵

---

¹²⁴ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (1.6.2017)

¹²⁵ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”,

Ένα σχολείο κρίνεται εξαιρετικό ως πριν τον παραπάνω τομέα όταν συμφωνεί με τους εξής δείκτες: «

- οι μαθητές είναι σίγουροι, με αυτοπεποίθηση μαθητευόμενοι. Οι εξαιρετικές τους στάσεις ως προς τη μάθηση έχουν μια δυνατή, θετική επίδραση στην πρόοδό τους. Είναι υπερήφανοι για τα επιτεύγματά τους και για το σχολείο τους
- οι μαθητές συζητούν με διάλογο θέματα με έναν εξεζητημένο τρόπο, δείχνοντας σεβασμό για τις ιδέες και τις απόψεις των άλλων
- στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η υψηλής ποιότητας, αμερόληπτη καθοδήγηση σταδιοδρομίας βοηθά τους μαθητές να κάνουν ενημερωμένες επιλογές σχετικά με τα μαθήματα που ταιριάζουν στις ακαδημαϊκές τους ανάγκες και φιλοδοξίες. Είναι προετοιμασμένοι για το επόμενο στάδιο της εκπαίδευσής τους, απασχόλησης, αυτο-απασχόλησης ή κατάρτισης
- οι μαθητές κατανοούν πως η εκπαίδευσή τους, τους εξοπλίζει με τις απαραίτητες συμπεριφορές και στάσεις για την επιτυχία στο επόμενο στάδιο εκπαίδευσης, κατάρτισης ή απασχόλησης και για την ενήλικη ζωή τους
- οι μαθητές εκτιμούν την εκπαίδευσή τους και σπάνια χάνουν μια μέρα στο σχολείο. Καμία ομάδα μαθητών δεν είναι σε μειονεκτική θέση λόγω της χαμηλής συμμετοχής. Η προσέλευση των μαθητών που είχαν προηγουμένως εξαιρετικά υψηλά ποσοστά απουσίας αυξάνεται γρήγορα ως προς τον εθνικό μέσο όρο
- η άψογη διαγωγή των μαθητών αντανακλά τις αποτελεσματικές στρατηγικές του σχολείου για την προώθηση υψηλών προτύπων συμπεριφοράς. Οι μαθητές είναι αυτοπειθαρχημένοι. Τα περιστατικά διαταραχής χαμηλού επιπέδου είναι εξαιρετικά σπάνια
- για άτομα ή ομάδες με συγκεκριμένες ανάγκες, υπάρχει διαρκής βελτίωση στην συμπεριφορά των μαθητών. Όπου τα πρότυπα της συμπεριφοράς ήταν ήδη εξαιρετικά, έχουν διατηρηθεί
- οι μαθητές δουλεύουν σκληρά με το σχολείο για την πρόληψη όλων των μορφών εκφοβισμού, συμπεριλαμβανομένου του εκφοβισμού μέσω διαδικτύου και του εκφοβισμού που βασίζεται στις προκαταλήψεις
- προσωπικό και μαθητές αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τις πολύ σπάνιες περιπτώσεις εκφοβιστικής συμπεριφοράς ή/και τη χρήση απαγορευτικής ή επιθετικής γλώσσας
- η ανοιχτή κουλτούρα του σχολείου προωθεί ενεργά όλες τις πτυχές της ευημερίας των μαθητών. Οι μαθητές είναι ασφαλείς και αισθάνονται ασφαλείς όλη την ώρα. Κατανοούν πώς να κρατούν τους εαυτούς τους και τους άλλους ασφαλείς σε διαφορετικές καταστάσεις και περιβάλλον. Εμπιστεύονται τους ηγέτες για να λάβουν ταχεία και κατάλληλη δράση για να επιλύσουν τυχόν ανησυχίες που έχουν

<https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>,
(1.6.2017)

- οι μαθητές μπορούν να εξηγήσουν με ακρίβεια και σιγουριά πώς να κρατούν τους εαυτούς τους υγιείς. Παίρνουν ενημερωμένες επιλογές σχετικά με την υγιεινή διατροφή, τη φυσική κατάσταση και την συναισθηματική και ψυχική τους ευημερία. Έχουν μια κατάλληλη για την ηλικία τους κατανόηση των υγείων σχέσεων και είναι σίγουροι ότι θα παραμείνουν ασφαλείς από κακοποίηση και εκμετάλλευση
- οι μαθητές έχουν μια εξαιρετική κατανόηση του πώς να παραμείνουν ασφαλείς στο διαδίκτυο και από τους κινδύνους της ακατάλληλης χρήσης της κινητής τεχνολογίας και των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης
- η πνευματική, ηθική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των μαθητών τους εξοπλίζει για να είναι συμπονετικοί, προστατευτικοί και δραστήριοι πολίτες στο σχολείο και στην ευρύτερη κοινωνία.»¹²⁶

Σύμφωνα με την ίδια πηγή¹²⁷, σε ένα σχολείο που έχει αξιολογηθεί ως “καλό”, οι μαθητές είναι σίγουροι και υπερήφανοι για το έργο τους και διατηρούν θετική στάση απέναντι στη μάθηση, χαρακτηριστικό το οποίο ενισχύει την πρόδοδό τους. Σέβονται τις απόψεις και ιδέες των άλλων ανθρώπων και εκτιμούν την αξία της εκπαίδευσης που τους παρέχεται. Ακόμα και οι μαθητές που στο παρελθόν είχαν πολλές απουσίες, έπειτα με τη στήριξη του σχολείου έχουν πραγματοποιήσει αξιοσημείωτη βελτίωση. Οι μαθητές παρακολουθούν με ακρίβεια και συνέπεια το πρόγραμμα του σχολείου, είναι καλά εξοπλισμένοι σε κάθε μάθημα και παρακολουθούν μαθήματα επαγγελματικής σταδιοδρομίας ώστε να πάρουν τις σωστές αποφάσεις για τη μελλοντική τους πορεία. Η συμπεριφορά των μαθητών στο σχολείο είναι σωστή καθ’ όλη τη διάρκεια της ημέρας και σε όλους τους χώρους του σχολείου, καθώς το σχολείο αποτελεί ένα ρυθμισμένο περιβάλλον που όλοι πρέπει να τηρούν κάποιους κανόνες. Γονείς, προσωπικό και μαθητές δεν εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με την προσωπική ανάπτυξη, την συμπεριφορά και την ευημερία, καθώς σχολείο και μαθητές συνεργάζονται για να αντιμετωπίσουν και να εξαλείψουν τα σπάνια περιστατικά εκφοβισμού, επιθετικότητας ή έκφρασης στερεοτύπων. Επίσης μέσα στο σχολείο μαθαίνουν πώς να διατηρούν την ευημερία τους, να ακολουθούν μια σωστή διατροφή, να επικεντρώνονται στην καλή συναισθηματική και ψυχική τους υγεία, να διαμορφώνουν καλές διαπροσωπικές σχέσεις και να αναγνωρίζουν τους κινδύνους από την λανθασμένη χρήση της τεχνολογίας. Με αυτόν τον τρόπο χτίζουν μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα ώστε να γίνουν υπεύθυνοι πολίτες.

Τα σχολεία τα οποία μέσα από τη διαδικασία της αξιολόγησης κρίνεται ότι χρειάζονται βελτίωση αν και παρέχουν ασφάλεια στους μαθητές, στο τομέα τόσο της

¹²⁶ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (1.6.2017)

¹²⁷ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (1.6.2017)

προσωπικής ανάπτυξης και ευημερίας όσο και στον τομέα της συμπεριφοράς δεν παρουσιάζει ένα καλό επίπεδο.

«Η προσωπική ανάπτυξη, η συμπεριφορά και η ευημερία είναι πιθανόν να είναι ανεπαρκείς αν ισχύει οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

- η έλλειψη δέσμευσης των μαθητών, η επίμονη βούληση χαμηλού επιπέδου ή / και υψηλού επιπέδου, η διαταραχή, συμβάλλουν στη μείωση της μάθησης ή / και σε απειθαρχες τάξεις
- μια σημαντική μειονότητα μαθητών δείχνουν έλλειψη σεβασμού ο ένας για τον άλλον ή για το προσωπικό και έλλειψη αυτοπειθαρχίας. Οι μαθητές αγνοούν ή αντικρούουν αιτήματα από τους εκπαιδευτικούς για να μετριάσουν τη συμπεριφορά τους. Αυτό οδηγεί σε κακή συμπεριφορά γύρω από το σχολείο
- οι μαθητές επιδεικνύουν αρνητικές στάσεις σχετικά με την αξία των καλών τρόπων και συμπεριφοράς ως βασικών παραγόντων στη σχολική ζωή, την ενήλικη ζωή και την εργασία
- η συμμετοχή είναι σταθερά χαμηλή για όλους τους μαθητές ή τις ομάδες μαθητών και δείχνει ελάχιστα σημάδια διαρκούς βελτίωσης
- μια σημαντική μειονότητα μαθητών δεν κατανοούν το πώς και το γιατί να ζουν υγιή, θετική ζωή τόσο σωματικά όσο και συναισθηματικά
- περιστατικά εκφοβισμού ή μεροληπτικής και προκατειλημμένης συμπεριφοράς, τόσο άμεσης όσο και έμμεσης, είναι συχνά
- οι μαθητές έχουν ελάχιστη εμπιστοσύνη στην ικανότητα του σχολείου να αντιμετωπίσει επιτυχώς τον εκφοβισμό
- οι μαθητές ή συγκεκριμένες ομάδες μαθητών δεν είναι ασφαλείς ή δεν αισθάνονται ασφαλείς στο σχολείο και/ ή σε εναλλακτικές θέσεις.»¹²⁸

ε) Αποτελέσματα των μαθητών

Ένας τελευταίος τομέας που πρέπει να αξιολογήσουν σε ένα σχολείο οι επιθεωρητές είναι τα ακαδημαϊκά και γενικά όλα τα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών. Κατά την αξιολόγηση αυτή πρέπει να λάβουν υπόψη την πρόοδο που έχουν σημειώσει οι μαθητές ανάλογα με την αρχική μαθησιακή εικόνα που εμφάνιζαν και κατά πόσον αυτά που έχουν καταφέρει συμφωνούν με τα πρότυπα της ηλικίας τους. Επίσης πρέπει στο τέλος κάθε σταδίου-κλειδί να έχουν αποκτήσει τις προαπαιτούμενες δεξιότητες και προσόντα ώστε να προχωρήσουν και να παρακολουθήσουν αποτελεσματικά το επόμενο στάδιο της εκπαίδευσής τους ή να έχουν τα απαραίτητα εφόδια ώστε να ανταποκριθούν θετικά σε θέσεις εργασίας που αντιστοιχούν στις σύγχρονες τοπικές και εθνικές ανάγκες. Τα αποτελέσματα αυτά συνδέονται με την ακαδημαϊκή και επαγγελματική επιτυχία των μαθητών. «Οι επιθεωρητές θα

---

¹²⁸ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (1.6.2017)

εξετάσουν την πρόοδο όλων των μαθητών σε όλες τις ηλικιακές ομάδες, όχι μόνο εκείνους που έχουν δώσει ή επρόκειτο να δώσουν εξετάσεις ή εθνικές εξετάσεις. Στο πλαίσιο της προόδου των μαθητών, οι επιθεωρητές θα λάβουν υπόψιν την αύξηση της ασφάλειας των μαθητών, το εύρος και το βάθος των γνώσεων, της κατανόησης και των δεξιοτήτων.»¹²⁹ Για να οδηγήσει η αξιολόγηση σε έγκυρα αποτελέσματα χρειάζεται οι πληροφορίες που θα αξιοποιήσουν οι επιθεωρητές στην έρευνά τους να προέρχονται από πολλές και ποικίλες πηγές. «Οι επιθεωρητές θα συλλέξουν στοιχεία σχετικά με την πρόοδο των σημερινών μαθητών μέσω:

- παρατηρήσεων σε μαθήματα
- συζητήσεων με τους μαθητές σχετικά με την κατανόησή τους για τα πράγματα που έχουν μάθει
- λεπτομερούς ελέγχου της απόκτησης γνώσεων, κατανόησης και δεξιοτήτων των μαθητών με την πάροδο του χρόνου, όπως φαίνεται στις εργασίες τους, συμπεριλαμβανομένης και της βιβλιογραφίας τους
- των πληροφοριών του σχολείου, λαμβάνοντας υπόψη την ποιότητα και την αυστηρότητα της αξιολόγησης στην οποία στηρίζεται.»¹³⁰

Όσον αφορά την εξέταση των εργασιών των μαθητών, οι επιθεωρητές χρειάζεται να παρατηρήσουν αν μέσω των εργασιών αυτών οι μαθητές διευρύνουν το γνωστικό τους υπόβαθρο και τις δεξιότητές τους αλλά και αν, ιδιαιτέρως οι πιο ικανοί μαθητές εμπιστεύονται περαιτέρω σε αυτά που μαθαίνουν αντί να μένουν στάσιμοι ή να αναλαμβάνουν να φέρουν εις πέρας μεγαλύτερο όγκο εργασιών. Επίσης με την ολοκλήρωση και μέσω των εργασιών τους οι μαθητές πρέπει να πετυχαίνουν τους προσδοκώμενους, για την ηλικία τους, στόχους, όπως αναφέρονται τόσο στο αναλυτικό πρόγραμμα όσο και στις πολιτικές αξιολόγησης αλλά και να θέτουν και να πετυχαίνουν και προσωπικούς στόχους. Έσο ενδιαφέρον και προσοχή πρέπει να δίνεται σε όλους τους μαθητές ανεξαρτήτως ικανοτήτων. Πρέπει να εξετάζεται αν και σε ποιο βαθμό το ίδιο το σχολείο συμβάλλει στην πρόοδο των μαθητών και στην μείωση των δυσκολιών που πιθανόν κάποιοι έχουν να αντιμετωπίσουν. Για τους πιο ικανούς μαθητές το σχολείο δεν πρέπει να περιορίζεται στο να τους βοηθά απλά να πετύχουν τους προσδοκώμενους στόχους αλλά να τους παρέχει την κατάλληλη στήριξη ώστε να αξιοποιήσουν στο μέγιστο βαθμό τις δυνατότητές τους. Επίσης οι επιθεωρητές καλούνται να εξετάσουν αν οι μαθητές που έχουν σημειώσει λιγότερες

---

¹²⁹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (1.6.2017)

¹³⁰ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (12.6.2017)

επιτυχίες με την πάροδο του χρόνου καταφέρνουν να επιτύχουν τους απαιτούμενους στόχους για την ηλικίας τους και να εξασφαλίσουν πως κανένας μαθητής δεν “μένει πίσω” ως προς την πρόοδό του. Ο τρόπος εκτίμησης της πρόοδου που έχουν σημειώσει μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι διαφορετικός. «Οι επιθεωρητές θα εξετάσουν τον αντίκτυπο της χρηματοδοτούμενης υποστήριξης για αυτούς στην απομάκρυνση των διαφορών στην πρόοδο και την επίτευξη. Η προσδοκία είναι ότι η αναγνώριση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών οδηγεί στην λήψη συμπληρωματικών ή διαφορετικών ρυθμίσεων και στην επακόλουθη βελτίωση της προόδου.»¹³¹

Για να χαρακτηριστεί ένα σχολείο “εξαιρετικό” χρειάζεται να συμφωνεί με κάποιους δείκτες. Συγκεκριμένα: «

- σε όλη την ομάδα κάθε έτους και σε όλο το πρόγραμμα σπουδών, συμπεριλαμβανομένων των αγγλικών και των μαθηματικών, οι σημερινοί μαθητές πραγματοποιούν ουσιαστική και σταθερή πρόοδο, αναπτύσσοντας άριστες γνώσεις, κατανόηση και δεξιότητες, λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά τους σημεία εκκίνησης. Η πρόοδος στο πρόγραμμα σπουδών των μειονεκτούντων μαθητών και των μαθητών που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και/ ή αναπηρίες που βρίσκονται επί του παρόντος σε αγώνες ρολών ή βελτιώνεται σε σχέση με τους άλλους μαθητές με τα ίδια σημεία εκκίνησης
- οι μαθητές είναι τυπικά ικανοί να εκφράσουν τις γνώσεις τους και την κατανόησή τους με σαφήνεια με τον κατάλληλο για την ηλικία τους τρόπο. Μπορούν να διεξάγουν τεκμηριωμένες συνομιλίες σχετικά με τους εαυτούς τους μεταξύ τους και με ενήλικες
- οι μαθητές διαβάζουν ευρέως και συχνά θέματα υψηλού επιπέδου, με ευχέρεια και κατανόηση κατάλληλη για την ηλικία τους. Οι μαθητές του πρώτου έτους επιτυγχάνουν άριστα τον έλεγχο των εθνικών φωνητικών
- για τους μαθητές γενικά, και ειδικά για τους μειονεκτούντες μαθητές και τους μαθητές που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και/ή αναπηρίες, η πρόοδος είναι πάνω από το μέσο όρο σε όλες σχεδόν τις θεματικές περιοχές
- από διαφορετικά σημεία εκκίνησης, η πρόοδος στα αγγλικά και στα μαθηματικά είναι υψηλή σε σύγκριση με τα εθνικά στοιχεία

---

¹³¹ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (12.6.2017)

- η επιτυχία σχεδόν όλων των ομάδων των μαθητών ευθυγραμμίζεται σε γενικές γραμμές με τους εθνικούς μέσους όρους, αν κάτω από αυτές, βελτιώνεται γρήγορα
- οι μαθητές είναι εξαιρετικά καλά προετοιμασμένοι για το επόμενο στάδιο της εκπαίδευσής τους, κατάρτισης και απασχόλησης και έχουν αποκτήσει τα σχετικά προσόντα. Σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο για όλους τους μαθητές, υψηλά ποσοστά μαθητών και μειονεκτούντων μαθητών, προοδεύουν σε μια σειρά από ιδρύματα ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης, μαθητείες, απασχόληση ή κατάρτιση. Αυτές οι κατευθύνσεις υποστηρίζουν έντονα τα σχέδια σταδιοδρομίας τους.»¹³²

Οι ίδιοι δείκτες πρέπει να ισχύουν σε ένα σχολείο για να χαρακτηριστεί ως “καλό”. Οι μαθητές δηλαδή πρέπει σε όλα τα στάδια-κλειδιά να σημειώνουν σημαντική πρόοδο, πάνω από τον εθνικό μέσο όρο ή στο ίδιο επίπεδο. Αυτό πρέπει να ισχύει για το σύνολο των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή μειονεκτούντων μαθητών. Η πρόοδος αυτή είναι σημαντικό να υπάρχει σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα και ιδιαίτερα στον τομέα της ανάγνωσης στον πρώτο χρόνο (Year 1) όπου οι μαθητές πρέπει να επιτύχουν αυτούς τους βασικούς μαθησιακούς στόχους. Εν τέλει οι μαθητές πρέπει να είναι έτοιμοι και εφοδιασμένοι καταλλήλως για να προχωρήσουν με επιτυχία στο επόμενο στάδιο της εκπαίδευσης, κατάρτισης ή απασχόλησης ανάλογα και με το προσωπικό σχέδιο σταδιοδρομίας του καθενός. Αντιθέτως όταν για ένα σχολείο θεωρείται πως “απαιτείται βελτίωση”, τα γενικά αποτελέσματα των μαθητών που παρουσιάζονται στο εκάστοτε σχολείο δεν είναι ικανοποιητικά.

Όσον αφορά τα σχολεία που κρίνονται ως “ανεπαρκή”, παρουσιάζουν τα εξής χαρακτηριστικά: «

- η πρόοδος από τα σημεία εκκίνησης σε οποιοδήποτε βασικό μάθημα ή σε βασικό στάδιο υποδεικνύει ότι οι μαθητές υπολείπονται σημαντικά
- από τα διαφορετικά σημεία εκκίνησης τους, η πρόοδος των μαθητών στις διαφορετικές ηλικιακές ομάδες στα αγγλικά ή στα μαθηματικά είναι σταθερά χαμηλή και παρουσιάζει ελάχιστη ή καθόλου βελτίωση
- για τους μειονεκτούντες μαθητές, η πρόοδος από τα διαφορετικά σημεία εκκίνησης τους στα αγγλικά και τα μαθηματικά είναι σταθερά κατώτερη από

---

¹³² Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (12.6.2017)

αυτή των άλλων μαθητών σε εθνικό επίπεδο και παρουσιάζει ελάχιστη ή καθόλου βελτίωση

- υπάρχουν μεγάλες διαφορές στην πρόοδο και/ή στην επιτυχία διαφορετικών ομάδων από παρόμοια σημεία εκκίνησης και αυτές δεν βελτιώνονται
- η απόδοση του σχολείου πέφτει τακτικά κάτω από τα κατώτερα όρια προτύπων. Οποιαδήποτε βελτίωση είναι ανεπαρκής, εύθραυστη ή ασυνεπής
- η ικανότητα των μαθητών στην ανάγνωση, τη γραφή ή στα μαθηματικά δεν είναι αρκετά ισχυρή για αυτούς ώστε να πετύχουν στο επόμενο έτος ή το στάδιο της εκπαίδευσης ή στην κατάρτιση ή στην απασχόληση
- οι μαθητές δεν έχουν αποκτήσει τα κατάλληλα γι' αυτούς προσόντα για να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο εκπαίδευσης, κατάρτισης ή απασχόλησης.»¹³³

---

¹³³ Όπως αναφέρεται στην επίσημη αναφορά του Ofsted με θέμα: “School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005”, <https://www.gov.uk/government/publications/school-inspection-handbook-from-september-2015>, (12.6.2017)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ OFSTED ΚΑΙ ΤΑ ΘΕΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το Ofsted με τη πραγματοποίηση συνεχόμενων επιθεωρήσεων συνέβαλε τόσο στην εφαρμογή καλών πρακτικών στα εκπαιδευτικά ιδρύματα όσο και στη συνεχή και διαρκή βελτίωσή τους. Συγκεκριμένα το 79% των σχολείων της δευτεροβάθμιας κρίθηκαν ως “καλά” ή “εξαιρετικά” με ελάχιστη βέβαια απόκλιση από την επιθεώρηση του προηγούμενου χρόνου. Το 89% των “καλών” σχολείων διατήρησαν την θετική τους εικόνα ή έγιναν “εξαιρετικά” σε επόμενη αξιολόγηση. Το Ofsted επίσης με το πρόγραμμα “Opportunity areas” εστιάζει σε άτομα που δεν έχουν εκπαιδευτικά πλεονεκτήματα και σε σχολεία που βρίσκονται σε μη προνομιούχες περιοχές. Το 55% των σχολείων που δεν σημειώνουν βελτίωση ακόμα και μετά από υποδείξεις των επιθεωρητών έχουν υψηλό ποσοστό μαθητών από στερημένες περιοχές. Όπως αναφέρει και η αναφορά του Ofsted “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2016/2017”¹³⁴ «μια επιθεώρηση που αναγνωρίζει την ανάγκη για σημαντική ανάπτυξη αποτελεί συχνά τη σκανδάλη που χρειάζονται οι ηγέτες για να κινητοποιήσουν έναν κύκλο αλλαγών»¹³⁵. Οι αξιολογήσεις του Ofsted εστιάζουν στην ανάπτυξη κυρίως της αγγλικής γλώσσας και των μαθηματικών καθώς αποτελούν τη βάση και για τα υπόλοιπα μαθήματα. Οι επιτυχίες του Ofsted που ουσιαστικά είναι αποτέλεσμα της συνεργασίας του με το Τμήμα Εκπαίδευσης της Αγγλίας (Department for Education) αλλά και των ηγετών-διευθυντών, ανθρώπινου δυναμικού και των άλλων ενδιαφερόμενων μελών (stakeholders) είναι πιο ευκρινείς στην αναγνωστική ικανότητα των μαθητών, ειδικά αυτών που προέρχονται από χαμηλό οικονομικό υπόβαθρο. Το Ofsted θέλει να γίνει φορέας βελτιώσεων στην εκπαίδευση και ως αποστολή τους θεωρούν το να βοηθούν τους διευθυντές και τα άτομα που έχουν αναλάβει ηγετικούς ρόλους στον εκπαιδευτικό οργανισμό να εντάξουν τις κατάλληλες και καλές πρακτικές στο εκάστοτε εκπαιδευτικό ίδρυμα. Την περίοδο 2016/2017 το Ofsted πραγματοποίησε συνολικά 5.400 επιθεωρήσεις σε σχολεία εκ των οποίων τα 900 σχολεία ήταν δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τον Αύγουστο του 2017 το 89% των σχολείων αξιολογήθηκαν ως “καλά” ή “εξαιρετικά” και το ποσοστό των καλών βαθμών των μαθητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ανέρχεται στο ποσοστό του 79% (Figure 1). Αντίθετα τα σχολεία που κρίθηκαν πως χρειάζονται βελτίωση ήταν μόνο το 9% ενώ σε επιθεώρηση τον Αύγουστο του 2012 ήταν στο

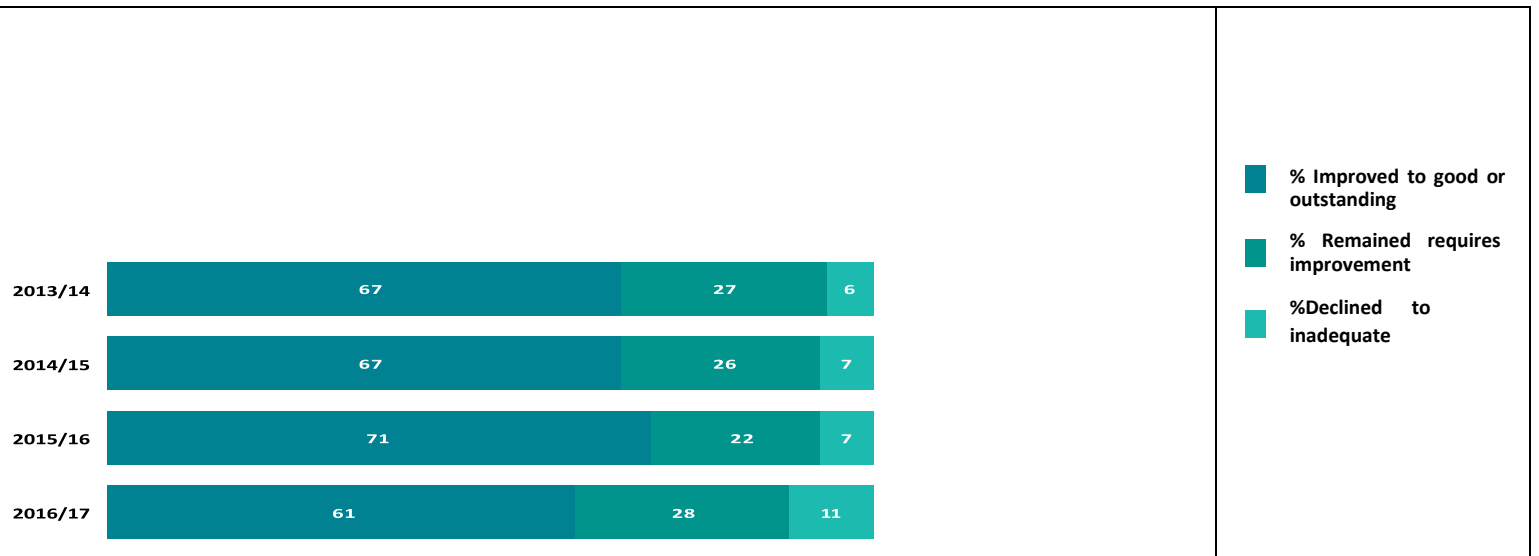
¹³⁴ Όπως αναφέρεται στην έκθεση “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2016/2017” https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/666871/Ofsted_Annual_Report_2016-17_Accessible.pdf, (web: 4/1/2018)

¹³⁵ Όπως αναφέρεται στην έκθεση “The Annual Report of Her Majesty’s Chief Inspector of Education, Children’s Services and Skills 2016/2017” https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/666871/Ofsted_Annual_Report_2016-17_Accessible.pdf, (web: 4/1/2018)

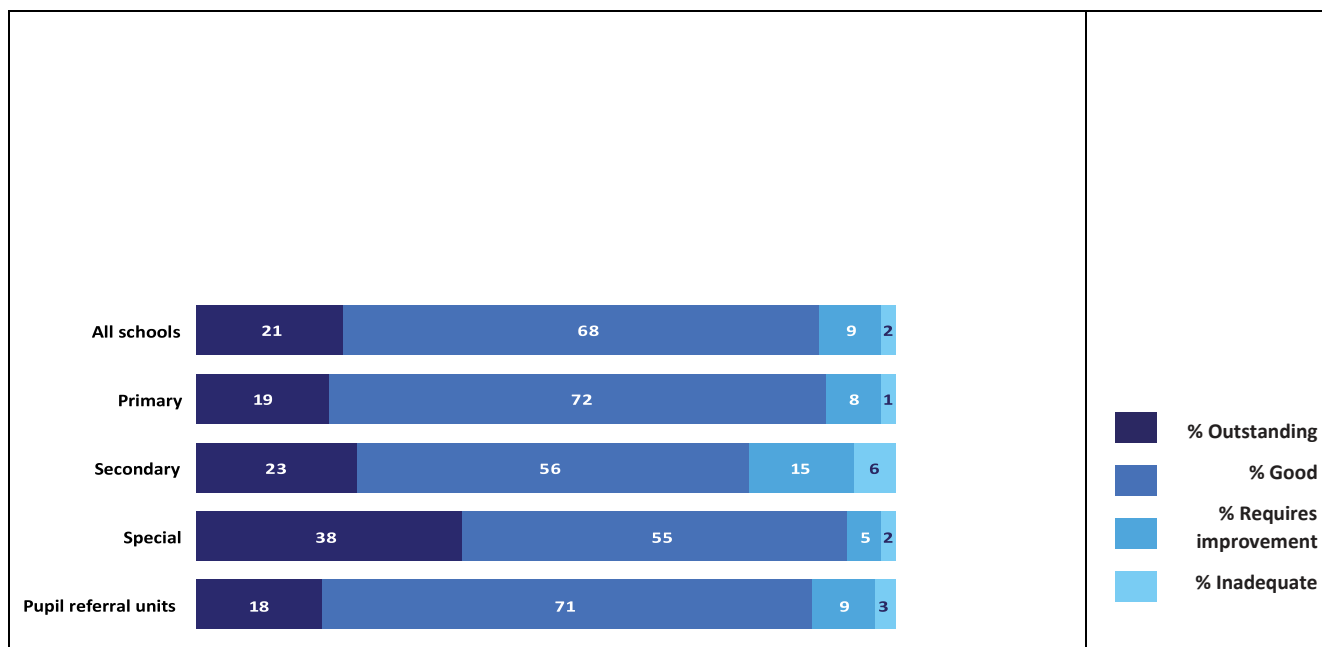
28% και τον Αύγουστο του 2016 στο 10% (Figure 2). Έξι σχολεία που σύμφωνα με τις επιθεωρήσεις χρειάζονταν βελτίωση μετασχηματίστηκαν σε “εξαιρετικά” όπως για παράδειγμα το Kings Science Academy που όταν έγινε μέλος ενός δικτύου σχολείου αναπτύχθηκε σημαντικά και μετονομάστηκε σε Dixons Kings Academy. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα τελευταίων επιθεωρήσεων το ποσοστό των “ανεπαρκών” σχολείων ανέρχονταν στο 2%.

Οι βλέψεις του Ofsted για τα επόμενα χρόνια είναι η ανάπτυξη του πλαισίου αξιολόγησης της εκπαίδευσης του 2019, αξιοποιώντας τα ευρήματα προηγούμενων επιθεωρήσεων και οι αξιολογήσεις να παρουσιάζουν υψηλό βαθμό αξιοπιστίας και εγκυρότητας. Επίσης απαραίτητη θεωρούν την πραγματοποίηση έρευνας για την κατανόηση των λόγων εξαιτίας των οποίων κάποια σχολεία δεν σημειώνουν πρόοδο και έτσι να σχεδιάσουν τις κατάλληλες παρεμβάσεις που θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη. Καίριας σημασίας είναι οι πιο συχνές συζητήσεις του Ofsted με το Τμήμα Εκπαίδευσης της Αγγλίας (Department for Education) και από κοινού να διώκονται τα μη εγγεγραμμένα σχολεία, αφού δεν είναι δυνατόν να ελέγχονται. Τέλος στοχεύουν στη παροχή βοήθειας σε παιδιά που παρουσιάζουν δύσκολη συμπεριφορά.

Figure 6.1. Outcomes of inspections of schools that previously required improvement, 2013 to 2017

Figure 6.2. Overall effectiveness of state-funded schools at their most recent inspection, 31 August 2017

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στηριζόμενη στην πληθώρα των πληροφοριών μέσω της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας, τα συμπεράσματα στα οποία έχει οδηγηθεί η εργασία είναι πολλά. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση αν και έχει αναπτυχθεί ιδιαίτερος ως προς το ποσοστό των σχολείων που έχουν αξιολογηθεί ως “εξαιρετικά” ή “καλά” μένει αρκετά πιο πίσω και υπολείπεται σε σχέση με τη πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Αποκλίσεις όμως δεν παρατηρούνται μόνο μεταξύ των δύο βαθμίδων εκπαίδευσης αλλά και εντός των σχολείων της δευτεροβάθμιας μεταξύ των περιοχών στις οποίες ανήκουν. Γι’ αυτό και πρωταρχικός σκοπός του Ofsted είναι ακόμη να στηρίζει περισσότερο τα σχολεία και τους μαθητές που βιώνουν πολλές στερήσεις και δεν τους παρουσιάζονται πολλές ευκαιρίες ανάπτυξης. Επίσης τα σχολεία και τα αποτελέσματα στα οποία καταλήγουν όσο και το επίπεδο εκπαίδευσης το οποίο προσφέρουν διαφοροποιούνται ανάλογα με τις ικανότητες του ανθρώπινου δυναμικού και κυρίως των διευθυντών-ηγετών. Επίσης οι μαθητές οδηγούνται σε πιο θετικά αποτελέσματα όταν το αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου στο οποίο φοιτούσαν ήταν πιο ευρύ και βρισκόταν σε συμφωνία με τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές χρειάζεται να ενισχύουν την αυτοπεποίθηση και να τους κινητοποιούν ώστε να ασχολούνται με πιο πολλά γνωστικά αντικείμενα. Καίριας σημασίας είναι και η ύπαρξη συνεργατικού κλίματος εντός του σχολείου. Η ύπαρξη ενός κοινού οράματος και μια κοινή κατεύθυνση την οποία ενστερνίζονται και στην οποία συμφωνούν όλοι ώστε να μένουν δεσμευμένοι σε αυτή. Οι διευθυντές συμβάλλουν στην εξέλιξη του σχολείου και των μαθητών όταν διαθέτουν οξεία κρίση και αξιολογούν σωστά την κατάσταση του σχολείου και κατανοούν τις προκλήσεις ώστε να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά. Λαμβάνουν τις κατάλληλες αποφάσεις και αξιοποιούν καλές πρακτικές και τη διαδικασία του mentoring. Το ανθρώπινο δυναμικό είναι σημαντικό να επιμορφώνεται συνεχώς και να ενημερώνεται για νέες εξελίξεις που αφορούν άμεσα την εκπαίδευση. Την σημερινή εποχή αναδεικνύεται η ανάγκη για ανάπτυξη συνεργασιών και δικτύων μεταξύ των σχολείων καθώς μέσω αυτών πολλά σχολεία που χρειάζονταν βελτίωση σε προηγούμενες επιθεωρήσεις μεταμορφώθηκαν σε εξαιρετικά. Επιπροσθέτως όταν δημοσιοποιούνται τα αποτελέσματα των εξετάσεων και οι επιδόσεις των μαθητών, αυτό λειτουργεί ως κίνητρο για να συνεχίσουν να προσπαθούν τα σχολεία για την επίτευξη των καλύτερων αποτελεσμάτων και για να ανεβάσουν τη θέση τους στον πίνακα απόδοσης.

Καθώς η αξιολόγηση όπως έχουμε αναφέρει και σε προηγούμενα σημεία της εργασίας είναι μια πολυσύνθετη διαδικασία και αρκετά απαιτητική χρειάζεται αρκετή προετοιμασία και σίγουρα να έχει την απαραίτητη αποδοχή από το σχολείο ώστε να διεξαχθεί ομαλά χωρίς να προκύψουν εμπόδια. Οι επιθεωρητές χρειάζεται να συλλέξουν γενικές πληροφορίες για τη λειτουργία του σχολείου, να έχουν πρόσβαση σε στοιχεία από προηγούμενες αξιολογήσεις, να πραγματοποιήσουν συνεντεύξεις με το ανθρώπινο δυναμικό, τους διευθυντές και τους μαθητές, να συγκεντρώσουν πληροφορίες ακόμη και από πλατφόρμες που χρησιμοποιούν οι γονείς. Χρειάζεται

να γίνεται όσο πιο ολοκληρωμένα γίνεται και να αξιοποιούνται σχεδόν όλες οι απόψεις των άμεσα ενδιαφερόντων από την εκπαίδευση. Τα κριτήρια αξιολόγησης γενικά καλύπτουν όλους τους τομείς της εκπαίδευσης και η αξιολόγηση σε τέσσερις διαβαθμίσεις ανάλογα με την ύπαρξη κάθε κριτηρίου είναι αντιπροσωπευτική.

Γενικά στη δημιουργία συστημάτων ποιότητας στην εκπαίδευση συμβάλλουν μια σειρά παραγόντων. Η αξιοποίηση και διατήρηση του κατάλληλα καταρτισμένου ανθρώπινου δυναμικού είναι καίριας σημασίας καθώς όταν είναι δεσμευμένο σε έναν στόχο μπορεί να φέρει τα βέλτιστα αποτελέσματα και επίσης έρχεται σε άμεση επαφή και με τους μαθητές, των οποίων η εκπαίδευση αποτελεί προτεραιότητα κάθε σχολείου. Η συνεργασία επίσης με εξωτερικούς εταίρους, την τοπική κοινότητα και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία ενός πολύ υποστηρικτικού δικτύου. Τα σχολεία δεν πρέπει να επαναπαύονται ποτέ αλλά συνεχώς μέσω της αυτοαξιολόγησης να εξελίσσονται και να αναδιαμορφώνουν τα προβληματικά χαρακτηριστικά τους που εμποδίζουν την ανάπτυξή τους. Είναι απαραίτητο το πλαίσιο αξιολόγησης να επικαιροποιείται γιατί μόνον έτσι θα υποβοηθήσει στη δημιουργία ενός υψηλού ποιοτικά εκπαιδευτικού συστήματος.

Τα ευρήματα και συμπεράσματα της έρευνας αυτής ακόμη και αν αφορούν το μοντέλο αξιολόγησης που εφαρμόζεται σε μια ξένη και εντελώς διαφορετική χώρα από τη δική μας, όπως η Αγγλία μπορούν εφόσον προσεγγιστούν κριτικά και αναλυθούν προσεκτικά, να αξιοποιηθούν και να προσαρμοστούν στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα και εν μέρει να λειτουργήσουν ως παράδειγμα για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα στο οποίο η συστηματική αξιολόγηση είναι απύσχα. Είναι η διανομή των καλών πρακτικών που συμβάλλουν στην εξέλιξη και αναδιαμόρφωση της εκπαίδευσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ:

1. Γεωργογιάννης Παντελής (2013), «Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των εκπαιδευτικών Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης, Ένα εναλλακτικό σχέδιο», Πάτρα
2. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, «Η Φιλοσοφία και η Έννοια της Ποιότητας», Αθήνα,
<https://eclass.uoa.gr/modules/document/file.php/D327/%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%A0%CE%B1%CF%80%CE%B1%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%B7%CF%84%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85/05.%20%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%20%CE%9F%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82%20%CE%A0%CE%BF%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%82.pdf>, (web:6.1.2018)
3. Κασσωτάκης Μιχάλης (2010), «Η Αξιολόγηση της Επίδοσης των Μαθητών, Μέσα, Μέθοδοι, Προβλήματα, Προοπτικές», Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη
4. Κασσωτάκης Μιχάλης & Φλουρής Γεώργιος (2006), «Μάθηση και Διδασκαλία, Θεωρία, Πράξη και Αξιολόγηση της Διδασκαλίας (τόμος β΄)», Αθήνα: προσωπική έκδοση των συγγραφέων
5. Μαντάς Παναγιώτης, Ταβουλάρη Ζαχαρούλα & Δαλαβίκας Θεόδωρος (2009), «Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου»
6. Σαϊτή Άννα «Εκπαιδευτική Αξιολόγηση, Παιδαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών του ΟΑΕΔ»

ΕΝΟΓΛΩΣΣΗ:

1. Biesta G.J.J. (2015), «What is Education For? On Good Education, Teacher Judgement and Educational Professionalism». European Journal of Education
2. Braconier Henrik (2012), «Reforming Education in England». Paris: OECD Publishing
3. Department for Education (2017), «Secondary accountability measures: Guide for maintained secondary schools, academies and free schools». UK: Information Policy Team
4. Hannon Valerie (2015), «What is Learning For?». European Journal of Education
5. Hill Alex, Laker Benjamin, Cuthbertor Richard and Hill Terry (2016), «Performance Metrics, Practice, and Implications: Lessons from Academy Schools in the UK». UK: Saïd Business school, Research Papers
6. Hodgson Ann and Spours Ken (2014), «Upper secondary education across the countries of the UK: possibilities for expansive policy learning». Porto: ECER Conference
7. Kools Marco and Stoll Louise (2016), «What Makes a School a Learning Organisation?». Paris: OECD Publishing
8. Masdeu Navarro Francesc (2015), «Learning support staff: A literature review», Paris: OECD Publishing
9. Mr J. Bentley, «Welcome to the Pyramid of Uttoxeter Schools». Thomas Alleyne's High School
10. Muhonen Heli, Pakarinen Eija, Poikkeus Anna-Maija, Lerkkanen Marja-Kristiina and Rasku-Puttonen Helena (2017), «Quality of educational dialogue and association with students' academic performance». Learning and Instruction, Elsevier
11. Ofsted (2014), «Raising standards, improving lives: The Office for Standards in Education, Children's Services and Skills (Ofsted) Strategic Plan 2014 to 2016». UK: Ofsted
12. Official website of Ofsted «About us- What we do», <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted/about>, (web:19.1.2017)
13. Ofsted (2016), «The Annual Report of Her Majesty's Chief Inspector of Education, Children's Services and Skills 2015/16». UK: Ofsted
14. Ofsted (2015), «School Inspection Handbook- Handbook for inspecting schools in England under section 5 of the Education Act 2005». UK: Ofsted
15. Ofsted (2017), «The Annual Report of Her Majesty's Chief Inspector of Education, Children's Services and Skills 2016/2017». UK: Ofsted
16. «Profiles of Assessment Systems Worldwide-Educational Assessment in England», AIE Publishing, (2009)
17. Sammons Pamela, Toth Katalin and Silva Kathy (2017), «The drivers of academic success for 'bright' but disadvantaged students: A longitudinal study

- of AS and A-level outcomes in England». *Studies in Educational Evaluation*, Elsevier
18. Sonmark Kristina, Révai Nóra, Gottschalk Francesca, Deligiannidi Karolina and Burns Tracey (2017), «Understanding teachers' pedagogical knowledge: Report on an international pilot study», Paris: OECD Publishing
  19. Surgenor Paul (2010), «UCD Teaching and Learning/ Resources-Teaching Toolkit-Role of Assessment»
  20. Swaffield Sue and John MacBeath (2010), «School self-evaluation and the role of a critical friend». *Cambridge Journal of Education*
  21. Website of International Student, «Secondary Education System», http://www.internationalstudent.com/study_uk/education_system/secondary_education/, (web: 12.12.2016)
  22. Website of International Student, «UK Education System», http://www.internationalstudent.com/study_uk/education_system/, (web: 7.12.2016)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Figure 1. Key-stages in English Education

Stage	Year/Grade	Typical age	Type of Institution
Early Years Foundation Stage	Pre-school and nursery education	0 – 5	Pre-school settings
	Reception	4 – 5	Primary school
Key Stage 1	Year 1	5 – 6	
	Year 2	6 – 7	
Key Stage 2	Year 3	7 – 8	Primary school Middle school
	Year 4	8 – 9	
	Year 5	9 – 10	
	Year 6	10 – 11	
Key Stage 3	Year 7	11 – 12	Secondary school; Middle school
	Year 8	12 – 13	
	Year 9	13 – 14	Secondary school
Key Stage 4	Year 10	14 – 15	Secondary school
	Year 11	15 – 16	
Post compulsory	Year 12	16 – 17	Secondary school 6 th Form college Further Education college
	Year 13	17 – 18	

Figure 2. Ofsted's Criteria of Evaluation

Grade descriptors for overall effectiveness

<p>Outstanding (1)</p> <ul style="list-style-type: none">
• The quality of teaching, learning and assessment is outstanding.
• All other key judgements are likely to be outstanding. In exceptional circumstances one of the key judgements may be good, as long as there is convincing evidence that the school is improving this area rapidly and securely towards outstanding.
• The school's thoughtful and wide-ranging promotion of pupils' spiritual, moral, social and cultural development and their physical well-being enables pupils to thrive.
• Safeguarding is effective.
<p>Good (2)</p> <ul style="list-style-type: none">
• The quality of teaching, learning and assessment is at least good.
• All other key judgements are likely to be good or outstanding. In exceptional circumstances, one of the key judgement areas may require improvement, as long as there is convincing evidence that the school is improving it rapidly and securely towards good.
• Deliberate and effective action is taken to promote pupils' spiritual, moral, social and cultural development and their physical well-being.
• Safeguarding is effective.
<p>Requires improvement (3)</p> <ul style="list-style-type: none">
• Other than in exceptional circumstances, it is likely that, where the school is judged to require improvement in any of the key judgements, the school's overall effectiveness will require improvement.
• There are weaknesses in the overall promotion of pupils' spiritual, moral, social and cultural development.
• Safeguarding is effective.
<p>Inadequate (4)</p> <ul style="list-style-type: none">
• The judgement on the overall effectiveness is likely to be inadequate where any one of the key judgements is inadequate and/or safeguarding is ineffective and/or there are serious weaknesses in the overall promotion of pupils' spiritual, moral, social and cultural development.

Grade descriptors for the effectiveness of leadership and management

Outstanding (1)

- Leaders and governors have created a culture that enables pupils and staff to excel. They are committed unwaveringly to setting high expectations for the conduct of pupils and staff. Relationships between staff and pupils are exemplary.
- Leaders and governors focus on consistently improving outcomes for all pupils, but especially for disadvantaged pupils. They are uncompromising in their ambition.
- The school's actions have secured substantial improvement in progress for disadvantaged pupils. Progress is rising across the curriculum, including in English and mathematics.
- Governors systematically challenge senior leaders so that the effective deployment of staff and resources, including the pupil premium, the primary PE and sport premium, Year 7 literacy and numeracy catch-up premium and special educational needs funding, secures excellent outcomes for pupils. Governors do not shy away from challenging leaders about variations in outcomes for pupil groups and between disadvantaged and other pupils nationally.
- Leaders and governors have a deep, accurate understanding of the school's effectiveness informed by the views of pupils, parents and staff. They use this to keep the school improving by focusing on the impact of their actions in key areas.
- Leaders and governors use high quality professional development to encourage, challenge and support teachers' improvement. Teaching is highly effective across the school.
- Staff reflect on and debate the way they teach. They feel deeply involved in their own professional development. Leaders have created a climate in which teachers are motivated and trusted to take risks and innovate in ways that are right for their pupils.
- The broad and balanced curriculum inspires pupils to learn. The range of subjects and courses helps pupils acquire knowledge, understanding and skills in all aspects of their education, including the humanities and linguistic, mathematical, scientific, technical, social, physical and artistic learning.
- Pupils' spiritual, moral, social and cultural development and, within this, the promotion of fundamental British values, are at the heart of the school's work.
- Leaders promote equality of opportunity and diversity exceptionally well, for pupils and staff, so that the ethos and culture of the whole school prevents any form of direct or indirect discriminatory behaviour. Leaders, staff and pupils do not tolerate prejudiced behaviour.
- Safeguarding is effective. Leaders and managers have created a culture of vigilance where pupils' welfare is actively promoted. Pupils are listened to and feel safe. Staff are trained to identify when a pupil may be at risk of neglect, abuse or exploitation and they report their concerns. Leaders and staff work effectively with external partners to support pupils who are at risk or who are the subject of a multi-agency plan.

- Leaders' work to protect pupils from radicalisation and extremism is exemplary. Leaders respond swiftly where pupils are vulnerable to these issues. High quality training develops staff's vigilance, confidence and competency to challenge pupils' views and encourage debate.

Good (2)

- Leaders set high expectations of pupils and staff. They lead by example to create a culture of respect and tolerance. The positive relationships between leaders, staff and pupils support the progress of all pupils at the school.
- Leaders and governors are ambitious for all pupils and promote improvement effectively. The school's actions secure improvement in disadvantaged pupils' progress, which is rising, including in English and mathematics.
- Leaders and governors have an accurate and comprehensive understanding of the quality of education at the school. This helps them plan, monitor and refine actions to improve all key aspects of the school's work.
- Leaders and governors use professional development effectively to improve teaching. They use accurate monitoring to identify and spread good practice across the school.
- Teachers value the continuing professional development provided by the school. It is having a positive impact on their teaching and pupils' learning. Teaching is consistently strong across the school or, where it is not, it is improving rapidly.
- Governors hold senior leaders stringently to account for all aspects of the school's performance, including the use of pupil premium, the primary PE and sport premium, Year 7 literacy and numeracy catch-up premium and special educational needs funding, ensuring that the skilful deployment of staff and resources delivers good or improving outcomes for pupils.
- The broad and balanced curriculum provides a wide range of opportunities for pupils to learn. The range of subjects and courses helps pupils acquire knowledge, understanding and skills in all aspects of their education, including the humanities and linguistic, mathematical, scientific, technical, social, physical and artistic learning. This supports pupils' good progress. The curriculum also contributes well to pupils' behaviour and welfare, including their physical, mental and personal well-being, safety and spiritual, moral, social and cultural development.
- Leaders consistently promote fundamental British values and pupils' spiritual, moral, social and cultural development.
- Leaders promote equality of opportunity and diversity, resulting in a positive school culture. Staff and pupils work together to prevent any form of direct or indirect discriminatory behaviour. Leaders, staff and pupils do not tolerate prejudiced behaviour.
- Safeguarding is effective. Leaders and staff take appropriate action to identify pupils who may be at risk of neglect, abuse or sexual exploitation, reporting concerns and supporting the needs of those pupils.
- Leaders protect pupils from radicalisation and extremism. Staff are trained and are increasingly vigilant, confident and competent to encourage open discussion with pupils.

Requires improvement (3)

- Leadership and management are not yet good.
- Safeguarding is effective.

Inadequate (4)

Leadership and management are likely to be inadequate if one or more of the following applies.

- Capacity for securing further improvement is poor and the improvements leaders and governors have made are unsustainable, have been implemented too slowly or are overly dependent on external support.
- Leaders are not doing enough to tackle poor teaching, learning and assessment, which significantly impairs the progress of pupils, especially those who are disadvantaged, or who have special educational needs and/or disabilities.
- Leaders are not aware of, or are not taking effective action to stem, the decline in the progress of disadvantaged pupils.
- An unbalanced or poorly taught curriculum does not provide adequately for all pupils.
- The range of subjects is narrow and does not prepare pupils for the opportunities, responsibilities and experiences of life in modern Britain.
- Leaders are not taking effective steps to secure good behaviour from pupils and a consistent approach to discipline.
- Leaders and governors, through their words, actions or influence, directly and/or indirectly, undermine or fail to promote equality of opportunity. They do not prevent discriminatory behaviour and prejudiced actions and views.
- Safeguarding is ineffective. The school's arrangements for safeguarding pupils do not meet statutory requirements, or they give serious cause for concern or insufficient action is taken to remedy weaknesses following a serious incident.
- Leaders and governors are not protecting pupils from radicalisation and extremist views when pupils are vulnerable to these. Policy and practice are poor, which means pupils are at risk.

Grade descriptors for the quality of teaching, learning and assessment**Outstanding (1)**

- Teachers demonstrate deep knowledge and understanding of the subjects they teach. They use questioning highly effectively and demonstrate understanding of the ways pupils think about subject content. They identify pupils' common misconceptions and act to ensure they are corrected.

- Teachers plan lessons very effectively, making maximum use of lesson time and coordinating lesson resources well. They manage pupils' behaviour highly effectively with clear rules that are consistently enforced.
- Teachers provide adequate time for practice to embed the pupils' knowledge, understanding and skills securely. They introduce subject content progressively and constantly demand more of pupils. Teachers identify and support any pupil who is falling behind, and enable almost all to catch up.
- Teachers check pupils' understanding systematically and effectively in lessons, offering clearly directed and timely support.
- Teachers provide pupils with incisive feedback, in line with the school's assessment policy, about what pupils can do to improve their knowledge, understanding and skills. The pupils use this feedback effectively.
- Teachers set challenging homework, in line with the school's policy and as appropriate for the age and stage of pupils, that consolidates learning, deepens understanding and prepares pupils very well for work to come.
- Teachers embed reading, writing and communication and, where appropriate, mathematics exceptionally well across the curriculum, equipping all pupils with the necessary skills to make progress. For younger children in particular, phonics teaching is highly effective in enabling them to tackle unfamiliar words.
- Teachers are determined that pupils achieve well. They encourage pupils to try hard, recognise their efforts and ensure that pupils take pride in all aspects of their work. Teachers have consistently high expectations of all pupils' attitudes to learning.
- Pupils love the challenge of learning and are resilient to failure. They are curious, interested learners who seek out and use new information to develop, consolidate and deepen their knowledge, understanding and skills. They thrive in lessons and also regularly take up opportunities to learn through extra-curricular activities.
- Pupils are eager to know how to improve their learning. They capitalise on opportunities to use feedback, written or oral, to improve.
- Parents are provided with clear and timely information on how well their child is progressing and how well their child is doing in relation to the standards expected. Parents are given guidance about how to support their child to improve.
- Teachers are quick to challenge stereotypes and the use of derogatory language in lessons and around the school. Resources and teaching strategies reflect and value the diversity of pupils' experiences and provide pupils with a comprehensive understanding of people and communities beyond their immediate experience.

Good (2)

- Teachers use effective planning to help pupils learn well. Time in lessons is used productively. Pupils focus well on their learning because teachers reinforce expectations for conduct and set clear tasks that challenge pupils.
- In lessons, teachers develop, consolidate and deepen pupils' knowledge, understanding and skills. They give sufficient time for pupils to review what they are learning and to develop further. Teachers identify and support effectively those pupils who start to fall behind and intervene quickly to help them to improve their learning.

- Teachers use their secure subject knowledge to plan learning that sustains pupils' interest and challenges their thinking. They use questioning skilfully to probe pupils' responses and they reshape tasks and explanations so that pupils better understand new concepts. Teachers tackle misconceptions and build on pupils' strengths.
- Teachers give pupils feedback in line with the school's assessment policy. Pupils use this feedback well and they know what they need to do to improve.
- Teachers set homework, in line with the school's policy and as appropriate for the age and stage of pupils, that consolidates learning and prepares pupils well for work to come.
- Teachers develop pupils' reading, writing and communication, and where appropriate mathematics, well across the curriculum. For younger children in particular, the teaching of phonics is effective in enabling them to tackle unfamiliar words.
- Teachers expect and encourage all pupils to work with positive attitudes so that they can apply themselves and make strong progress.
- Pupils develop the capacity to learn from mistakes and they become keen learners who want to find out more. Most are willing to find out new information to develop, consolidate and deepen their knowledge, understanding and skills, both in lessons and in extra-curricular activities.
- Most pupils commit to improving their work. They are given time to apply their knowledge and understanding in new ways that stretches their thinking in a wide range of subjects, and to practise key skills.
- The school gives parents accurate information about how well their child is progressing, how well their child is doing in relation to the standards expected, and what their child needs to do to improve.
- Teachers challenge stereotypes and the use of derogatory language in lessons and around the school. Teachers promote equality of opportunity and diversity in teaching and learning.

Requires improvement (3)

- Teaching, learning and assessment are not yet good.

Inadequate (4)

Teaching, learning and assessment are likely to be inadequate if one or more of the following applies.

- Teaching is poorly planned.
- Weak assessment practice means that teaching fails to meet pupils' needs.
- Pupils or particular groups are making inadequate progress because teaching does not develop their knowledge, understanding and skills sufficiently.
- Pupils cannot communicate, read, write or apply mathematics as well as they should, so they do not make sufficient progress in their knowledge, understanding and skills because they are unable to access the curriculum.
- Teachers do not promote equality of opportunity or understanding of diversity effectively and so discriminate against the success of individuals or groups of pupils.

Grade descriptors for personal development, behaviour and welfare

Outstanding (1)

- Pupils are confident, self-assured learners. Their excellent attitudes to learning have a strong, positive impact on their progress. They are proud of their achievements and of their school.
- Pupils discuss and debate issues in a considered way, showing respect for others' ideas and points of view.
- In secondary schools, high quality, impartial careers guidance helps pupils to make informed choices about which courses suit their academic needs and aspirations. They are prepared for the next stage of their education, employment, self-employment or training.
- Pupils understand how their education equips them with the behaviours and attitudes necessary for success in their next stage of education, training or employment and for their adult life.
- Pupils value their education and rarely miss a day at school. No groups of pupils are disadvantaged by low attendance. The attendance of pupils who have previously had exceptionally high rates of absence is rising quickly towards the national average.
- Pupils' impeccable conduct reflects the school's effective strategies to promote high standards of behaviour. Pupils are self-disciplined. Incidences of low-level disruption are extremely rare.
- For individuals or groups with particular needs, there is sustained improvement in pupils' behaviour. Where standards of behaviour were already excellent, they have been maintained.
- Pupils work hard with the school to prevent all forms of bullying, including online bullying and prejudice-based bullying.
- Staff and pupils deal effectively with the very rare instances of bullying behaviour and/or use of derogatory or aggressive language.
- The school's open culture actively promotes all aspects of pupils' welfare. Pupils are safe and feel safe at all times. They understand how to keep themselves and others safe in different situations and settings. They trust leaders to take rapid and appropriate action to resolve any concerns they have.
- Pupils can explain accurately and confidently how to keep themselves healthy. They make informed choices about healthy eating, fitness and their emotional and mental well-being. They have an age-appropriate understanding of healthy relationships and are confident in staying safe from abuse and exploitation.
- Pupils have an excellent understanding of how to stay safe online and of the dangers of inappropriate use of mobile technology and social networking sites.

- Pupils’ spiritual, moral, social and cultural development equips them to be thoughtful, caring and active citizens in school and in wider society.

Good (2)

- Pupils are confident and self-assured. They take pride in their work, their school and their appearance.
- Pupils’ attitudes to all aspects of their learning are consistently positive. These positive attitudes have a good impact on the progress they make.
- Pupils show respect for others’ ideas and views.
- In secondary schools, pupils use impartial careers guidance to make choices about the next stage of their education, employment, self-employment or training.
- Pupils are punctual and prepared for lessons. They bring the right equipment and are ready to learn.
- Pupils value their education. Few are absent or persistently absent. No groups of pupils are disadvantaged by low attendance. The attendance of pupils who have previously had exceptionally high rates of absence is showing marked and sustained improvement.
- Pupils conduct themselves well throughout the day, including at lunchtimes.
- The school is an orderly environment. Pupils respond quickly to instructions and requests from staff, allowing lessons to flow smoothly and without interruption. Low-level disruption is rare.
- Pupils’ good conduct reflects the school’s efforts to promote high standards. There are marked improvements in behaviour for individuals or groups with particular behavioural needs.
- Parents, staff and pupils have no well-founded concerns about personal development, behaviour and welfare.
- Teachers and other adults are quick to tackle the rare use of derogatory or aggressive language and always challenge stereotyping.
- Teachers and other adults promote clear messages about the impact of bullying and prejudiced behaviour on pupils’ well-being. Pupils work well with the school to tackle and prevent the rare occurrences of bullying.
- The school’s open culture promotes all aspects of pupils’ welfare. Pupils are safe and feel safe. They have opportunities to learn how to keep themselves safe. They enjoy learning about how to stay healthy and about emotional and mental health, safe and positive relationships and how to prevent misuse of technology.
- Pupils’ spiritual, moral, social and cultural development ensures that they are prepared to be reflective about and responsible for their actions as good citizens.

Requires improvement (3)

- Pupils’ personal development and welfare are not yet good and/or behaviour in the school is not yet good.
- Pupils are safe and they feel safe.

Inadequate (4)

Personal development, behaviour and welfare are likely to be inadequate if any one of the

following applies.

- Pupils' lack of engagement, persistent low-level and/or high-level wilful, disruption, contribute to reduced learning and/or disorderly classrooms.
- A significant minority of pupils show a lack of respect for each other or staff and a lack of self-discipline. Pupils ignore or rebut requests from teachers to moderate their conduct. This results in poor behaviour around the school.
- Pupils show negative attitudes about the value of good manners and behaviour as key factors in school life, adult life and work.
- Attendance is consistently low for all pupils or groups of pupils and shows little sign of sustained improvement.
- A significant minority of pupils do not understand how and why to live healthy, positive lives both physically and emotionally.
- Incidents of bullying or prejudiced and discriminatory behaviour, both direct and indirect, are frequent.
- Pupils have little confidence in the school's ability to tackle bullying successfully.
- Pupils or particular groups of pupils are not safe or do not feel safe at school and/or at alternative placements.

Grade descriptors for outcomes for pupils

Outstanding (1)

- Throughout each year group and across the curriculum, including in English and mathematics, current pupils make substantial and sustained progress, developing excellent knowledge, understanding and skills, considering their different starting points.
- The progress across the curriculum of disadvantaged pupils and pupils who have special educational needs and/or disabilities currently on roll matches or is improving towards that of other pupils with the same starting points.
- Pupils are typically able to articulate their knowledge and understanding clearly in an age-appropriate way. They can hold thoughtful conversations about them with each other and adults.
- Pupils read widely and often across subjects to a high standard, with fluency and comprehension appropriate to their age. Pupils in Year 1 achieve highly in the national phonics check.
- For pupils generally, and specifically for disadvantaged pupils and pupils who have special educational needs and/or disabilities, progress from starting points is above average across nearly all subject areas.
- From different starting points, the progress in English and in mathematics is high compared with national figures.
- The attainment of almost all groups of pupils is broadly in line with national averages, if below these, it is improving rapidly.
- Pupils are exceptionally well prepared for the next stage of their education, training or employment and have attained relevant qualifications. Compared with the national average

for all pupils, higher proportions of pupils and of disadvantaged pupils, progress on to a range of higher and further education establishments, apprenticeships, employment or training. These destinations strongly support their career plans.

Good (2)

- Across almost all year groups and in a wide range of subjects, including in English and mathematics, current pupils make consistently strong progress, developing secure knowledge, understanding and skills, considering their different starting points.
- In a wide range of subjects, the progress of disadvantaged pupils and pupils who have special educational needs and/or disabilities currently on roll is close to or is improving towards that of other pupils with the same starting points.
- Pupils read widely and often, with fluency and comprehension appropriate to their age. A very large majority of pupils in Year 1 achieve the expected standard in the national phonics check.
- Pupils' progress is above average or improving across most subject areas. Progress from starting points of disadvantaged pupils and pupils who have special educational needs and/or disabilities is above average or improving across most subject areas.
- From different starting points, progress in English and in mathematics is close to or above national figures. The progress from different starting points of the very large majority of disadvantaged pupils is similar to or improving in relation to other pupils nationally.
- Where attainment overall is low, it shows consistent improvement.
- Pupils are well prepared for the next stage of their education, training or employment and have attained relevant qualifications. The proportion of pupils progressing to higher and further education establishments, apprenticeships, employment or training is close to or above average. These pupils do so at a level suitable to meet appropriate career plans.

Requires improvement (3)

- Outcomes are not yet good.

Inadequate (4)

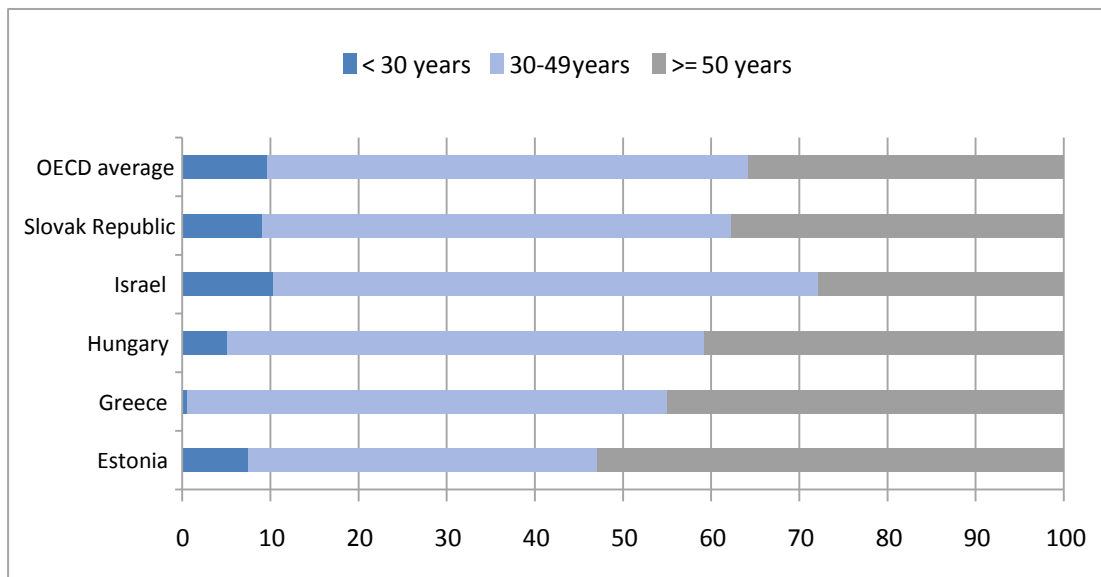
Outcomes are likely to be inadequate if one or more of the following applies.

- Progress from starting points in any key subject 136or key stage indicates that pupils are underachieving considerably.
- From their different starting points, the progress of pupils in different year groups in English or mathematics is consistently low and shows little or no improvement.
- For disadvantaged pupils, the progress from their different starting points in English or mathematics is consistently well below that of other pupils nationally and shows little or no improvement.

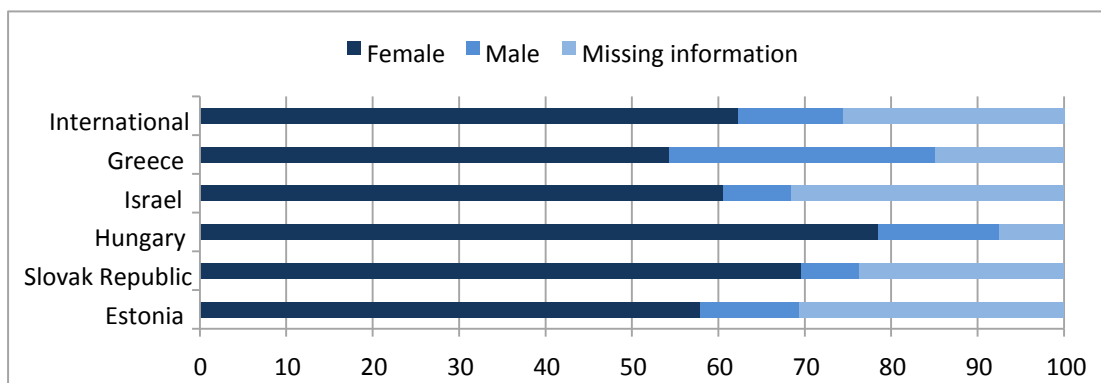
- There are wide differences in the progress and/or attainment of different groups from similar starting points and these are not improving.
- The school's performance regularly falls below the floor standards.¹³⁷ Any improvement is insufficient, fragile or inconsistent.
- Pupils' proficiency in reading, writing or mathematics is not sufficiently strong for them to succeed in the next year or stage of education, or in training or employment.
- Pupils have not attained the qualifications appropriate for them to progress on to their next stage of education, training or employment.

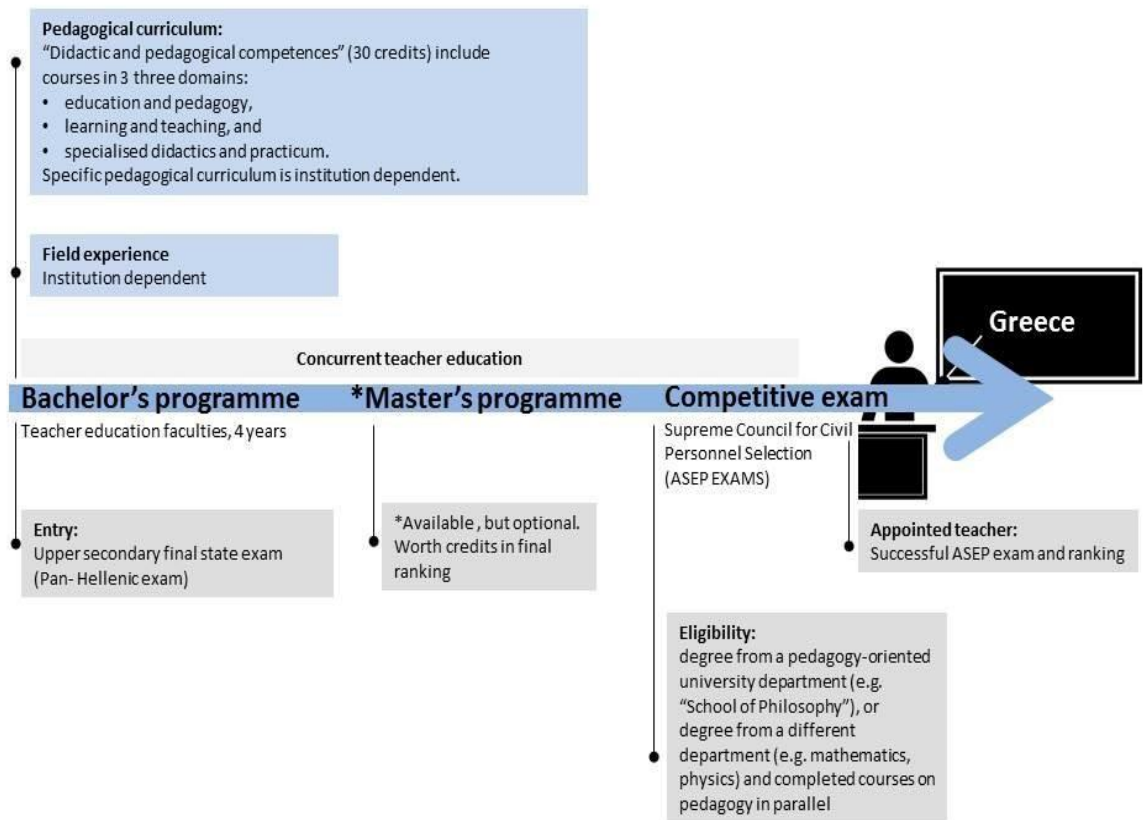
Figure 2.7.1. Age distribution of teachers in lower secondary education (2015). Distribution of teachers in educational institutions, by age group

Figure 2.7.2. Gender distribution of teachers in the ITTEL TKS

Figure 2.7.3. Initial teacher education in Greece

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

- Figure 2.7.1. Age distribution of teachers in lower secondary education (2015). Distribution of teachers in educational institutions, by age group.....112
- Figure 2.7.2. Gender distribution of teachers in the ITEL TKS.....112
- Figure 2.7.3. Initial teacher education in Greece.....113
- Figure 1. Key-stages in English Education.....100
- Figure 2. Ofsted’s Criteria of Evaluation.....101
- Figure 6.1. Outcomes of inspections of schools that previously required improvement, 2013 to 2017.....93
- Figure 6.2. Overall effectiveness of state-funded schools at their most recent inspection, 31 August 2017.....94